



หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง (ศูนย์ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๕

ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

(สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๕ ปี)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง (ศูนย์ ๑)

สังกัดกองการศึกษาเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี

จังหวัดเชียงใหม่ โทร. ๐๕๓-๓๒๕๕๐๒



ประกาศศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง(ศูนย์๑)
เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง(ศูนย์๑)
(ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช ๒๕๖๔
ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

การจัดการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๓ ได้กำหนดให้สถานศึกษาดำเนินการจัดทำหลักสูตรระดับสถานศึกษา โดยมีความสอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลาง และ สภาตามบริบททางวัฒนธรรม วิถีชีวิตของสังคม ชุมชน และท้องถิ่นของผู้เรียน ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันไป ทั้งนี้ เพื่อให้สถานศึกษาได้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาเป็นแนวทางในการ จัดการศึกษา ให้มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานทัดเทียมกัน ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการ ได้มีคำสั่งที่ สพฐ. ๑๒๒๗/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ แทนหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๕๖ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง(ศูนย์ ๑) สังกัดเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาก่อนวัย ซึ่งได้จัดทำให้มีการปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา การศึกษาปฐมวัย (สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๕ ปี) โดยกำหนดถึงความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อให้ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ พัฒนาเด็กปฐมวัย มีความรู้ ความเข้าใจที่ชัดเจน และสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมประสบการณ์อย่างมี ประสิทธิภาพ สอดตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรสถานศึกษาที่กำหนดไว้ ในฉบับนี้

ทั้งนี้ หลักสูตรสถานศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง(ศูนย์ ๑) (ฉบับปรับปรุง) พุทธศักราช ๒๕๖๓ (สำหรับเด็กอายุ ๓ - ๕ ปี) ฉบับนี้ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหาร ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง (ศูนย์ ๑) ในการประชุม ครั้งที่ ๑๖๒๖๔ เมื่อวันที่ ๙ เดือนมิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔ จึงประกาศให้ใช้หลักสูตรสถานศึกษาระบบปรับปรุงนี้ ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบล หนองผึ้ง (ศูนย์ ๑) สังกัดเทศบาลตำบลหนองผึ้ง ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๔ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๖๔

นางธนันท์ พันธ์ภักดิ์
(นางธนันท์ พันธ์ภักดิ์)
หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เทศบาลตำบลหนองผึ้ง (ศูนย์ ๑)

คำนำ

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง (ศูนย์ ๑) เป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาปฐมวัยในรูปแบบของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๔ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติมถึงปัจจุบัน โดยมีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยในหลายช่วงอายุ เพื่อดูแลและพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีอายุ ๓ - ๕ ปี ที่เข้ารับบริการทุกคน ให้มีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่สมบูรณ์แข็งแรง มีพัฒนาการตามวัยอย่างเต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล มีพัฒนาการที่เหมาะสมทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านวินัย ด้านอารมณ์ - จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา เป็นผู้มีความดีคุณธรรม จริยธรรม มีความพร้อมในการเข้าศึกษาต่อในระดับการศึกษาที่สูงขึ้น เติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ ซึ่งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง (ศูนย์ ๑) สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.๒๕๖๐ โดยมีความเหมาะสมกับบริบท และปัญหาความต้องการของชุมชน ยึดหลักในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อม การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และการวัดประเมินผล ตามจุดหมายและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ ๓ - ๕ ปี

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง (ศูนย์ ๑) สังกัดเทศบาลตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง (ศูนย์ ๑) พุทธศักราช ๒๕๖๔ ฉบับนี้จะสามารถใช้เป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอายุ ๓ - ๕ ปี ได้อย่างถูกต้องตามแนวคิด ทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำและพัฒนาหลักสูตร มีเนื้อหา องค์ประกอบของหลักสูตร การประเมินหลักสูตร สอดคล้องกับคู่มือแนวทางการจัดทำหลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระเบียบกฎหมายและหนังสือสั่งการของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น และบรรลุผลตามปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ของหลักสูตรที่กำหนดไว้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง (ศูนย์ ๑)

สังกัดกองการศึกษา เทศบาลตำบลหนองผึ้ง

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. ปรัชญาวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย จุดหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ อัตลักษณ์ เอกลักษณ์	๑ – ๑๐
๒. สารการเรียนรู้	๑๒ – ๖๐
๓. โครงสร้างเวลาเรียน	๖๑ – ๕๙
๔. การจัดประสบการณ์	๓/๓ – ๙๙
๕. การสร้างบรรยากาศการเรียนรู้	๑๐๐ – ๑๑๑
๖. สื่อและแหล่งเรียนรู้	๑๑๒ – ๑๑๓
๓/. การประเมินพัฒนาการ	๑๑๔ – ๑๔๒
๘. การบริหารจัดการและการใช้หลักสูตร	๑๔๓ – ๑๖๐
๙. การเชื่อมต่อการพัฒนาเด็กปฐมวัย (อายุ ๓ ปี กับระดับปฐมวัย อายุ ๕ ปี)	๑๖๑ – ๑๖๖

๑. ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

การศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง ๖ ปีบริบูรณ์ อย่างเป็นองค์รวม บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดู และการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม - วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง ส่งเสริมพัฒนาเด็กปฐมวัย อายุ ๓ - ๕ ปี ภายใต้บริบทสังคม - วัฒนธรรมของชุมชน จัดกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนให้เต็มตามศักยภาพ ผ่านการเล่นที่มีความหมาย การช่วยเหลือตนเอง การมีวินัย ด้วยความรัก ความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

๒.๑ วิสัยทัศน์

ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งพัฒนาเด็กทุกคน ให้ได้รับการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา อย่างมีคุณภาพต่อเนื่อง ได้รับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ อย่างความสุขและเหมาะสมตามวัย มีทักษะชีวิต และปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นคนดี มีวินัย และสำนึกความเป็นไทย โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็ก

วิสัยทัศน์หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง เป็นสถานศึกษาที่ดีมีคุณภาพ นักเรียนมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย บุคลากรมีคุณภาพ เน้นการมีส่วนร่วมของท้องถิ่น สถานศึกษา บ้าน วัดและชุมชน

๒.๒ พันธกิจ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง

- พันธกิจที่ ๑ จัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความพร้อมของเด็กด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม สติปัญญา และภาษาให้เป็นไปตามวัยและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์
- พันธกิจที่ ๒ ประสานความร่วมมือระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครองและชุมชนในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน
- พันธกิจที่ ๓ จัดกิจกรรมโดยเน้นเด็กเป็นสำคัญปลูกฝังเด็กให้มีคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม
- พันธกิจที่ ๔ ส่งเสริมการพัฒนาสุขภาพอนามัย
- พันธกิจที่ ๕ ส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้บูรณาการเน้นทักษะทางภาษา ทักษะกระบวนการคิด เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- พันธกิจที่ ๖ ส่งเสริมขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น

๒.๓ เป้าหมาย ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง

- ๑. เด็กทุกคนมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และด้านสติปัญญา ตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตร
- ๒. เด็กมีความรักต่อตนเองและผู้อื่นสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข
- ๓. เด็กมีคุณธรรม จริยธรรม
- ๔. เด็กมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงและสมบูรณ์
- ๕. เด็กรู้จักแสวงหาความรู้ มีความคิดสร้างสรรค์ และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
- ๖. เด็กมีความรักวัฒนธรรมและความเป็นไทย

๓. จุดหมาย ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย สำหรับเด็กอายุ ๓- ๖ ปี

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการตามวัยเต็มตามศักยภาพ และมีความพร้อมในการเรียนต่อไป จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็กเมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

๑. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
๒. สุขภาพจิตดี มีสุนทรีย์ภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
๓. มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และความร่วมมือร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข
๔. มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

๔. มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์จำนวน ๑๒ มาตรฐาน ประกอบด้วย

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย ๒ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

๓. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย ๓ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย ๔ มาตรฐาน คือ

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้

ตัวบ่งชี้เป็นเป้าหมายในการพัฒนาเด็กที่มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์

สภาพที่พึงประสงค์เป็นพฤติกรรมหรือความสามารถตามวัยที่คาดหวังให้เด็กเกิดบนพื้นฐานพัฒนาการตามวัยหรือความสามารถตามธรรมชาติในแต่ละระดับอายุ เพื่อนำไปใช้ในการกำหนดสาระการเรียนรู้ในการจัดประสบการณ์ และประเมินพัฒนาการเด็ก โดยมีรายละเอียดของมาตรฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ ดังนี้

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๓ – ๔ ปี	อายุ ๔ – ๕ ปี
๑.๑ น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์	๑.๑.๑ น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	๑.๑.๑ มีน้ำหนัก และส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย
๑.๒ มีสุขภาพอนามัยสุขนิสัยที่ดี	๑.๒.๑ ยอมรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำสะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑.๒.๑ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และดื่มน้ำสะอาดได้ด้วยตนเอง
	๑.๑.๒ ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังการใช้ห้อง น้ำ ห้อง ส้วม เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑.๒.๒ ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง
	๑.๑.๓ นอนพักผ่อนเป็นเวลา	๑.๒.๓ นอนพักผ่อนเป็นเวลา
	๑.๑.๔ ออกกำลังกายเป็นเวลา	๑.๒.๔ ออกกำลังกายเป็นเวลา
๑.๓ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	๑.๓.๑ เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑.๓.๑ เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่ว และประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๓ – ๔ ปี	อายุ ๔ – ๕ ปี
๒.๑ เคลื่อนไหวร่างกายอย่างคล่องแคล่ว ประสานสัมพันธ์และทรงตัวได้	๒.๑.๑ เดินตามแนวที่กำหนดได้	๒.๑.๑ เดินต่อเท้าไปข้างหน้าเป็นเส้นตรงได้
	๒.๑.๒ กระโดดสองขาขึ้นลงอยู่กับที่ได้	๒.๑.๒ กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้โดยไม่เสียการทรงตัว
	๒.๑.๓ วิ่งแล้วหยุดได้	๒.๑.๓ วิ่งหลบหลีกสิ่งกีดขวางได้
	๒.๑.๔ รับลูกบอลโดยใช้มือและลำตัวช่วย	๒.๑.๔ รับลูกบอลโดยใช้มือทั้ง ๒ ข้าง
๒.๒ ใช้มือ – ตา ประสานสัมพันธ์กัน	๒.๒.๑ ใช้กรรไกรตัดกระดาษขาดจากกันได้โดยใช้มือเดียว	๒.๒.๑ ใช้กรรไกรตัดกระดาษตามแนวเส้นตรงได้
	๒.๒.๒ เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้	๒.๒.๒ เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้อย่างมีมุมชัดเจน
	๒.๒.๓ ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๑ เซนติเมตรได้	๒.๒.๓ ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๐.๕ เซนติเมตรได้

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๓ – ๔ ปี	อายุ ๔ – ๕ ปี
๓.๑ แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	๓.๑.๑ แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์	๓.๑.๑ แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้ตามสถานการณ์
๓.๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	๓.๒.๑ กล้าพูดกล้าแสดงออก	๓.๒.๑ กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมบางสถานการณ์
	๓.๒.๒ แสดงความพอใจในผลงานตนเอง	๓.๒.๒ แสดงความพอใจในผลงานและความสามารถของตนเอง

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะดนตรีและการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๓ – ๔ ปี	อายุ ๔ – ๕ ปี
๔.๑ สนใจมีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	๔.๑.๑ สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ	๔.๑.๑ สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ
	๔.๑.๒ สนใจมีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลงดนตรี	๔.๑.๒ สนใจมีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลงดนตรี
	๔.๑.๓ สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/ เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะและดนตรี	๔.๑.๓ สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/ เคลื่อนไหวประกอบเพลง จังหวะและดนตรี

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๓ – ๔ ปี	อายุ ๔ – ๕ ปี
๕.๑ ซื่อสัตย์สุจริต	๕.๑.๑ บอกหรือชี้ได้ว่าสิ่งใดเป็นของตนเองและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น	๕.๑.๑ ขออนุญาตหรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของของผู้อื่นเมื่อมีผู้ชี้แนะ
๕.๒ มีความเมตตากรุณา มีน้ำใจ และช่วยเหลือแบ่งปัน	๕.๒.๑ แสดงความรักเพื่อน และมีเมตตาสัตว์เลี้ยง	๕.๒.๑ แสดงความรักเพื่อน และมีเมตตาสัตว์เลี้ยง
	๕.๒.๒ แบ่งปันผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๕.๒.๒ ช่วยเหลือและแบ่งปันผู้อื่นได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ
๕.๓ มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	๕.๓.๑ แสดงสีหน้าหรือท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	๕.๓.๑ แสดงสีหน้าและท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น
๕.๔ มีความรับผิดชอบ	๕.๔.๑ ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเมื่อมีผู้ช่วยเหลือ	๕.๔.๑ ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จเมื่อมีผู้ชี้แนะ

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๓ – ๔ ปี	อายุ ๔ – ๕ ปี
๖.๑ ช่วยเหลือตนเอง ในการปฏิบัติ กิจวัตร ประจำวัน	๖.๑.๑ แต่งตัวโดยมีผู้ช่วยเหลือ	๖.๑.๑ แต่งตัวด้วยตนเอง
	๖.๑.๒ รับประทานอาหารด้วยตนเอง	๖.๑.๒ รับประทานอาหารด้วย ตนเอง
	๖.๑.๓ ใช้ห้องน้ำห้องส้วมโดยมีผู้ช่วยเหลือ	๖.๑.๓ ใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วย ตนเอง
๖.๒ มีวินัยในตนเอง	๖.๒.๑ เก็บของเล่นของใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ ชี้แนะ	๖.๒.๑ เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ ด้วยตนเอง
	๖.๒.๒ เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้เมื่อมี ผู้ชี้แนะ	๖.๒.๒ เข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง ได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ
๖.๓ ประหยัดและ พอเพียง	๖.๓.๑ ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัด และพอเพียงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๖.๓.๑ ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่าง ประหยัดและพอเพียงเมื่อ มีผู้ชี้แนะ

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๓ – ๔ ปี	อายุ ๔ – ๕ ปี
๗.๑ ดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	๗.๑.๑ มีส่วนร่วมดูแลรักษาธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๗.๑.๑ มีส่วนร่วมดูแลรักษา ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเมื่อ มีผู้ชี้แนะ
	๗.๑.๒ ทิ้งขยะได้ถูกที่	๗.๑.๒ ทิ้งขยะได้ถูกที่
๗.๒ มีมารยาทตาม วัฒนธรรมไทย และรักความ เป็นไทย	๗.๒.๑ ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๗.๒.๑ ปฏิบัติตนตามมารยาทไทยได้ ด้วยตนเอง
	๗.๒.๒ กล่าวคำขอบคุณและขอโทษ เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๗.๒.๒ กล่าวคำขอบคุณและขอโทษ ด้วยตนเอง
	๗.๒.๓ หยุดยี่นเมื่อได้ยินเพลงชาติไทย และเพลงสรรเสริญพระบารมี	๗.๒.๓ ยืนตรงเมื่อได้ยินเพลงชาติ ไทยและเพลงสรรเสริญพระ บารมี

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบ
ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๓ – ๔ ปี	อายุ ๔ – ๕ ปี
๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความต่างระหว่างบุคคล	๘.๑.๑ เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน	๘.๑.๑ เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน
๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	๘.๒.๑ เล่นร่วมกับเพื่อน	๘.๒.๑ เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม
	๘.๒.๒ ยืมหรือทักทายผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๘.๒.๒ ยืม ทักทาย หรือพูดคุย กับผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้ด้วยตนเอง
๘.๓ ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	๘.๓.๑ ปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๘.๓.๑ มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๘.๓.๒ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๘.๓.๒ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตามได้ด้วยตนเอง
	๘.๓.๓ ยอมรับการประนีประนอมแก้ไขปัญหาเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๘.๓.๓ ประนีประนอมแก้ไขปัญหโดยปราศจากความรุนแรงเมื่อมีผู้ชี้แนะ

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๓ – ๔ ปี	อายุ ๔ – ๕ ปี
๙.๑ สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ	๙.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจนจบและโต้ตอบเกี่ยวกับเรื่องฟัง	๙.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาโต้ตอบสอดคล้องกับเรื่องที่ฟัง
	๙.๑.๒ เล่าเรื่องประโยคสั้น ๆ	๙.๑.๒ เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง
๙.๒ อ่าน เขียนภาพและสัญลักษณ์ได้	๙.๒.๑ อ่านภาพและพูดข้อความด้วยภาษาของตนเอง	๙.๒.๑ อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ พร้อมทั้งชี้หรือวาดตามองตามบรรทัด
	๙.๒.๒ เขียนขีดเขียนอย่างมีทิศทาง	๙.๒.๒ เขียนคล้ายตัวอักษร

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๓ – ๔ ปี	อายุ ๔ – ๕ ปี
๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด	๑๐.๑.๑ บอกลักษณะของสิ่งต่างๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส	๑๐.๑.๑ บอกลักษณะและส่วนประกอบของสิ่งต่างๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ (ต่อ)

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๓ – ๔ ปี	อายุ ๔ – ๕ ปี
๑๐.๑ มีความสามารถในการคิดรวบยอด	๑๐.๑.๒ จับคู่หรือเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะหรือหน้าที่การใช้งานเพียงลักษณะเดียว	๑๐.๑.๒ จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างหรือความเหมือนของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบเพียงลักษณะเดียว
	๑๐.๑.๓ คัดแยกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะหรือหน้าที่การใช้งาน	๑๐.๑.๓ จำแนกและจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ โดยใช้อย่างน้อย ๑ ลักษณะเป็นเกณฑ์
	๑๐.๑.๔ เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย ๓ ลำดับ	๑๐.๑.๔ เรียงลำดับสิ่งของหรือเหตุการณ์อย่างน้อย ๔ ลำดับ
๑๐.๒ มีความสามารถในการเชิงเหตุผล	๑๐.๒.๑ ระบุผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑๐.๒.๑ ระบุสาเหตุ หรือผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำเมื่อมีผู้ชี้แนะ
	๑๐.๒.๒ คาดเดา หรือ คาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้น	๑๐.๒.๒ คาดเดา หรือ คาดคะเนสิ่งที่อาจจะเกิดขึ้นหรือมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูล
๑๐.๓ มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ	๑๐.๓.๑ ตัดสินในเรื่องง่าย ๆ	๑๐.๓.๑ ตัดสินในเรื่องง่าย ๆ และเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น
	๑๐.๓.๒ แก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก	๑๐.๓.๒ ระบุปัญหาและแก้ปัญหาโดยลองผิดลองถูก

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๓ – ๔ ปี	อายุ ๔ – ๕ ปี
๑๑.๑ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	๑๑.๑.๑ สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง	๑๑.๑.๑ สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง โดยมีการดัดแปลง และแปลงใหม่จากเดิมหรือมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
๑๑.๒ แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์	๑๑.๒.๑ เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง	๑๑.๒.๑ เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเองอย่างหลากหลายหรือแปลงใหม่

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์	
	อายุ ๓ – ๔ ปี	อายุ ๔ – ๕ ปี
๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	๑๒.๑.๑ สนใจหรือฟังอ่านหนังสือด้วยตนเอง	๑๒.๑.๑ สนใจซักถามเกี่ยวกับสัญลักษณ์หรือตัวหนังสือที่พบเห็น
	๑๒.๑.๒ กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	๑๒.๑.๒ กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม
๑๒.๒ มีความสามารถในการแสวงหาความรู้	๑๒.๒.๑ ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑๒.๒.๑ ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ ตามวิธีการของตนเอง
	๑๒.๒.๒ ใช้ประโยคคำถามว่า “ใคร” “อะไร” ในการค้นหาคำตอบ	๑๒.๒.๒ ใช้ประโยคคำถามว่า “ที่ไหน” “ทำไม” ในการค้นหาคำตอบ

๕. ระยะเวลาเรียน

การจัดเวลาเรียน

สำหรับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดกรอบการจัดเวลาเรียนในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กเป็นเวลา ๑-๓ ปีการศึกษาโดยประมาณ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยจะขึ้นอยู่กับสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วันต่อ ๑ ปีการศึกษาในแต่ละวันจะใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง โดยสามารถปรับให้เหมาะสมตามบริบทของสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

กำหนดวันเปิด – ปิดภาคเรียน (ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง)

(ตามหนังสือสั่งการจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนที่สุด ที่มท ๐๘๑๖.๔/ว ๑๐๖๙ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๑ เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการเปิดการเรียนการสอนตลอดทั้งปีงบประมาณในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) เปิดตลอดปีงบประมาณ จำนวน ๒๔๕ วันทำการ)

ภาคเรียนที่ ๑ เปิดเรียนวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๓๑ ตุลาคม

ภาคเรียนที่ ๒ เปิดเรียนวันที่ ๑ พฤศจิกายน ถึงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม (ปีถัดไป)

ที่	สาระการเรียนรู้	นักเรียนอายุ ๓ – ๔ ปี		
		หน่วยการเรียนรู้	สัปดาห์	วัน
๑	เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	๓/	๓/	๓๓
๒	เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมตัวเด็ก	๑๓	๑๓	๕๔
๓	ธรรมชาติรอบตัว	๙	๙	๔๔
๔	สิ่งต่างๆ รอบตัว	๑๑	๑๑	๕๒
	กิจกรรมการเรียนรู้	–	–	–
	ประเมินพัฒนาการเด็ก/ปรับปรุงหลักสูตร	–	๕	๒๖
รวม		๔๐	๔๕	๒๐๙

๖. สารการเรียนรู้รายปี

สารการเรียนรู้ เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้าน ให้เป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่กำหนด สารการเรียนรู้ ประกอบด้วย ประสบการณ์สำคัญ และสาระที่ควรเรียนรู้ ดังนี้

๑. ประสบการณ์สำคัญ

ประสบการณ์สำคัญ เป็นแนวทางสำหรับผู้สอนนำไปใช้ในการออกแบบการจัดประสบการณ์ ให้เด็กเรียนรู้ ลงมือปฏิบัติ และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครอบคลุมทุกด้าน ดังนี้

๑.๑ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อและระบบประสาทในการทำกิจกรรมประจำวันหรือทำกิจกรรมต่าง ๆ และสนับสนุนให้เด็กมีโอกาสดูแลสุขภาพและสุขอนามัย สุขนิสัย และการรักษาความปลอดภัย ดังนี้

ด้านร่างกาย	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๑.๑ การใช้กล้ามเนื้อใหญ่	(๑) การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ (๒) การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ (๓) การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุอุปกรณ์ (๔) การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสานสัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ในการขว้าง การจับ การโยน การเตะ (๕) การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างอิสระ
๑.๑.๒ การใช้กล้ามเนื้อเล็ก	(๑) การเล่นเครื่องเล่นสัมผัสและการสร้างสิ่งต่าง ๆ จากแท่งไม้ บล็อก (๒) การเขียนภาพและการเล่นกับสี (๓) การปั้น (๔) การประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยเศษวัสดุ (๕) การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ
๑.๑.๓ การรักษาสุขภาพอนามัยส่วนตน	(๑) การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขอนามัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน
๑.๑.๔ การรักษาความปลอดภัย	(๑) การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในกิจวัตรประจำวัน (๒) การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความปลอดภัย (๓) การเล่นเครื่องเล่นอย่างปลอดภัย (๔) การเล่นเกมบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่าง ๆ

ด้านร่างกาย	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๑.๕ การตระหนักรู้เกี่ยวกับร่างกายตนเอง	(๑) การเคลื่อนไหวโดยควบคุมตนเองไปในทิศทาง ระดับ และพื้นที่ (๒) การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง

๑.๒ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้แสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เหมาะสมกับวัย ตระหนักถึงลักษณะพิเศษเฉพาะที่เป็นอัตลักษณ์ความเป็นตัวของตัวเอง มีความสุข ร่าเริงแจ่มใส การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมสุนทรียภาพ ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และความเชื่อมั่นในตนเองขณะปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ดังนี้

ด้านอารมณ์ จิตใจ	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๒.๑ สุนทรียภาพ ดนตรี	(๑) การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี (๒) การเล่นเครื่องดนตรีประกอบจังหวะ (๓) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี (๔) การเล่นบทบาทสมมติ (๕) การทำกิจกรรมศิลปะต่าง ๆ (๖) การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม
๑.๒.๒ การเล่น	(๑) การเล่นอิสระ (๒) การเล่นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ (๓) การเล่นตามมุมประสบการณ์/มุมเล่นต่างๆ (๔) การเล่นนอกห้องเรียน
๑.๒.๓ คุณธรรม จริยธรรม	(๑) การปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่นับถือ (๒) การฟังนิทานเกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม (๓) การร่วมสนทนา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเชิงจริยธรรม
๑.๒.๔ การแสดงออกทางอารมณ์	(๑) การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น (๒) การเล่นบทบาทสมมติ (๓) การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี (๔) การร้องเพลง (๕) การทำงานศิลปะ
๑.๒.๕ การมีอัตลักษณ์เฉพาะตนและเชื่อว่าตนเองมีความสามารถ	(๑) การปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามความสามารถของตนเอง

ด้านสังคม	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๒.๖ การเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	(๑) การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข เห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจ และการช่วยเหลือปลอบโยนเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ

๑.๓ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รอบตัวจากการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ผ่านการเรียนรู้ทางสังคม เช่น การเล่น การทำงานกับผู้อื่น ฯลฯ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้งต่าง ๆ ดังนี้

ด้านสังคม	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๓.๑ การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	(๑) การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน (๒) การปฏิบัติตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๑.๓.๒ การดูแลรักษาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	(๑) การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน (๒) การใช้วัสดุและสิ่งของเครื่องใช้อย่างคุ้มค่า (๓) การทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือสิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้แล้ว มาใช้ซ้ำหรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ (๔) การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้ (๕) การเลี้ยงสัตว์ (๖) การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน
๑.๓.๓ การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย	(๑) การเล่นบทบาทสมมติการปฏิบัติตนในความเป็นคนไทย (๒) การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย (๓) การประกอบอาหาร (๔) การศึกษานอกสถานที่ (๕) การละเล่นพื้นบ้านของไทย
๑.๓.๔ การมีปฏิสัมพันธ์ มีวินัย มีส่วนร่วมและบทบาทสมาชิกของสังคม	(๑) การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน (๒) การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน (๓) การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ (๔) การดูแลห้องเรียนร่วมกัน (๕) การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ

ด้านสังคม	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๓.๕ การเล่นและการทำงานแบบร่วมมือร่วมใจ	(๑) การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น (๒) การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น (๓) การทำศิลปะแบบร่วมมือ
๑.๓.๖ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง	(๑) การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา (๒) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง
๑.๓.๗ การยอมรับในความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	(๑) การเล่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน
๑.๓.๖ การแก้ปัญหาความขัดแย้ง	(๑) การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา (๒) การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง

๑.๔ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการสนับสนุนให้เด็กได้รับรู้และเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัวผ่านการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม บุคคล และสื่อต่าง ๆ ด้วยกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาการใช้ภาษา จินตนาการความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การคิดเชิงเหตุผล การคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ รอบตัว และมีความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ต่อไป ดังนี้

ด้านสติปัญญา	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๔.๑ การใช้ภาษา	(๑) การฟังเสียงต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อม (๒) การฟังและปฏิบัติตามคำแนะนำ (๓) การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้องกรอง หรือเรื่องราวต่าง ๆ (๔) การพูดแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ (๕) การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเอง หรือพูดเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง (๖) การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ (๗) การพูดอย่างสร้างสรรค์ในการเล่นและการกระทำต่าง ๆ (๘) การรจจหะที่เหมาะสมในการพูด (๙) การพูดเรียงลำดับคำเพื่อใช้ในการสื่อสาร (๑๐) การอ่านหนังสือภาพ นิทานหลากหลายประเภท / รูปแบบ

ด้านสติปัญญา	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๔.๑ การใช้ภาษา	(๑๑) การอ่านอย่างอิสระตามลำพัง การอ่านร่วมกัน การอ่านโดยมีผู้ชี้แนะ (๑๒) การเห็นแบบอย่างการอ่านที่ถูกต้อง (๑๓) การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำ และข้อความ (๑๔) การอ่านและชี้ข้อความ โดยกวาดสายตาตามบรรทัดจากซ้ายไปขวาจากบนลงล่าง (๑๕) การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตน หรือคำคุ้นเคย (๑๖) การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำผ่านการอ่านหรือเขียนของผู้ใหญ่ (๑๗) การคาดเดาคำ วลี หรือประโยคที่มีโครงสร้างซ้ำ ๆ กัน จากนิทาน เพลงคำคล้องจอง (๑๘) การเล่นเกมทางภาษา (๑๙) การเห็นแบบอย่างของการเขียนที่ถูกต้อง (๒๐) การเขียนร่วมกันตามโอกาส และการเขียนอิสระ (๒๑) การเขียนคำที่มีความหมายกับตัวเด็ก/คำคุ้นเคย (๒๒) การคิดสะกดคำและเขียนเพื่อสื่อความหมายด้วยตนเองอย่างอิสระ
๑.๔.๒ การคิดรวบยอดการคิดเชิงเหตุผลการตัดสินใจและแก้ปัญหา	(๑) การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม (๒) การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน (๓) การบอกและแสดงตำแหน่ง ทิศทาง และระยะทางของสิ่งต่าง ๆ ด้วยการกระทำ ภาพวาด ภาพถ่าย และรูปภาพ (๔) การเล่นกับสื่อต่าง ๆ ที่เป็นทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก ทรงกรวย (๕) การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะ และรูปร่าง รูปทรง (๖) การต่อของชิ้นเล็กเติมในชิ้นใหญ่ให้สมบูรณ์ และการแยกชิ้นส่วน (๗) การทำซ้ำ การต่อเติม และการสร้างแบบรูป (๘) การนับและแสดงจำนวนของสิ่งต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน (๙) การเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่าง ๆ (๑๐) การรวมและการแยกสิ่งต่าง ๆ (๑๑) การบอกและแสดงอันดับที่ของสิ่งต่าง ๆ

ด้านสติปัญญา	ประสบการณ์สำคัญ
๑.๔.๒ การคิดรวบยอดการ คิดเชิงเหตุผลการ ตัดสินใจและ แก้ปัญหา	(๑๒) การชั่ง ตวง วัดสิ่งต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วย มาตรฐาน (๑๓) การจับคู่ การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะ ความยาว/ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร (๑๔) การบอกและเรียงลำดับกิจกรรมหรือเหตุการณ์ตามช่วงเวลา (๑๕) การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน (๑๖) การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการ กระทำ (๑๗) การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่จะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล (๑๘) การมีส่วนร่วมในการลงความเห็นจากข้อมูลอย่างมีเหตุผล (๑๙) การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา
๑.๔.๓ จินตนาการและ ความคิดสร้างสรรค์	(๑) การรับรู้และแสดงความคิด ความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และชิ้นงาน (๒) การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหว และ ศิลปะ (๓) การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่างรูปทรงจากวัสดุที่หลากหลาย
๑.๔.๔ เจตคติที่ดีต่อการ เรียนรู้และการ แสวงหาความรู้	(๑) การสำรวจสิ่งต่างๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว (๒) การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ (๓) การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ (๔) การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหา ความรู้ในรูปแบบต่างๆ และแผนภูมิอย่างง่าย

๒. สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดแนวคิด หลังจากนำสารที่ควรเรียนรู้นั้น ๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็ก เพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญ ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ดังนี้

๒.๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา อวัยวะต่าง ๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การรักษาความปลอดภัยของตนเอง รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักประวัติความเป็นมาของตนเอง และครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจ ในตนเอง การสะท้อน การรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสมการแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรม จริยธรรม

๒.๒ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิด และมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน สถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทย และการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ

๒.๓ ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการเรียนรู้เกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติแรงและพลังงานในชีวิตประจำวัน ที่แวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุขสมบัติ

๒.๔ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวันความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งาน และการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยีและการสื่อสารต่าง ๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน อย่างประหยัด ปลอดภัย และรักษาสีสิ่งแวดล้อม

๒.๕ ท้องถิ่นของเรา

คำขวัญของตำบลหนองผึ้ง

หัตถกรรมลือเลื่อง เมืองพุทธศาสนา ดันยางงามตระการตา ล้ำเลิศค่าประเพณี

ประวัติความเป็นมาของตำบลหนองผึ้ง ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้มีต้นไม้ใหญ่ขึ้นอยู่โดยทั่วไปเป็นจำนวนมาก และมีผึ้งมาสร้างรังผึ้งอยู่ตามต้นไม้ใหญ่ ต้นยาง ด้วยเหตุนี้จึงได้ตั้งชื่อเรียกตำบลนี้ว่า ตำบลหนองผึ้ง ภายหลังจากที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ทำให้ตำบลหนองผึ้งมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย ตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม

สภาพภูมิประเทศ ทิวไป

ที่ตั้ง(แสดงที่ตั้งห่างจากอำเภอ) ตำบลหนองผึ้ง ตั้งอยู่ทางทิศเหนือที่ว่าการอำเภอสรรภีและห่างจากที่ว่าการอำเภอสรรภีประมาณ ๒ กิโลเมตร เนื้อที่ (แสดงเนื้อที่โดยประมาณเป็นตารางกิโลเมตรและไร่) มีเนื้อที่ประมาณ ๑๒.๖๒ ตารางกิโลเมตร ๓,๘๘๘ ไร่ เนื้อที่การเกษตร ๒,๐๘๘ ไร่ที่อยู่อาศัย

ภูมิอากาศ (แสดงภูมิประเทศของเทศบาลตำบลหนองผึ้ง)

ลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่มไม่มีป่าไม้และภูเขา สภาพเดิมทั่วไปเป็นดินร่วนปนทรายเหมาะสำหรับการเกษตรกรรม

ทิศเหนือ ติดกับ ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

ทิศใต้ ติดกับ เทศบาลตำบลยางเม็ง และ ต.หนองแฝก อ.สรรภี จ.เชียงใหม่

ทิศตะวันออก ติดกับ ตำบลไชยสถาน อำเภอสรรภี จังหวัดเชียงใหม่

ทิศตะวันตก ติดกับ ตำบลท่าวังตาล อำเภอสรรภี จังหวัดเชียงใหม่

จำนวนหมู่บ้าน ๘ หมู่ (แสดงจำนวนหมู่บ้านที่ตามเขตเลือกตั้งในเทศบาลตำบล)

จำนวนหมู่บ้านในเทศบาลตำบล เขตเลือกตั้งที่ ๑ จำนวน ๓ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๑, ๓ และ ๔

จำนวนหมู่บ้านในเทศบาลตำบล เขตเลือกตั้งที่ ๒ จำนวน ๕ หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ ๒, ๕, ๖, ๗ และ ๘

ประชากร

จำนวนประชากรทั้งสิ้น ๑๒,๘๔๔ คน แยกเป็นชาย ๖,๐๑๒ คน หญิง ๖,๘๓๒ จำนวนครัวเรือน รวม ๖,๔๗๖ ครัวเรือน

การประกอบอาชีพคนในตำบลหนองผึ้ง อาชีพหลักรับจ้าง, อาชีพเสริม หัตถกรรม

ภูมิปัญญา/สินค้า/OTOP เทียนหอม, วัตพระนอนหนองผึ้ง, สมุนไพรแปรรูป

แหล่งท่องเที่ยวสถานที่ที่น่าสนใจในตำบลหนองผึ้ง

๑. วัดพระนอนหนองผึ้ง/พิพิธภัณฑ์ชัยสิลพุทธจักริรักษ์

๒. เวียงกุมกามบางส่วน

๒.๖ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การจัดกิจกรรมตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเด็กปฐมวัย

แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ ๕ ส่วน ดังนี้

๑. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา

๒. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

๓. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะ พร้อม ๆ กันดังนี้

(๑) **ความพอประมาณ** หมายถึง ความพอดีที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไปโดยไม่เบียดเบียนตนเอง และผู้อื่น เช่นการผลิต และการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

(๒) **ความมีเหตุผล** หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้องตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

(๓) **การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว** หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบ และการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้ และไกล

เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

- **เงื่อนไขความรู้** ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และ

ความระมัดระวังในขั้นปฏิบัติ

- **เงื่อนไขคุณธรรม** ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต และมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิต

แนวทางปฏิบัติ / ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือ การพัฒนาที่สมดุล และยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี ประการที่สำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

๑. พอมีพอกิน ปลูกพืชสวนครัวไว้กินเองบ้าง ปลูกไม้ผลไว้หลังบ้าน ๒-๓ ต้น พอที่จะมีไว้กินเองในครัวเรือน เหลือจึงขายไป

๒. พออยู่พอใช้ ทำให้บ้านน่าอยู่ ปราศจากสารเคมี กลิ่นเหม็น ใช้แต่ของที่เป็นธรรมชาติ (ใช้จุลินทรีย์ผสมน้ำถูพื้นบ้าน จะสะอาดกว่าใช้น้ำยาเคมี) ร่ายจ่ายลดลง สุขภาพจะดีขึ้น (ประหยัดค่ารักษาพยาบาล)

๓. พอออกพอใจ เราต้องรู้จักพอ รู้จักประมาณตน ไม่ใคร่อยากใคร่มีเช่นผู้อื่น เพราะเราจะหลงติดกับวัตถุ ปัญญาจะไม่เกิด

๒.๓ อาเซียนศึกษา

(๑) บ้านเราและเพื่อนบ้านอาเซียน

๑. แผนที่ที่ตั้ง/สถานที่สำคัญและแหล่งท่องเที่ยว
๒. ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและฤดูกาล
๓. ฤดูกาล และภัยพิบัติ
๔. อาชีพและสินค้าเศรษฐกิจ
๕. สกุลเงิน

(๒) ประเทศสมาชิกอาเซียน

๑. ชื่อประเทศและธงชาติของประเทศสมาชิกอาเซียน
๒. ดอกไม้ / ต้นไม้ ประจำชาติ
๓. สัญลักษณ์ตราแผ่นดิน
๔. สัตว์ประจำชาติ
๕. เพลงชาติประเทศสมาชิกอาเซียน

(๓) สังคมและวัฒนธรรม

๑. ศาสนาและวันสำคัญ
๒. ชุดแต่งกายประจำชาติ
๓. อาหารประจำชาติ
๔. ภาษา ประเพณีและวัฒนธรรม
๕. การละเล่น การแสดงและนิทานประจำชาติ

(๔) อาเซียนที่รัก

๑. ธงอาเซียน
๒. ตราสัญลักษณ์อาเซียน
๓. คำขวัญอาเซียน

๔. เพลงอาเซียน

๕. ภาษาอาเซียน

๒.๔ สะเต็มศึกษา

การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยที่มีการเติบโตทางเทคโนโลยี สารสนเทศ และสังคมมนุษย์ ส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการเตรียมพัฒนาบุคลากรของมนุษย์ให้มีศักยภาพสอดคล้องสิ่งที่เปลี่ยนแปลงไป ความรู้เกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ มีมากมาย จากการศึกษาในรูปแบบเดิมที่เด็กหรือผู้เรียนมักจะเรียนรู้โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ต่าง ๆ เหล่านั้น มาเป็นการศึกษาที่เด็กหรือผู้เรียนสามารถที่จะสืบค้นข้อมูลได้ด้วยตนเองจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางในเรื่องต่าง ๆ ที่เด็กสนใจ สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ดังนั้นสิ่งที่ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนา คือ ทักษะการเรียนรู้ ที่จะทำให้เด็กรู้วิธีการสืบค้นหาข้อมูลได้ด้วยตนเอง และมีวิจารณญาณในการเลือกพิจารณาข้อมูลที่เป็นความรู้ที่มีประโยชน์

การจัดการศึกษาแบบบูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ หรือ STEM เป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการกลุ่มสาระและ ทักษะกระบวนการของทั้ง ๔ สาระอันได้แก่ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และ คณิตศาสตร์โดยนำลักษณะธรรมชาติของแต่ละสาระวิชาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนมาผสมผสานกันเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทักษะที่สำคัญและจำเป็นอีกทั้งยังตอบสนองต่อการดำรงชีวิตอยู่ในยุคปัจจุบัน และโลกอนาคต อีกด้วย ลักษณะของ STEM มีดังต่อไปนี้

ตัวอักษรตัวแรก ของ STEM คือ S มาจากคำว่า Science หรือ วิทยาศาสตร์ ซึ่งเป็นสาระที่ศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับ ธรรมชาติรอบตัว ในการจัดการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ให้กับผู้เรียนจะเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการที่เรียกว่า กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ (Inquiry Process) ที่จะประกอบด้วยขั้นตอน

๑. ขั้นตอนการสร้าง ความสนใจ

เป็นขั้นของการนำเข้าสู่บทเรียน ซึ่งอาจจะเป็นข้อสงสัยที่เกิดจากตัวผู้เรียน หรือ อาจจะเป็นข้อสงสัยที่เกิดขึ้นในขณะอภิปรายหรือทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ซึ่งครูผู้สอนไม่ควรบังคับให้เด็กยอมรับประเด็นปัญหาที่ครูสนใจ ซึ่งตัวอย่างจัดกิจกรรมที่ครูผู้สอนสามารถจัดเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจมากขึ้นได้แก่ สาธิต ทดลอง เล่าเรื่อง ทศนศึกษา เป็นต้น

๒. ขั้นสำรวจและการค้นหา เมื่อมีข้อคำถามแล้ว ก็มีการวางแผนการหาคำตอบ

- กำหนดแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล
- ลงมือเก็บข้อมูล ในการวางแผน
- การลงมือปฏิบัติให้ได้คำตอบ ประกอบด้วย การสังเกต การวัด การทดลอง เป็นต้น

๓. ขั้นอธิบายและลงข้อสรุป เมื่อได้ข้อมูลแล้วก็นำข้อมูล มาแปลผล สรุปผล

๔. ขั้นขยายความรู้ เป็นการนำความรู้มาเชื่อมโยงกับความรู้เดิมหรือแนวคิดที่ได้ค้นคว้าเพิ่มเติมขึ้น

๕. ขั้นการประเมิน เป็นการประเมินการเรียนรู้ด้วยกระบวนการต่าง ๆ ว่าผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง อย่างไร และ มากน้อยเพียงใด

บทบาทของวิทยาศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (STEM) นั้นนอกจากจะมีส่วนทำให้ผู้เรียนได้นำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในกิจกรรม STEM แล้ว บทบาทของวิทยาศาสตร์ใน STEM ยังมีส่วนในการช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดและแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ คิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล คิดสร้างสรรค์ คิดวิเคราะห์ วิวิจารณ์ มีทักษะที่สำคัญในการสืบค้นข้อมูลความรู้ สามารถตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลที่หลากหลายและประจักษ์พยานที่ตรวจสอบได้

ตัวอักษรตัวที่สอง ของ STEM คือ T มาจากคำว่า Technology หรือ เทคโนโลยี

ซึ่งเป็นสาระที่เกี่ยวกับกระบวนการแก้ปัญหา การพัฒนาสิ่งต่างๆหรือกระบวนการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์เรา ดังนั้น คำว่า เทคโนโลยีจึงไม่ได้หมายความว่าเพียงแค่ผลผลิตที่ได้จากกระบวนการแก้ปัญหาอย่างเช่น คอมพิวเตอร์กล้องถ่ายรูป โทรศัพท์มือถือ เป็นต้น เท่านั้น แต่ยังหมายถึงกระบวนการแก้ปัญหาอีกด้วย สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) ระบุขั้นตอนในกระบวนการทางเทคโนโลยีประกอบด้วย ๗ ขั้นตอนดังนี้

๑. กำหนดปัญหาหรือความต้องการ
๒. รวบรวมข้อมูล โดยอาจจะรวบรวมข้อมูลจากตำรา วารสาร บทความ อินเทอร์เน็ต
๓. เลือกวิธีการ เป็นการพิจารณาเลือกวิธีที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการแก้ปัญหา
๔. ออกแบบและปฏิบัติการ
๕. ทดสอบ เป็นการตรวจสอบว่าชิ้นงานหรือวิธีที่สร้างขึ้นสามารถแก้ปัญหาได้หรือไม่
๖. ปรับปรุงแก้ไข เป็นการวิเคราะห์ว่าชิ้นงานหรือวิธีที่สร้างขึ้นจะปรับ แก้ไขส่วนใด
๗. ประเมินผล เป็นการประเมินผลว่าชิ้นงานหรือวิธีที่สร้างขึ้นสามารถแก้ปัญหาได้หรือไม่ถ้ายังมีปัญหาก็จะต้องปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

บทบาทของเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (STEM) นี้ จะพัฒนาให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิด แก้ปัญหา ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ คิดอย่างเป็นเหตุ เป็นผล อีกทั้งยังเป็นการพัฒนานิสัยความรอบคอบ ความเพียร ไม่ย่อท้อต่อความล้มเหลวหรือความผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นในขณะทำกิจกรรม

ตัวอักษรตัวที่สาม ของ STEM คือ E มาจากคำว่า Engineering หรือ วิศวกรรมศาสตร์ ซึ่งวิศวกรรมในที่นี้หมายถึง * การออกแบบ * การวางแผน เพื่อแก้ปัญหา โดยเป็นการใช้องค์ความรู้ต่าง ๆ มาสร้างสรรค์ออกแบบผลงานภายใต้ข้อจำกัด หรือเงื่อนไขที่กำหนด ซึ่งบทบาทของเทคโนโลยีและ

วิศวกรรมศาสตร์ใน STEM จะเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กันกระบวนการออกแบบของ วิศวกรรมศาสตร์ ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

๑. กำหนดปัญหา หรือความต้องการ
๒. หาแนวทางการแก้ปัญหา
๓. ลงมือปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหา
๔. ทดสอบและประเมินผล

บทบาทของวิศวกรรมศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (STEM) จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด สร้างสรรค์ การคิดแก้ปัญหา การคิดเป็นเหตุเป็นผล การคิดเป็นระบบ อีกทั้งยังเป็นการฝึกนิสัยความเพียร ความรอบคอบ

ตัวอักษรตัวสุดท้าย ใน STEM คือ M มาจาก Mathematics หรือ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ จะครอบคลุมเรื่อง จำนวนและกระบวนการ การวัด เรขาคณิต พีชคณิต การวิเคราะห์ข้อมูลและความน่าจะเป็น และทักษะกระบวนการทางคณิตศาสตร์

บทบาทของคณิตศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (STEM) จะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการคิดแก้ปัญหา การคิดเป็นเหตุเป็นผล ทักษะการคิดสร้างสรรค์ การสื่อสารและการนำเสนอให้ผู้อื่นเข้าใจได้จะเห็นว่าเมื่อ ผสมผสานสาระและทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ แล้วนำมาจัดกิจกรรมบูรณาการนั้นจะทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาด้านต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็น สำหรับ การดำเนินชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ที่ผู้เรียนจะได้นำความรู้ในสาระต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ได้จริง ได้ พัฒนาทักษะการคิด และคุณลักษณะที่ผู้เรียนจะได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมร่วมกัน เป็นการฝึกให้ ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะการทำงานกลุ่ม และทักษะการสื่อสาร การจัดกิจกรรมบูรณาการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ (STEM) สามารถจัดได้ตั้งแต่ในเด็กปฐมวัย ซึ่งโดยทั่วไป การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัย มีลักษณะเป็นการจัดกิจกรรมบูรณาการอยู่แล้ว

* แต่ประเด็นที่ครูผู้สอนจะต้องเน้นเพื่อให้มีลักษณะเป็นกิจกรรมบูรณาการ STEM ชัดเจนขึ้น คือ จะต้องเน้นให้เด็กได้แก้ปัญหา โดยใช้องค์ความรู้และทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่เป็นทักษะ กระบวนการที่ได้กล่าวมาแล้วในส่วนประกอบของ ๔ สาระ มาสร้างสรรค์ออกแบบผลงานหรือออกแบบ วิธีการภายใต้ข้อจำกัดหรือเงื่อนไขที่กำหนด โดยอาจจะมีการละเอียดที่ปรับเพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการ ของเด็กในช่วงวัยนี้ เช่น ในสาระวิทยาศาสตร์ที่จะจัดให้กับเด็กปฐมวัยนั้น

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้เสนอแนะว่า กระบวนการ สืบเสาะหาความรู้ทางวิทยาศาสตร์ จะประกอบด้วย

๑. การมีส่วนร่วมในการตั้งคำถามเชิงวิทยาศาสตร์อย่างง่าย ๆ

๒. การสำรวจตรวจสอบเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสังเกต สัมภาษณ์ หรือทดลอง และบันทึกผลการสำรวจตรวจสอบด้วยวิธีที่เหมาะสมกับวัย

๓. การตอบคำถามที่ตั้งขึ้นโดยใช้ผลจากการสำรวจตรวจสอบมาสร้างคำอธิบายที่มีเหตุผล

๔. การนำเสนอผลการสำรวจตรวจสอบให้กับผู้อื่นด้วยวิธีที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถ นอกจากนี้ในสาระ วิทยาศาสตร์ จะเน้นในทักษะกระบวนการ ที่ได้กลุ่มวัยจะได้ใช้ได้แก่ ทักษะการสังเกต การวัด การลงความเห็นจากข้อมูล การจำแนกประเภท การพยากรณ์ การคำนวณ การหาความสัมพันธ์ระหว่างสเปกกับสเปส และสเปกกับเวลา การจัดกระทำและสื่อความหมายข้อมูล

๒.๙ ไตโปโมโกง

กรอบสาระกิจกรรมไตโปโมโกง ระดับปฐมวัย ประกอบด้วย ๕ สาระ

๑. ความซื่อสัตย์สุจริต

คือ การยึดมั่นในความสัตย์จริงและสิ่งที่ถูกต้องดีงาม รู้จักแยกแยะถูกผิด ปฏิบัติต่อตนเองและผู้อื่นโดยชอบ ไม่คดโกง

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- พุทความจริง
- ไม่ลักขโมย
- ทำตัวเป็นที่น่าเชื่อถือ ทำตามสัญญา
- กล้าเปิดเผยความจริง
- รู้จักแยกแยะประโยชน์ส่วนตัว ส่วนรวม

๒. การมีจิตสาธารณะ

คือ การมีจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม ตระหนักรู้และคำนึงถึงสังคมส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อตนเองในการกระทำใด ๆ เพื่อไม่ให้เกิดผลเสียหายต่อส่วนรวมและพร้อมที่จะเสียสละประโยชน์ส่วนตนเพื่อรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- ร่วมดูแลสังคม
- รับผิดชอบส่วนรวม
- เสียสละเพื่อส่วนรวม
- เอื้อเฟื้อ เมตตา มีน้ำใจ
- ไม่เห็นแก่ตัว

๓. ความเป็นธรรมทางสังคม

คือ การปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกันอย่างมีเหตุผล โดยไม่เลือกปฏิบัติต่อเพศ เชื้อชาติ ชนชั้น สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- นึกถึงใจเขาใจเรา
- ไม่เอาเปรียบผู้อื่น
- รับฟังผู้อื่น
- เคารพและให้เกียรติผู้อื่น
- กตัญญูอย่างมีเหตุผล
- คำนึงถึงความยุติธรรมโดยตลอด

๔. การกระทำอย่างรับผิดชอบ

คือ การมีจิตสำนึกในบทบาทและหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ให้ดีที่สุด เคารพ กฎเกณฑ์ กติกา พร้อมให้ตรวจสอบการกระทำได้เสมอ หากมีการกระทำผิดก็พร้อมที่จะยอมรับและแก้ไข

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- ทำหน้าที่ของตนเองให้ดีที่สุด
- มีระเบียบวินัย
- เคารพกฎ กติกา
- รับผิดชอบในสิ่งที่ทำ กล้ายอมรับผิดและรับการลงโทษ
- รู้จักสำนึกและขอโทษ แก้ไขในสิ่งผิด
- กล้าทำในสิ่งที่ถูกต้อง

๕. เป็นอยู่อย่างพอเพียง

คือ การดำเนินชีวิตโดยยึดหลักพอประมาณ ซื่อตรง ไม่ละโมภโลภมาก รู้จักยับยั้งชั่งใจ และไม่เอาเปรียบหรือเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

คุณลักษณะที่พึงประสงค์

- รู้จักความพอเพียง ความพอดี
- มีความอดทน อดกลั้น
- รู้จักบังคับตัวเอง
- ไม่กลัวความยากลำบาก
- ไม่ทำอะไรแบบสุดขั้วหรือสุดโต่ง
- มีสติและเหตุผล

๒.๑๐ หลักสูตรด้านทุจริตศึกษา (Anti – Corruption Education) ประกอบด้วย โครงสร้างรายวิชา ทั้งหมด ๔ หน่วยการเรียนรู้ ดังนี้

หน่วยที่ ๑ การคิดแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนและผลประโยชน์ส่วนรวม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์/ค่านิยม

- การปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

- การมีวินัยในตนเอง
- การดูแลรักษารักรรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

หน่วยที่ ๒ ความละเอียด และความไม่ทนต่อการทุจริต

คุณลักษณะที่พึงประสงค์/ค่านิยม

- เด็กหยิบ เก็บของเล่น ของใช้อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย
- เด็กไม่นำของของผู้อื่นไปเป็นของของตน โดยไม่รับอนุญาต
- เด็กใช้ของใช้ส่วนตัวอย่างถูกต้อง และไม่ขโมยของใช้ของผู้อื่นมาเป็นของของตนเอง
- เด็กเก็บของใช้ส่วนตัวเข้าที่อย่างเรียบร้อยด้วยตนเอง โดยไม่แย่ง หรือขโมยของใช้ของผู้อื่น
- เด็กทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จ โดยไม่ลอก หรือนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นผลงานของตนเอง
- มีความรับผิดชอบ
- การมีวินัยในตนเอง
- การช่วยเหลือแบ่งปันผู้อื่น รู้จักเสียสละสิ่งของหรือทรัพย์สินของตนเองให้แก่ผู้อื่น แต่สิ่งของหรือทรัพย์สินนั้นจะต้องได้มาโดยสุจริต ไม่ใช่ได้มาจากการลักขโมยของผู้อื่น
- ความมีเมตตา กรุณา มีน้ำใจ
- เด็กสามารถช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้
- เด็กปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้อย่างถูกต้อง

หน่วยที่ ๓ STRONG / จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ / ค่านิยม

- ใช้สิ่งของอย่างประหยัด และพอเพียงด้วยตนเอง
- มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลง และปฏิบัติตามข้อตกลงด้วยตนเอง
- เล่าเป็นเรื่องราวต่อเนื่องได้
- อธิบายเชื่อมโยงสาเหตุ และเหตุผลที่เกิดขึ้นในเหตุการณ์ หรือการกระทำด้วยตนเอง
- ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ โดยวิธีการหลากหลายด้วยตนเอง
- กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ
- ขออนุญาต หรือรอคอยเมื่อต้องการสิ่งของ ของผู้อื่นด้วยตนเอง
- ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่างๆ โดยใช้วิธีการหลากหลายด้วยตนเอง
- แสดงความรักเพื่อน และเมตตาสัตว์เลี้ยง
- ทำงานที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยตนเอง
- กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ

- รับประทานอาหารด้วยตนเองอย่างถูกต้องวิธี
- ช่วยเหลือ และแบ่งปัน ผู้อื่นได้ด้วยตนเอง

หน่วยที่ ๔ พลเมืองกับความรับผิดชอบต่อสังคม

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ / ค่านิยม

- เด็กปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน
- เด็กรู้หน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อตนเอง
- เด็กมีความรับผิดชอบต่อผู้อื่น และไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น
- เด็กมีความตรงต่อเวลา
- ความมีวินัย

๒.๑๑ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยด้วยการจัดการเรียนการสอน

ทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)

DLTV คือการจัดการเรียนรู้และการจัดประสบการณ์เพื่อให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกด้วยการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ และจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาคนโดยเริ่มต้นตั้งแต่ก่อนวัยเรียนเป็นต้นไปผสมผสานกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมโดยการนำเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) มาเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์หลักเพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมประสบการณ์ที่ได้มาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ สามารถส่งเสริมครูผู้ดูแลเด็ก และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ สังคม และสติปัญญาไปพร้อมกัน

สาระสำคัญ

๑. พัฒนาความรู้ความเข้าใจของครูในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยโดยการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดขั้นสูง และ Active Learning ด้วยโครงงาน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ไปสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

๒. เสริมสร้างเจตคติที่ดี การพัฒนาตนเองของครูผู้สอนระดับปฐมวัยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กระบวนการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) ให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดขั้นสูงสู่การเรียนรู้แบบโครงงานอย่างง่าย สามารถเรียนรู้ร่วมกัน Active Learning ร่วมคิด ร่วมค้นคว้าร่วมทดลอง ร่วมประดิษฐ์ ร่วมรับผิดชอบ โดยใช้หลัก “ศาสตร์พระราชา”

๒.๑๒ การจัดการเรียนรู้ด้วยสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นมีนโยบายในการส่งเสริมและสนับสนุนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีมาตรฐานและมีคุณภาพ โดยความร่วมมือกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ และมูลนิธิสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา ดำเนินโครงการ “ส่งเสริมการเรียนรู้เด็กปฐมวัย ท้องถิ่นไทย ผ่านการเล่น” ตามแนวทางเล่นตามรอยพระยุคลบาท โดยการนำของนายดิศกร

กุนธร ประธานมูลนิธิสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา และสถาปนิกผู้ออกแบบสนามเด็กเล่นสร้างปัญญา ตามหลักการมีส่วนร่วม (บวร) ระหว่างชาวบ้าน วัด และโรงเรียน เพื่อให้เด็กได้เรียนในห้องเรียน ธรรมชาติ สมองจะได้รับการพัฒนาใน ๖ มิติ จนสามารถคิดนอกกรอบนำเสนอสรรพวิชา วิทย์ คณิต ภาษา ศิลปะ สังคม มาเล่นพลิกแพลงสร้างสรรค์ เชื่อมโยง ดัดแปลง จนได้ความคิดใหม่สุด เรียกว่า ปัญญา และการเล่น

“สนามเด็กเล่น สร้างปัญญา” คือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อม ให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ นอกจากความรู้ในห้องเรียน โดยนำเอาธรรมชาติรอบตัวมาเป็นเครื่องเล่น ทั้ง ๕ ฐาน แต่ละฐานของสนามเด็กเล่น สร้างปัญญา จะส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาศักยภาพของตัวเองไปพร้อม ๆ กับการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน

เด็กช่วง ๓ - ๕ ขวบชอบที่จะปีนป่าย ของเล่นของเด็กต้องเป็นปลายเปิดเพื่อกระตุ้น จินตนาการ เพราะนอกจากเด็ก ๆ ได้เรียนรู้ความเป็นไปของธรรมชาติ รวมทั้งนำไปสู่พัฒนาการของสมอง อย่างเต็มที่แล้ว ได้ฝึกทักษะในการเข้าสังคม สร้างปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน การแก้ปัญหาเฉพาะหน้าการใช้ ความคิดสร้างสรรค์ การลงมือทำ การช่วยเหลือตัวเอง รู้จักอดทนอดกลั้น เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทำให้เด็กมี ร่างกายแข็งแรง อารมณ์ดี มีความมั่นคงทางจิตใจว่าเขาจะอยู่ในโลกนี้ได้อย่างมั่นคง

ประโยชน์ของสนามเด็กเล่นที่มีต่อพัฒนาการด้านต่างๆ มีดังนี้

๑. การส่งเสริมพัฒนาการทางร่างกาย ได้แก่ พัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ของอวัยวะต่างๆ ส่งเสริมให้มีร่างกายแข็งแรงและสุขภาพดี ฯลฯ
๒. การส่งเสริมพัฒนาการทางอารมณ์ จิตใจและสังคม ได้แก่ ส่งเสริมให้เกิดความสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียด รู้จักปรับตัว เล่น ทำงานร่วมกับผู้อื่น เรียนรู้การระวังรักษาความปลอดภัยทั้งของตนเองและผู้อื่น ฯลฯ
๓. การส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา ได้แก่ ส่งเสริมให้มีความอยากรู้อยากเห็นสิ่งต่างๆ ที่แวดล้อมรอบตัว รู้จักการตัดสินใจ แก้ปัญหาด้วยตนเอง พัฒนาทักษะการสังเกต การเปรียบเทียบการจำแนก ฯลฯ

๖. สารการเรียนรู้รายปี

การวิเคราะห์สารการเรียนรู้รายปี (สำหรับอายุ ๓ – ๕ ปี)

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สารการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ – ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ – ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑.๑ น้ำหนัก และส่วนสูงตามเกณฑ์	๑.๑.๑ มี น้ำ หนัก ส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรรมอนามัย	๑.๑.๑ น้ำหนัก และ ส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรรมอนามัย	๑. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขอนามัย ที่ดีในกิจวัตรประจำวัน	๑. อาหารที่ช่วยให้ร่างกายเจริญเติบโต	– กินดีอยู่ดีมีสุข – หนูน้อยน่ารัก – ผักผลไม้ปลอดสารพิษ
๑.๒ มีสุขภาพอนามัยและสุขนิสัยที่ดี	๑.๒.๑ ยอมรับประทานอาหารที่มีประโยชน์และดื่มน้ำสะอาดเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑.๒.๑ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ และดื่มน้ำสะอาดได้ด้วยตนเอง	๑. การประกอบอาหารไทย ๒. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขอนามัย ที่ดีในกิจวัตรประจำวัน	๑. อาหารที่มีประโยชน์และไม่มีประโยชน์ ๒. อาหารหลัก ๕ หมู่ ๓. การมีเจตคติที่ดีต่อการรับประทานอาหารที่มีประโยชน์ ๔. มารยาทในการรับประทานอาหาร	– กินดีอยู่ดีมีสุข – ผักผลไม้ปลอดสารพิษ – ข้าวหมกสุกี้
	๑.๒.๒ ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑.๒.๒ ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง	๑. การปฏิบัติตนตามสุขอนามัย สุขอนามัย ที่ดีในกิจวัตรประจำวัน ๒. การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน	๑. อวัยวะต่างๆ ของร่างกายและการรักษาความปลอดภัย ๒. วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี	– เด็กดีมีวินัย – อวัยวะและการดูแล

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑.๒ มีสุขภาพ อนามัยและสุข นิสัยที่ดี	๑.๒.๒ ล้างมือก่อน รับประทานอาหารและ หลังจากใช้ห้องน้ำห้อง ส้วมเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑.๒.๒ ล้างมือก่อน รับประทานอาหารและ หลังจากใช้ห้องน้ำห้อง ส้วมด้วยตนเอง	๓. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยใช้ ชีวิตประจำวัน ๔. การฟังนิทานเรื่องราว เกี่ยวกับสุขนิสัยที่ดี		- ปลอดภัยไว้ ก่อน - หนูอ่อนน้อมรัก
	๑.๒.๓ นอนพักผ่อน เป็นเวลา	๑.๒.๓ นอน พักผ่อนเป็นเวลา	๑. การปฏิบัติตนตาม สุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีใน กิจวัตรประจำวัน	๑. ประโยชน์ของการนอนหลับพักผ่อน	- กินดีอยู่ดีมีสุข
	๑.๒.๔ ออกกำลังกาย เป็นเวลา	๑.๒.๔ ออกกำลังกาย เป็นเวลา	๑. การเล่นอิสระ ๒. การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีด ขวาง ๓. การเล่นเครื่องเล่นอย่าง ปลอดภัย ๔. การละเล่นพื้นบ้านไทย ๕. การเล่นนอกห้องเรียน ๖. การเล่นเครื่องเล่นสนาม	๑. ประโยชน์ของการออกกำลังกาย ๒. การเล่นเครื่องเล่นสนามอย่างถูกวิธี	- กินดีอยู่ดีมีสุข - ขยับกายสบาย ชีวิต

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑.๓ รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น	๑.๓.๑ เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑.๓.๑ เล่นและทำกิจกรรมอย่างปลอดภัยด้วยตนเอง	๑. การปฏิบัติตนให้ปลอดภัยในชีวิตประจำวัน ๒. การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความปลอดภัย ๓. การเล่นบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่างๆ ๔. การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับประสบการณ์ของตนเองหรือพูดเล่า	๑. การรักษาความปลอดภัยของตนเองและการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัยในชีวิตประจำวัน ๒. การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อเจ็บป่วย ๓. การระวังภัยจากคนแปลกหน้าและอุบัติเหตุต่างๆ	- แกรับประทับใจ - อวัยวะและการดูแล - ปลอดภัยไว้ก่อน

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรงใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๒.๑ เคลื่อนไหว ร่างกายอย่าง คล่องแคล่ว ประสาน สัมพันธ์และ ทรงตัวได้	๒.๑.๑ เดินตาม แนวที่กำหนดได้	๒.๑.๑ เดินต่อเท้า ไปข้างหน้าเป็น เส้นตรงได้	๑. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๒. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ๓. การเคลื่อนไหวโดยควบคุมตนเอง ไปในทิศทาง ระดับ และพื้นที่ ๔. การเล่นเครื่องเล่นสนาม	๑. การเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วย ตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น ๒. การกำกับตัวเอง ๓. การออกกำลังกาย	- ขยับกายสบายชีวิ - ปลอดภัยไว้ก่อน
	๒.๑.๒ กระโดด สองขาขึ้นลงอยู่ กับที่ได้	๒.๑.๒ กระโดดขา เดียวอยู่กับที่ได้โดย ไม่เสียการทรงตัว	๑. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๒. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่	๑. การเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วย ตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น ๒. การกำกับตนเอง	- ขยับกายสบายชีวิ - ปลอดภัยไว้ก่อน
	๒.๑.๓ วิ่งแล้ว หยุดได้	๒.๑.๓ วิ่งหลบหลีก สิ่งกีดขวางได้	๑. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๒. การเคลื่อนไหวข้ามสิ่งกีดขวาง	๑. การรักษาความปลอดภัยของ ตนเอง รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่น อย่างปลอดภัย ๒. การกำกับตนเอง	- ขยับกายสบายชีวิ - ปลอดภัยไว้ก่อน
	๒.๑.๔ รับลูกบอล โดยใช้มือและ ลำตัวช่วย	๒.๑.๔ รับลูกบอล โดยใช้มือทั้ง ๒ ข้าง	๑. การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสาน สัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ในการจับ การโยน การเตะ ๒. การเล่นพื้นบ้านของไทย	๑. การเล่นและทำสิ่งต่างๆ ด้วย ตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น ๒. การกำกับตนเอง	- ขยับกายสบายชีวิ - ปลอดภัยไว้ก่อน - เรียนรู้วัฒนธรรม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๒.๒ ใช้มือ-ตา ประสาน สัมพันธ์กัน	๒.๒.๑ ใช้กรรไกรตัด กระดาษขาดจากกัน ได้โดยใช้มือเดียว	๒.๒.๑ ใช้กรรไกร ตัดกระดาษตามแนว เส้นตรงได้	๑. การหยิบจับ การใช้กรรไกร การ ฉีก ๒. การตัด การปะ และการร้อย วัสดุ	๑. การรักษาความปลอดภัยของ ตนเอง รวมทั้งการปฏิบัติต่อ ผู้อื่นอย่างปลอดภัย ๒. การกำกับตนเอง	-อวัยวะและการดูแล -หนูน้อยนักสัมผัส
	๒.๒.๒ เขียนรูป วงกลมตามแบบได้	๒.๒.๒ เขียนรูป สี่เหลี่ยมตามแบบได้ อย่างมีมุมชัดเจน	๑. การเขียนภาพและการเล่นกับสี ๒. การทำศิลปะแบบร่วมมือ	๑. การเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วย ตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น ๒. การกำกับตนเอง	-อวัยวะและการดูแล -หนูน้อยนักสัมผัส
	๒.๒.๓ ร้อยวัสดุที่มีรู ขนาด เส้นผ่าศูนย์กลาง ๑ ซม.ได้	๒.๒.๓ ร้อยวัสดุที่มี รูขนาดเส้นผ่าน ศูนย์กลาง ๐.๕ เซนติเมตร.ได้	๑. การเคลื่อนไหวที่ใช้การประสาน สัมพันธ์ของการใช้กล้ามเนื้อ ใหญ่ในการจับ การโยน การเตะ ๒. การทำศิลปะแบบร่วมมือ ๓. การเล่นกับสิ่งต่างๆ ที่เป็นทรง กลม ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก ทรงกระบอก ทรงกรวย	๑. การเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วย ตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น ๒. การกำกับตนเอง	-หนูน้อยนักสัมผัส

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๓.๑ แสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม	๓.๑.๑ แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้เหมาะสมกับสถานการณ์	๓.๑.๑ แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้ตามสถานการณ์	๑. การเล่นบทบาทสมมติเหตุการณ์ต่าง ๆ ๒. การฟังเพลง การร้องเพลง และการแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี ๓. การเล่นตามมุมประสบการณ์	๑. การสะท้อนการรับรู้ อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ๒. การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม	- ขยับกายสบายชีวี - หนูน้อยนักสัมผัส - เรียนรู้วัฒนธรรม
๓.๒ มีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	๓.๒.๑ กล้าพูดกล้าแสดงออก	๓.๒.๑ กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมบางสถานการณ์	๑. การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ๒. การเล่นบทบาทสมมติ ๓. การแสดงความยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข เห็นใจเมื่อผู้อื่นเศร้าหรือเสียใจและการช่วยเหลือปลอบโยนเมื่อผู้อื่นได้รับบาดเจ็บ	๑. การรู้จักแสดงความรู้สึกของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๒. การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น	- เด็กดีมีวินัย - หนูน้อยน่ารัก - หนูทำได้ - สร้างฝันนักคิด

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๓.๒ มีความรู้สึกที่ดี ต่อตนเองและผู้อื่น	๓.๒.๒ แสดงความ พึงพอใจในผลงาน ตนเอง	๓.๒.๒ แสดง ความพอใจใน ผลงาน และ ความสามารถของ ตนเอง	๑. การทำกิจกรรมศิลปะต่าง ๆ ๒. การสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม ๓. การทำงานศิลปะ	๑. ความภาคภูมิใจในตนเอง ๒. การรู้จักแสดงความ คิดเห็นของตนเองและรับ ฟังความคิดเห็นของคน อื่น	- หนูน้อยน่ารัก - สาระแห่งสีสัน - สร้างฝันนักคิด

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๔.๑ สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว	๔.๑.๑ สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ	๔.๑.๑ สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ	๑. การเขียนภาพและการเล่นกับสี ๒. การปั้น ๓. การประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ ด้วยเศษวัสดุ ๔. การหยิบจับ การใช้กรรไกร การฉีก การตัด การปะ และการร้อยวัสดุ	๑. การเล่นและทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น ๒. ความภูมิใจในตนเอง ๓. การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น	-สาระแห่งสีสัน -สร้างฝันนักคิด
	๔.๑.๒ สนใจ มีความสุขและแสดงออกผ่านเสียงเพลงดนตรี	๔.๑.๒ สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านเสียงเพลงดนตรี	๑. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ๒. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๓. การเคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์ ๔. การเล่นเครื่องเล่นประกอบจังหวะ ๕. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี	๑. การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม ๒. การสะท้อนรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น	-ขยับกายสายชีวี

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๔.๑ สนใจ มีความสุขและแสดงออก ผ่านงานศิลปะ ดนตรีและการเคลื่อนไหว	๔.๑.๓ สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลงจังหวะ และดนตรี	๔.๑.๓ สนใจ มีความสุข และแสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวประกอบเพลงจังหวะและดนตรี	๑. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ๒. การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ ๓. การเคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์ ๔. การเล่นเครื่องเล่นประกอบจังหวะ ๕. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี	๑. การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม ๒. การสะท้อนรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น	- ขยับกายสายชีวี

พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๕.๑ ซื่อสัตย์ สุจริต	๕.๑.๑ บอกหรือชี้ ได้ว่าสิ่งใดเป็นของ ตนและสิ่งใดเป็น ของผู้อื่น	๕.๑.๑ ขออนุญาต หรือรอคอยเมื่อ ต้องการสิ่งของของ ผู้อื่นเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การฟังนิทาน เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ๒. การร่วมสนทนาและแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเชิงจริยธรรม ๓. การเล่นบทบาทสมมติ ๔. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๕. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ห้องเรียน	๑. ความมีคุณธรรม จริยธรรม - ความซื่อสัตย์สุจริต - ความเกรงใจ ๒. การกำกับตนเอง ๓. การเคารพสิทธิของตนเอง และผู้อื่น	- แกรับประทับใจ - เด็กดีมีวินัย
๕.๒ มีความ เมตตา กรุณา มีน้ำใจและ ช่วยเหลือ แบ่งปัน	๕.๒.๑ แสดงความ รักเพื่อนและมี เมตตา สัตว์เลี้ยง	๕.๒.๑ แสดงความ รักเพื่อน และมี เมตตาสัตว์เลี้ยง	๑. การฟังนิทาน เกี่ยวกับความเมตตา กรุณา ๒. การเล่นบทบาทสมมติ ๓. การเลี้ยงสัตว์	๑. ความมีคุณธรรมจริยธรรม - ความเมตตา กรุณา	- หนูน้อยน่ารัก - สัตว์โลกน่ารัก - โลกของแมลง
	๕.๒.๒ แบ่งปันผู้อื่น ได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๕.๒.๒ ช่วยเหลือ และแบ่งปันผู้อื่นได้ เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การฟังนิทาน เกี่ยวกับคุณธรรม จริยธรรม ๒. การเล่นบทบาทสมมติ ๓. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ห้องเรียน	๑. ความมีคุณธรรมจริยธรรม - ความมีน้ำใจ ช่วยเหลือ แบ่งปัน - ความกตัญญู	- หนูน้อยน่ารัก - สัตว์โลกน่ารัก - โลกของแมลง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๕.๓ มี ความเห็นอก เห็นใจผู้อื่น	๕.๓.๑ แสดงสีหน้าหรือ ท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่น	๕.๓.๑ แสดงสี หน้าและท่าทาง รับรู้ความรู้สึก ผู้อื่น	๑. การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ๒. การเล่นบทบาทสมมติ	๑. ความมีคุณธรรม จริยธรรม ๒. ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	- อาชีพในชุมชน
๕.๔ มีความ รับผิดชอบ	๕.๔.๑ ทำงานที่ได้รับ มอบหมายจนสำเร็จเมื่อมี ผู้ช่วยเหลือ	๕.๔.๑ ทำงานที่ ได้รับมอบหมาย จนสำเร็จเมื่อมีผู้ ชี้แนะ	๑. การทำกิจกรรมศิลปะต่างๆ ๒. การดูแลห้องเรียนร่วมกัน ๓. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษา สิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก ห้องเรียน ๔. การร่วมกำหนดข้อตกลงของ ห้องเรียน	๑. ความมีคุณธรรม จริยธรรม ๒. ความรับผิดชอบ ๓. ความอดทน มุ่งมั่น ๔. ความเพียร	- แรกประทับใจ - เด็กดีมีวินัย

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๖.๑ ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	๖.๑.๑ แต่งตัวโดยมีผู้ช่วยเหลือ	๖.๑.๑ แต่งตัวด้วยตนเอง	๑. การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน	๑. ความมีคุณธรรม จริยธรรม ๒. ความรับผิดชอบ ๓. ความอดทน มุ่งมั่น	- หนูน่ารัก
	๖.๑.๒ รับประทานอาหารด้วยตนเอง	๖.๑.๒ รับประทานอาหารด้วยตนเอง	๑. การปฏิบัติตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน ๒. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน ๓. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ	๑. การแสดงมารยาทที่ดีในการรับประทานอาหาร ๒. ความรับผิดชอบ ๓. ความอดทน มุ่งมั่น	- กินดีอยู่ดีมีสุข - หนูน่ารัก
	๖.๑.๓ ใช้ห้องน้ำห้องส้วมโดยมีช่วยเหลือ	๖.๑.๓ ใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง	๑. การช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน ๒. การปฏิบัติตามสุขอนามัย สุขนิสัยที่ดีในกิจวัตรประจำวัน	๑. ความรับผิดชอบ ๒. วิธีรักษาร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี	- หนูน่ารัก

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๖.๒ มีวินัยในตนเอง	๖.๒.๑ เก็บของเล่นของใช้เข้าที่เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๖.๒.๑ เก็บของเล่นของใช้เข้าที่ด้วยตนเอง	๑. การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน ๒. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน ๓. การดูแลห้องเรียนร่วมกัน ๔. การมีส่วนร่วมรับผิดชอบดูแลรักษาสสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน	๑. ความมีคุณธรรมจริยธรรม ๒. ความรับผิดชอบ ๓. ความอดทน มุ่งมั่น	-เด็กดีมีวินัย -ปลอดภัยไว้ก่อน -หนูอ่อนน้อมรัก
	๖.๒.๒ เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๖.๒.๒ เข้าแถวตามลำดับก่อนหลังได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน ๒. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ	๑. การแสดงมารยาทที่ดี ๒. ความรับผิดชอบ ๓. ความอดทน มุ่งมั่น ๔. ความเพียร	-เด็กดีมีวินัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๖.๓ ประหยัด และพอเพียง	๖.๓.๑ ใช้สิ่งของเครื่องใช้ อย่างประหยัดและพอเพียง เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๖.๓.๑ ใช้สิ่งของ เครื่องใช้อย่าง ประหยัดและ พอเพียงเมื่อมีผู้ ชี้แนะ	๑. การปฏิบัติตามแนวทางหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ๒. การใช้วัสดุและสิ่งของเครื่องใช้ อย่างคุ้มค่า ๓. การทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือ สิ่งของเครื่องใช้ที่ใช้แล้ว มาใช้ซ้ำหรือ แปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่	๑. การตระหนักรู้เกี่ยวกับ ตนเอง ใช้สิ่งของ เครื่องใช้อย่าง ประหยัด ๒. การกำกับตนเอง ๓. การเลือกใช้สิ่งของ เครื่องใช้ที่ใช้อยู่ใน ชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัยและรักษา สิ่งแวดล้อม	-ผู้นำพอเพียง

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๓ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๓.๑ ดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	๓.๑.๑ มีส่วนร่วม ดูแลรักษาธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๓.๑.๑ มีส่วน ร่วมดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมทั้ง ภายในและภายนอกห้องเรียน ๒. การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน ๓. การเพาะปลูกและดูแลต้นไม้ ๔. การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่เกิดขึ้นใน เหตุการณ์หรือการกระทำ ๕. การตัดสินใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการ แก้ปัญหา	๑. สิ่งแวดล้อมใน โรงเรียน และการ ดูแลรักษา ๒. สิ่งแวดล้อมตาม ธรรมชาติและ การ อนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ๓. การศึกษาสาธารณ สมบัติในห้องเรียน	- ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ของเรา - ต้นไม้แสนรัก - โลกสวยด้วยมือเรา
	๓.๑.๒ ทิ้งขยะได้ ถูกที่	๓.๑.๒ ทิ้งขยะ ได้ถูกที่	๑. การคัดแยก การจัดกลุ่มและจำแนกสิ่งต่างๆ ตามลักษณะและรูปร่าง รูปทรง ๒. การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในชีวิตประจำวัน	๑. ขยะและการคัดแยก ขยะ ๒. การดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม	- โลกสวยด้วยมือเรา - หนูน้อยตาวิเศษ

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๓.๑ ดูแลรักษา ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	๓.๑.๒ ทิ้งขยะได้ถูกที่	๓.๑.๒ ทิ้งขยะได้ ถูกที่	๓. การทำงานศิลปะที่นำวัสดุหรือ สิ่งของ เครื่องใช้ที่ใช้แล้วมาใช้ซ้ำ หรือแปรรูปแล้วนำกลับมาใช้ใหม่ ๔. การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่าง รูปทรงจากวัสดุที่หลากหลาย ๕. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ห้องเรียน	๑. ขยะและการคัดแยกขยะ ๒. การดูแลรักษา สิ่งแวดล้อม	-โลกสวยด้วยมือ เรา -หนูน้อยตาวิเศษ
๓.๒ มีมารยาท ตามวัฒนธรรม ไทยและรัก ความเป็นไทย	๓.๒.๑ ปฏิบัติตนตาม มารยาทไทยได้เมื่อมีผู้ ชี้แนะ	๓.๒.๑ ปฏิบัติตน ตามมารยาทไทย ได้ด้วยตนเอง	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรม ท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นบทบาทสมมติการ ปฏิบัติตนในความเป็นไทย	๑. การปฏิบัติตนตาม มารยาทและวัฒนธรรม ไทย - การแสดงความเคารพ - การพูดสุภาพ - การกล่าวคำขอบคุณ และขอโทษ	-เด็กดีมีวินัย -หนูน้อยน่ารัก

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๓.๒ มีมารยาท ตามวัฒนธรรม ไทยและรัก ความเป็นไทย	๓.๒.๒ กล่าวคำขอบคุณ และ ขอโทษเมื่อมี ผู้ชี้แนะ	๓.๒.๒ กล่าวคำ ขอบคุณและขอ โทษด้วยตนเอง	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นบทบาทสมมติการปฏิบัติตนในความเป็นไทย ๓. การพูดสะท้อนความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น	๑. การปฏิบัติตนตามมารยาทและวัฒนธรรมไทย - การพูดสุภาพ - การกล่าวคำขอบคุณและขอโทษ	- หนูทำได้
		๓.๒.๓ ยืนตรง เมื่อได้ยินเพลง ชาติไทยและเพลง สรรเสริญพระ บารมี	๑. การปฏิบัติตนตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย ๒. การเล่นบทบาทสมมติการปฏิบัติตนในความเป็นไทย ๓. การร่วมกิจกรรมวันสำคัญ	๑. วันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ๒. สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทย ๓. การแสดงความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	- ฉันทรักประเทศไทย - เรียนรู้วัฒนธรรม

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๘.๑ ยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคล	๘.๑.๑ เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน	๘.๑.๑ เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน	๑. การกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน ๒. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน ๓. การให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ๔. การเล่นและการทำงานร่วมกัน	๑. การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ๒. การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ๓. การเล่นและทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น	-อาชีพในชุมชน
๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	๘.๒.๑ เล่นร่วมกับผู้อื่น	๘.๒.๑ เล่นหรือทำงานร่วมกับเพื่อนเป็นกลุ่ม	๑. การเล่นอิสระ ๒. การเล่นรายบุคคลกลุ่มย่อยยกกลุ่มใหญ่ ๓. การเล่นตามมุมประสบการณ์ ๔. การเล่นนอกห้องเรียน	๑. การและทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น ๒. การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ๓. การปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย ๔. การระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองจากผู้อื่นและภัยใกล้ตัว	-แรกวัยประทับใจ -ปลอดภัยไว้ก่อน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๘.๒ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น	๘.๒.๒. ยิ้มหรือทักทายผู้ใหญ่ และบุคคลที่คุ้นเคยได้เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๘.๒.๒ ยิ้ม ทักทายหรือพูดคุย กับผู้ใหญ่และบุคคลที่คุ้นเคยได้ด้วยตนเอง	๑. การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยและประเพณีไทย	๑. การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม ๒. การแสดงมารยาทที่ดี ๓. การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย	- ครอบครัวยุสสุสันต์ - เรียนรู้วัฒนธรรม
๘.๓. ปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม	๘.๓.๑ ปฏิบัติตนตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๘.๓.๑ มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน ๒. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของห้องเรียน ๓. การดูแลห้องเรียนร่วมกัน ๔. การมีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการแก้ปัญหา ๕. การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง	๑. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน ๒. การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น ๓. การร่วมกำหนดข้อตกลงของห้องเรียน	- เด็กดีมีวินัย - กินดีอยู่ดีมีสุข - หนูอ่อนน้อมรัก - หนูทำได้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๘.๓. ปฏิบัติตน เบื้องต้นในการ เป็นสมาชิกที่ดี ของสังคม	๘.๓.๒ ปฏิบัติตน เป็นผู้นำและผู้ตาม เมื่อมีผู้ชี้แนะ	๘.๓.๒ ปฏิบัติตน เป็นผู้นำและผู้ตาม ได้ด้วยตนเอง	๑. การเล่นและการทำงานร่วมกับ ผู้อื่น ๒. การเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับ กลุ่มเพื่อน ๓. การฟังและปฏิบัติตาม	๑. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัวและโรงเรียน ๒. การเคารพสิทธิของตนเองและ ผู้อื่น ๓. การปฏิบัติตามหลัก	-เด็กดีมีวินัย -ปลอดภัยไว้ก่อน
	๘.๓.๓. ยอมรับการ ประนีประนอมแก้ไข ปัญหาเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๘.๓.๓ ประนีประนอมแก้ไข ปัญหาโดย ปราศจากความ รุนแรงเมื่อมีผู้ชี้แนะ	๑. การมีส่วนร่วมในการเลือก วิธีการแก้ปัญหา ๒. การมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา ความขัดแย้ง	๑. การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของ ครอบครัวและโรงเรียน ๒. การเคารพสิทธิของตนเองและ ผู้อื่น ๓. การแสดงออกทางอารมณ์และ ความรู้สึกลักษณะเหมาะสม	-หุ่นน้อยน่ารัก

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๙.๑ สนทนา โต้ตอบและเล่า เรื่องให้ผู้อื่น เข้าใจ	๙.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูด จนจบและโต้ตอบ เกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง	๙.๑.๑ ฟังผู้อื่น พูดจนจบและ สนทนาโต้ตอบ สอดคล้องกับ เรื่องที่ฟัง	๑. การฟังเสียงต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อม ๒. การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บท ร้อยกรอง หรือเรื่องราวต่าง ๆ ๓. การฟังนิทาน เรื่องราว เหตุการณ์ เกี่ยวกับการป้องกันและรักษาความ ปลอดภัย ๔. การพูดแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ ๕. การพูดอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของสิ่ง ต่าง ๆ ๖. การเรียงลำดับคำเพื่อใช้ในการสื่อสาร	๑. มารยาทในการฟังและการพูด ๒. การฟังเพลง นิทาน คำคล้องจอง บทร้อยกรองหรือเรื่องราวต่างๆ ๓. การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และ ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น ๔. การรู้จักแสดงความคิดเห็นของ ตนเองและรับฟังความคิดเห็น ของผู้อื่น	- หนูน้อยน่ารัก - วิทยาศาสตร์น่า รู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๙.๑ สนทนา โต้ตอบและเล่า เรื่องให้ผู้อื่น เข้าใจ	๙.๑.๒ เล่าเรื่องด้วย ประโยคสั้นๆ	๙.๑.๒ เล่าเรื่อง เป็นประโยค อย่างต่อเนื่อง	๑. การพูดแสดงความคิด ความรู้สึก และความต้องการ ๒. การพูดอธิบายเกี่ยวกับ สิ่งของ เหตุการณ์ และความสัมพันธ์ของ สิ่งต่าง ๆ ๓. การเรียงลำดับคำเพื่อใช้ในการสื่อสาร	๑. การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษา เพื่อสื่อความหมายใน ชีวิตประจำวัน ๒. การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และ ความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น	- สร้างฝันนักคิด - วิทยาศาสตร์ น่ารู้
๙.๒ อ่านเขียน ภาพและ สัญลักษณ์ได้	๙.๒.๑ อ่านภาพ และพูดข้อความ ด้วยภาษาของตน	๙.๒.๑ อ่านภาพ สัญลักษณ์ คำ พร้อมทั้งชี้หรือ กวาดตามอง ตามบรรทัด	๑. การสังเกตทิศทางการอ่านตัวอักษร คำ และข้อความ ๒. การคาดเดาคำ วลี หรือประโยคที่มี โครงสร้างคำซ้ำ ๆ กันจากนิทาน เพลง คำคล้องจอง	๑. การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษา เพื่อสื่อความหมายใน ชีวิตประจำวัน ๒. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้ หนังสือและตัวหนังสือ	- สาระแห่ง สีสัน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๙.๒ อ่านเขียน ภาพและ สัญลักษณ์ได้	๙.๒.๒ เขียนขีดเขียน อย่างมีทิศทาง	๙.๒.๒ เขียน คล้ายตัวอักษร	๑. การสังเกตตัวอักษรในชื่อของตน หรือ คำคุ้นเคย ๒. การสังเกตตัวอักษรที่ประกอบเป็นคำ ผ่านการอ่านหรือเขียนของผู้ใหญ่ ๓. การเล่นเกมทางภาษา ๔. การเขียนร่วมกันตามโอกาส และการ เขียนอิสระ ๕. การเขียนคำที่มีความหมายกับตัว เด็ก/ คำคุ้นเคย	๑. การเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ นามสกุล ๒. การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษา เพื่อสื่อความหมายใน ชีวิตประจำวัน ๓. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้ หนังสือและตัวหนังสือ	-สร้างฝันนักคิด

พัฒนาการด้านสังคม

มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	หน่วยการเรียนรู้
๑๐.๑ มีความคิดรวบยอดในการคิดรวบยอด	๑๐.๑.๑ บอกลักษณะของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกต โดยใช้ประสาทสัมผัส	๑๐.๑.๑ บอกลักษณะและส่วนประกอบของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส	๑. การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม ๒. การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานที่จากมุมมองที่ต่างกัน	๑. การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว	- หนูน้อยนักสัมผัส - ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเรา - ชุมชนบ้าน..... จังหวัดเชียงใหม่
	๑๐.๑.๒ จับคู่หรือเปรียบเทียบสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะหรือหน้าที่การใช้งานเพียงลักษณะเดียว	๑๐.๑.๒ จับคู่และเปรียบเทียบความแตกต่างหรือความเหมือนของสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะที่สังเกตพบเพียงลักษณะเดียว	๑. การจับคู่ การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะความยาว / ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร ๒. การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการจำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะ และรูปร่าง รูปทรง ๓. การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ๔. การชั่ง ตวง วัดสิ่งต่าง ๆ โดยใช้เครื่องมือและหน่วยที่ไม่ใช่หน่วยมาตรฐาน	๑. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร จำนวน และส่วนประกอบ ๒. การเปรียบเทียบและเรียงลำดับจำนวนของสิ่งต่าง ๆ ๓. การจับคู่ การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับ สิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะความยาว/ความสูง/น้ำหนัก ปริมาตร	วิทยาศาสตร์น่ารู้

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ – ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ – ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๐.๑ มี ความคิดรวบ ยอดในการ คิดรวบยอด	๑๐.๑.๓ คัดแยกสิ่ง ต่าง ๆ ตามลักษณะ หรือหน้าที่การใช้ งาน	๑๐.๑.๓ จำแนก และจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ โดยใช้อย่างน้อย ๑ ลักษณะเป็น เกณฑ์	๑. การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การ เปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่ง ต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่าง เหมาะสม ๒. การคัดแยก การจัดกลุ่ม และการ จำแนกสิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะ และ รูปร่าง รูปทรง ๓. การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับ เหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน ๔. การรวมและการแยกสิ่งต่าง ๆ	๑. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร จำนวน และส่วนประกอบ	– ผักและผลไม้ – ปลอดสารพิษ – ข้าวหมักจรรยา – สาระแห่งสีสัน – สมาชิกประเทศ อาเซียน – บ้านเราและเพื่อน บ้านอาเซียน
	๑๐.๑.๔ เรียงลำดับ สิ่งของหรือ เหตุการณ์อย่าง น้อย ๓ ลำดับ	๑๐.๑.๔ เรียงลำดับ สิ่งของหรือ เหตุการณ์อย่าง น้อย ๔ ลำดับ	๑. การสังเกตลักษณะ ส่วนประกอบ การ เปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ โดยใช้ประสาทสัมผัสอย่างเหมาะสม การ จับคู่ การเปรียบเทียบ และการเรียงลำดับ สิ่งต่าง ๆ ตามลักษณะความยาว /ความสูง น้ำหนัก ปริมาตร ๒. การรับรู้และแสดงความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่นและชิ้นงาน ๓. การใช้ภาษาทางคณิตศาสตร์กับเหตุการณ์ ในชีวิตประจำวัน	๑. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร จำนวน และส่วนประกอบ ๒. การสะท้อนการรับรู้อารมณ์ และความรู้สึกของตนเอง และผู้อื่น	– กลางวัน กลางคืน – ต้นไม้แสนรัก – วิทยาศาสตร์น่ารู้ – สมาชิกประเทศ อาเซียน

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ - ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ - ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๐.๒ มี ความสามารถใน การเชิงเหตุผล	๑๐.๒.๑ ระบุผลที่ เกิดขึ้นในเหตุการณ์ หรือการกระทำเมื่อ มีผู้ชี้แนะ	๑๐.๒.๑ ระบุ สาเหตุ หรือผลที่ เกิดขึ้นใน เหตุการณ์หรือการ กระทำเมื่อมีผู้ ชี้แนะ	๑. การคาดเดาหรือคาดคะเนสิ่งที่ อาจจะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล ๒. การมีส่วนร่วมในการลงความเห็น จากข้อมูลอย่างมีเหตุผล	๑. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับ ลักษณะ สี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร จำนวน และส่วนประกอบ	- ฤดูหนาว - วิทยาศาสตร์น่ารู้
	๑๐.๒.๒ คาดเดา หรือ คาดคะเนสิ่งที่ อาจจะเกิดขึ้น	๑๐.๒.๒ คาดเดา หรือ คาดคะเนสิ่งที่ อาจจะเกิดขึ้นหรือ มีส่วนร่วมในการ ลงความเห็นจาก ข้อมูล	๑. การสังเกตสิ่งต่าง ๆ และสถานที่ จากมุมมองที่ต่างกัน ๒. การอธิบายเชื่อมโยงสาเหตุและผลที่ เกิดขึ้นในเหตุการณ์หรือการกระทำ ๓. การคาดเดาหรือการคาดคะเนสิ่งที่ อาจจะเกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล	๑. การเปลี่ยนแปลงและ ความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ๒. การรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัย ธรรมชาติ แรงและพลังงานใน ชีวิตประจำวันที่แวดล้อมเด็ก	- ฤดูหนาว - วิทยาศาสตร์น่ารู้
๑๐.๓ มี ความสามารถใน การคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจ	๑๐.๓.๑ ตัดสินใน เรื่องง่าย ๆ	๑๐.๓.๑ ตัดสินใน เรื่องง่าย ๆ และเริ่ม เรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น	๑. การคิดตัดสินใจและมีส่วนร่วมใน กระบวนการแก้ปัญหา ๒. การมีส่วนร่วมในการลงความเห็น จากข้อมูลอย่างมีเหตุผล	๑. การคิดตัดสินใจและมีส่วน ร่วมในกระบวนการแก้ปัญหา ๒. การเคารพสิทธิของตนเอง และผู้อื่น	- หนูน้อยนารัก - โครงการ

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ – ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ – ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๐.๓ มี ความสามารถใน การคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจ	๑๐.๓.๒ แก้ปัญหาโดยลอง ผิดลองถูก	๑๐.๓.๒ ระบุ ปัญหาและ แก้ปัญหาโดยลอง ผิดลองถูก	๑. การมีส่วนร่วมในวิธีการ แก้ปัญหา ๒. การมีส่วนร่วมในการ แก้ปัญหาคความขัดแย้ง	๑. การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ๒. การกำกับตนเอง ๓. การเล่นและทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองตาม ลำพังหรือกับผู้อื่น	-สร้างฝั้่นักคิด -วิทยาศาสตร์น่ารู้

พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ – ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ – ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๑.๑ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์	๑๑.๑.๑ สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิดความรู้สึกของตนเอง	๑๑.๑.๑ สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิดความรู้สึกของตนเอง โดยมีการดัดแปลง และแปลกใหม่จากเดิม หรือมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น	๑. การรับรู้และแสดงความคิดความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น และชิ้นงาน ๒. การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหว และศิลปะ ๓. การสร้างสรรค์ชิ้นงานโดยใช้รูปร่างรูปทรงจากวัสดุที่หลากหลาย	๑. วิธีการใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ในการทำงานศิลปะอย่างถูกวิธีและปลอดภัย เช่น กรรไกร	– สาระแห่งสีสัน – สร้างสรรค์นักคิด

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ – ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ – ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๑.๒ แสดง ท่าทาง/ เคลื่อนไหวตาม จินตนาการ อย่าง สร้างสรรค์	๑๑.๒.๑ เคลื่อนไหวท่าทาง เพื่อสื่อสาร ความคิด ความรู้สึกของ ตนเอง	๑๑.๒.๑ เคลื่อนไหวท่าทาง เพื่อสื่อสาร ความคิด ความรู้สึก ของตนเองอย่าง หลากหลายหรือ แปลกใหม่	๑. เคลื่อนไหวท่าทางเพื่อสื่อสาร ความคิด ความรู้สึก ของตนเอง อย่างหลากหลายและแปลกใหม่	๑. การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ ๒. การเคลื่อนไหวเคลื่อนไหวที่ ๓. การเคลื่อนไหวพร้อมอุปกรณ์ ๔. การแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านภาษา ท่าทาง การเคลื่อนไหว ๕. การเคลื่อนไหวโดยควบคุมตนเองไปใน ทิศทาง ระดับและพื้นที่ ๖. การเคลื่อนไหวตามเสียงเพลง/ดนตรี ๗. การฟังเพลง การร้องเพลงและการแสดง ปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี	- ขยับกายสบาย - ชีวิ - สิ่งมีชีวิตและไม่ - มีชีวิต - สัตว์โลกน่ารัก

พัฒนาการด้านสติปัญญา

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสม

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ – ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ – ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๒.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	๑๒.๑.๑ สนใจหรือฟังอ่านหนังสือด้วยตนเอง	๑๒.๑.๑ สนใจซักถามเกี่ยวกับสัญลักษณ์หรือตัวหนังสือที่พบเห็น	๑. การอ่านหนังสือภาพ นิทานหลากหลายประเภท /รูปแบบ ๒. การคาดเดา วิลี หรือประโยคที่มีโครงสร้างซ้ำ ๆ กันจากนิทาน เพลง คำคล้องจอง ๓. การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ	๑. การเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ๒. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ ๓. การแสดงมารยาทที่ดี	- หนูน่ารัก
	๑๒.๑.๒ กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	๑๒.๑.๒ กระตือรือร้นในการเข้าร่วมกิจกรรม	๑. การสำรวจสิ่งต่าง ๆ และแหล่งเรียนรู้รอบตัว ๒. การสืบเสาะหาความรู้เพื่อค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่าง ๆ ๓. การมีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการสืบเสาะหาความรู้ในรูปแบบต่าง ๆ และแผนภูมิอย่างง่าย	๑. การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม ๒. การสะท้อนอารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น	- ขยับกายสบายชีวี - หนูอ่อนน้อมถ่อม - หนูน่ารัก

ตัวบ่งชี้	สภาพที่พึงประสงค์		สาระการเรียนรู้รายปี		หน่วยการเรียนรู้
	ชั้นอนุบาล ๑ (อายุ ๓ – ๔ ปี)	ชั้นอนุบาล ๒ (อายุ ๔ – ๕ ปี)	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้	
๑๒.๒ มี ความสามารถใน การแสวงหา ความรู้	๑๒.๒.๑ ค้นหา คำตอบของข้อ สงสัยต่างๆ ตาม วิธีการเมื่อมีผู้ ชี้แนะ	๑๒.๒.๑ ค้นหา คำตอบของข้อ สงสัยต่างๆ ตาม วิธีการของตนเอง	๑. การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ ๒. การสำรวจสิ่งต่าง ๆ และแหล่ง เรียนรู้รอบตัว ๓. การสืบเสาะหาความรู้เพื่อ ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่าง ๆ ๔. การมีส่วนร่วมในการรวบรวม ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลจากการ สืบเสาะ หาความรู้	๑. การเรียนรู้เกี่ยวกับ การใช้ภาษาเพื่อสื่อ ความหมายใน ชีวิตประจำวัน ๒. ความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับการใช้หนังสือ และตัวหนังสือ	- หนูน้อยช่างสงสัย - สิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิต
	๑๒.๒.๒ ใช้ ประโยคคำถาม ว่า “ใคร” “อะไร” ในการ ค้นหาคำตอบ	๑๒.๒.๒ ใช้ประโยค คำถามว่า “ที่ไหน” “ทำไม” ในการ ค้นหาคำตอบ	๑. การตั้งคำถามในเรื่องที่สนใจ ๒. การสืบเสาะหาความรู้เพื่อ ค้นหาคำตอบของข้อสงสัยต่าง ๆ	๑. การเปลี่ยนแปลงและ ความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว	- หนูน้อยช่างสงสัย - วิทยาศาสตร์น่ารู้

โครงสร้างหน่วยการเรียนรู้เพื่อนำไปจัดประสบการณ์ สำหรับเด็ก (อายุ ๓ – ๕ ปี) ห้อง ๒

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564

สาระการเรียนรู้	สัปดาห์ที่	หน่วย	เรื่อง
เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	1	ปฐมนิเทศ	
		วันที่ 1 มิถุนายน 2564	แนะนำตนเอง,(ชื่อ,ชื่อเล่น)
		วันที่ 2 มิถุนายน 2564	ชื่อครูประจำชั้น , สัญลักษณ์ประจำตัวของใช้ส่วนตัวของเด็ก
		วันที่ 3 มิถุนายน 2564 (หยุดวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสุทิดา พระบรมราชินี)	
		วันที่ 4 มิถุนายน 2564	คำนำหน้าชื่อ / เพศ / อายุ / รูปร่าง , ลักษณะหน้าตา
เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่รอบตัวเด็ก	2	โรงเรียนของเรา	
		วันที่ 7 มิถุนายน 2564	ชื่อโรงเรียน , ตราสัญลักษณ์ , สถานที่ตั้ง
		วันที่ 8 มิถุนายน 2564	อาคารสถานที่ต่างๆ ในโรงเรียน
		วันที่ 9 มิถุนายน 2564	บุคลากรในโรงเรียน
		วันที่ 10 มิถุนายน 2564	การสร้างข้อตกลง และการปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียน
		วันที่ 11 มิถุนายน 2564	การดูแลรักษาสถานที่ต่างๆ ภายในโรงเรียน
เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	3	ตัวเรา	
		วันที่ 14 มิถุนายน 2564	อวัยวะสำคัญของร่างกายและหน้าที่ของอวัยวะ
		วันที่ 15 มิถุนายน 2564	การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5
		วันที่ 16 มิถุนายน 2564	การรักษาความสะอาดร่างกาย , การแปรงฟัน ,อาบ น้ำ, ฯลฯ
		วันที่ 17 มิถุนายน 2564	การป้องกันอันตรายที่จะเกิดกับอวัยวะต่างๆ
		วันที่ 18 มิถุนายน 2564	การปฏิบัติตนให้มีสุขภาพอนามัยที่ดี

สาระการเรียนรู้	สัปดาห์ที่	หน่วย	เรื่อง
เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	4	หนูน้อยนาร์ก	
		วันที่ 21 มิถุนายน 2564	ความขยันหมั่นเพียร
		วันที่ 22 มิถุนายน 2564	กาประหยัด
		วันที่ 23 มิถุนายน 2564	ความซื่อสัตย์สุจริต
		วันที่ 24 มิถุนายน 2564	การมีน้ำใจและจิตสาธารณะ
		วันที่ 25 มิถุนายน 2564	ความกตัญญู
	5	หนูทำได้	
		วันที่ 28 มิถุนายน 2564	การช่วยเหลือตัวเองในกิจประจำวัน (การล้างมืออย่างถูกวิธี)
		วันที่ 29 มิถุนายน 2564	การช่วยเหลือตัวเองในกิจประจำวัน (การแต่งตัว)
		วันที่ 3 มิถุนายน 2564	การช่วยเหลือตัวเองในกิจประจำวัน (การใช้ห้องน้ำ, ห้องส้วม)
		วันที่ 1 กรกฎาคม 2564	การช่วยเหลือตัวเองในกิจประจำวัน (การรับประทานอาหาร)
		วันที่ 2 กรกฎาคม 2564	การช่วยเหลือตัวเองในกิจประจำวัน(การแปรงฟัน)
	6	ครอบครัวสุขสันต์	
		วันที่ 5 กรกฎาคม 2564	สมาชิกในครอบครัว
		วันที่ 6 กรกฎาคม 2564	จำนวนสมาชิกในครอบครัว
		วันที่ 7 กรกฎาคม 2564	บทบาทหน้าที่สมาชิกครอบครัว
		วันที่ 8 กรกฎาคม 2564	การปฏิบัติตนต่อบุคคลในครอบครัว
		วันที่ 9 กรกฎาคม 2564	อาชีพของบุคคลในครอบครัว
เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลสถานที่รอบ	7	บ้าน	
		วันที่ 12 กรกฎาคม 2564	ความหมายและประโยชน์ของบ้าน
		วันที่ 13 กรกฎาคม 2564	พื้นที่และบริเวณรอบบ้าน
		วันที่ 14 กรกฎาคม 2564	ประเภทและส่วนประกอบของบ้าน
		วันที่ 15 กรกฎาคม 2564	ห้องต่างๆภายในบ้าน

ตัวเด็ก		วันที่ 16 กรกฎาคม 2564	การรักษาความสะอาดของบ้าน
สาระการเรียนรู้	สัปดาห์ที่	หน่วย	เรื่อง
เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลสถานที่รอบตัวเด็ก	8	วันอาสาฬหบูชา และวันเข้าพรรษา	
		วันที่ 19 กรกฎาคม 2564	ความสำคัญของวันอาสาฬหบูชา
		วันที่ 20 กรกฎาคม 2564	ความสำคัญของวันเข้าพรรษา
		วันที่ 21 กรกฎาคม 2564	การปฏิบัติตนในวันสำคัญทางพุทธศาสนา
		วันที่ 22 กรกฎาคม 2564	กิจกรรมที่ทำในวันอาสาฬหบูชาและวันเข้าพรรษา
		วันที่ 23 กรกฎาคม 2564	กิจกรรมการทำบุญตักบาตร และถวายเทียนพรรษา
	9	วันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10	
		วันที่ 26 กรกฎาคม 2564	หยุดชดเชยวันอาสาฬหบูชา
		วันที่ 27 กรกฎาคม 2564	วันหยุดกรณีพิเศษตามมติครม.
		วันที่ 28 กรกฎาคม 2564	หยุดวันวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10
		วันที่ 29 กรกฎาคม 2564	วันพระราชสมภพ , พระนามของพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่10
		วันที่ 30 กรกฎาคม 2564	พระราชกรณียกิจ
	10	วันแม่แห่งชาติ	
		วันที่ 2 สิงหาคม 2564	ความสำคัญของวันแม่แห่งชาติ
		วันที่ 3 สิงหาคม 2564	สัญลักษณ์วันแม่แห่งชาติ
		วันที่ 4 สิงหาคม 2564	พระราชกรณียกิจ
		วันที่ 5 สิงหาคม 2564	กิจกรรมที่ทำในวันแม่แห่งชาติ
		วันที่ 6 สิงหาคม 2564	การปฏิบัติตนเป็นลูกที่ดี
	11	ประเมินพัฒนาการนักเรียนครั้งที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 256 วันที่ 9 – 13 สิงหาคม 2564	
เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	12	อาหารดีมีประโยชน์	
		วันที่ 16 สิงหาคม 2564	ชื่อของอาหารและส่วนประกอบอาหาร และอาหารที่ไม่ควรรับประทาน
		วันที่ 17 สิงหาคม 2564	ประโยชน์ของอาหาร
		วันที่ 18 สิงหาคม 2564	อุปกรณ์ในการรับประทานอาหาร

		วันที่ 19 สิงหาคม 2564	มารยาทในการรับประทานอาหาร
		วันที่ 20 สิงหาคม 2564	กิจกรรมการประกอบอาหาร (การทำไข่เจียว)

สาระการเรียนรู้	สัปดาห์ที่	หน่วย	เรื่อง
เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัวเด็ก	13	ฤดูฝน	
		วันที่ 23 สิงหาคม 2564	ปรากฏการณ์ธรรมชาติ(ฝนตก , พายุแลบ , พายุร้อน พายุฟ้า , รุ้งกินน้ำ)
		วันที่ 24 สิงหาคม 2564	ประโยชน์ของฝน
		วันที่ 25 สิงหาคม 2564	โทษของฝน
		วันที่ 26 สิงหาคม 2564	การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อฝนตก
		วันที่ 27 สิงหาคม 2564	การปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมเมื่อเจ็บป่วย
	14	ข้าว	
		วันที่ 30 สิงหาคม 2564	ชนิดของข้าว (ข้าวเจ้า ข้าวเหนียว)
		วันที่ 31 สิงหาคม 2564	ลักษณะของข้าวเมล็ดเปลือก
		วันที่ 1 กันยายน 2564	ลักษณะของเมล็ดข้าวสาร
		วันที่ 2 กันยายน 2564	ประโยชน์ของข้าว(ประกอบอาหารที่ทำมาจากข้าว ข้าวต้มมัด)
		วันที่ 3 กันยายน 2564	การเก็บรักษาข้าว
เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก	15	ปลอดภัยไว้ก่อน	
		วันที่ 6 กันยายน 2564	การรักษาความปลอดภัยของตนเองในการเล่นและกิจวัตรประจำวัน
		วันที่ 7 กันยายน 2564	ความปลอดภัยบนท้องถนน
		วันที่ 8 กันยายน 2564	ความปลอดภัยการใช้ไฟฟ้า,และของมีคม
		วันที่ 9 กันยายน 2564	ความปลอดภัยทางน้ำ
		วันที่ 10 กันยายน 2564	การระวังจากสถานที่และอุปกรณ์เสี่ยงอันตรายและคนแปลกหน้า
เรื่องราว		เรารักเมืองไทย	
		วันที่ 13 กันยายน 2564	ธงชาติไทย

เกี่ยวกับ บุคคลและ สถานที่ แวดล้อม รอบตัวเด็ก	16	วันที่ 14 กันยายน 2564	การร้องเพลงชาติไทย
		วันที่ 15 กันยายน 2564	ภาษา และ พยัญชนะของไทย
		วันที่ 16 กันยายน 2564	การแต่งกายและชุดประจำชาติไทย
		วันที่ 17 กันยายน 2564	การทักทายและไหว้แบบไทย

สาระการเรียนรู้	สัปดาห์ที่	หน่วย	เรื่อง
เรื่องราว เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	17	ของเล่นของใช้	
		วันที่ 20 กันยายน 2564	ของใช้ในห้องเรียน
		วันที่ 21 กันยายน 2564	ของเล่นในห้องเรียน
		วันที่ 22 กันยายน 2564	การเล่นของเล่นอย่างถูกวิธี
		วันที่ 23 กันยายน 2564	การเก็บของเล่นเข้าที่
		วันที่ 24 กันยายน 2564	วันหยุดเพิ่มกรณีพิเศษตามมติครม.
เรื่องราว เกี่ยวกับ บุคคลและ สถานที่ แวดล้อม รอบตัวเด็ก	18	ชุมชนของเรา	
		วันที่ 27 กันยายน 2564	ชื่อชุมชนของฉัน
		วันที่ 28 กันยายน 2564	สถานที่สำคัญในชุมชน
		วันที่ 29 กันยายน 2564	ประโยชน์ของสถานที่ในชุมชนและวิถีดูแลรักษา ความสะอาด
		วันที่ 30 กันยายน 2564	อาชีพในชุมชน
		วันที่ 1 ตุลาคม 2564	การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีในชุมชน
เรื่องราว เกี่ยวกับ ธรรมชาติ	19	ต้นไม้ที่รัก (ต้นยางนา)	
		วันที่ 4 ตุลาคม 2564	รูปร่างลักษณะของต้นไม้
		วันที่ 5 ตุลาคม 2564	ส่วนประกอบของต้นไม้
		วันที่ 6 ตุลาคม 2564	การปลูกและการเจริญเติบโตของต้นไม้
		วันที่ 7 ตุลาคม 2564	การดูแลต้นไม้
		วันที่ 8 ตุลาคม 2564	ประโยชน์และโทษของต้นไม้
		น้ำ ดิน หิน	
		วันที่ 11 ตุลาคม 2564	ที่มาของดิน หิน น้ำ

รอบตัวเด็ก	20	วันที่ 12 ตุลาคม 2564	รู้จักแหล่งน้ำ
		วันที่ 13 ตุลาคม 2564 หยุดวันคล้ายวันสวรรคตรัชกาลที่ 9	
		วันที่ 14 ตุลาคม 2564	รู้จักดิน
		วันที่ 15 ตุลาคม 2564	รู้จักหิน

สาระการเรียนรู้	สัปดาห์ที่	หน่วย	เรื่อง
เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัวเด็ก	21	สัตว์น่ารัก	
		วันที่ 18 ตุลาคม 2564	ลักษณะของสัตว์ปีก (ไก่, นก)
		วันที่ 19 ตุลาคม 2564	สัตว์บก
		วันที่ 20 ตุลาคม 2564	สัตว์น้ำ
		วันที่ 21 ตุลาคม 2564	สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ
		วันที่ 22 ตุลาคม 2564	วันหยุดเพิ่มกรณีพิเศษตามมติครม.
	22	ประเมินพัฒนาการนักเรียนครั้งที่ 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 วันที่ 26 – 29 ตุลาคม 2564	

ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2564

สาระการเรียนรู้	สัปดาห์ที่	หน่วย	เรื่อง
เรื่องราวเกี่ยวกับ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	23	การคมนาคม	
		วันที่ 1 พฤศจิกายน 2564	ความสำคัญของการคมนาคม
		วันที่ 2 พฤศจิกายน 2564	ชื่อยานพาหนะ , ประเภทของการเดินทางทางบก
		วันที่ 3 พฤศจิกายน 2564	ชื่อยานพาหนะ , ประเภทของการเดินทางทางน้ำ
		วันที่ 4 พฤศจิกายน 2564	ชื่อยานพาหนะ , ประเภทของการเดินทางทางอากาศ
		วันที่ 5 พฤศจิกายน 2564	ข้อควรปฏิบัติในการเดินทางเพื่อความปลอดภัย
	24	รู้รอบปลอดภัย	
		วันที่ 8 พฤศจิกายน 2564	การระมัดระวังอันตรายที่อาจเกิดขึ้นกับตัวเองในโรงเรียน
		วันที่ 9 พฤศจิกายน 2564	สิ่งของเครื่องใช้ที่มีประโยชน์,ระมัดระวังอันตรายที่เกิดจากสิ่งของเครื่องใช้
		วันที่ 10 พฤศจิกายน 2564	เสียงสัญญาณเตือนภัย
		วันที่ 11 พฤศจิกายน 2564	การระวังตัวเองเมื่ออยู่ในที่สาธารณะ
		วันที่ 12 พฤศจิกายน 2564	การช่วยเหลือตนเองเมื่อพลัดหลงกับพ่อแม่
เรื่องราวเกี่ยวกับ บุคคลและ สถานที่ แวดล้อม รอบตัวเด็ก	25	วันลอยกระทง	
		วันที่ 15 พฤศจิกายน 2564	ความเป็นมาและความสำคัญของประเพณีลอยกระทง
		วันที่ 16 พฤศจิกายน 2564	วัสดุที่ใช้ในการประดิษฐ์กระทง
		วันที่ 17 พฤศจิกายน 2564	การประดิษฐ์กระทง
		วันที่ 18 พฤศจิกายน 2564	กิจกรรมที่ปฏิบัติในวันลอยกระทง
		วันที่ 19 พฤศจิกายน 2564	การดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมในแม่น้ำ
เรื่องราวเกี่ยวกับ ธรรมชาติ	26	กลางวัน กลางคืน	
		วันที่ 22 พฤศจิกายน 2564	ลักษณะของดาวอาทิตย์
		วันที่ 23 พฤศจิกายน 2564	ลักษณะดวงจันทร์
		วันที่ 24 พฤศจิกายน 2564	ความแตกต่างระหว่างกลางวัน กลางคืน
		วันที่ 25 พฤศจิกายน 2564	การปฏิบัติกิจวัตรในเวลากลางวันและกลางคืน

รอบตัวเด็ก		วันที่ 26 พฤศจิกายน 2564	สัตว์ที่หากินในเวลากลางวันและกลางคืน
สาระการเรียนรู้	สัปดาห์ที่	หน่วย	เรื่อง
เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมรอบตัวเด็ก	27	วันพืชมงคล	
		วันที่ 29 พฤศจิกายน 2564	สัญลักษณ์ของวันพืชมงคล
		วันที่ 30 พฤศจิกายน 2564	พระราชกรณียกิจที่สำคัญของในหลวงรัชกาลที่ 9
		วันที่ 1 ธันวาคม 2564	กิจกรรมที่ทำในวันพืชมงคล
		วันที่ 2 ธันวาคม 2564	วันชาติ
		วันที่ 3 ธันวาคม 2564	วันดินโลก
เรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัวเด็ก	28	ผัก - ผลไม้	
		วันที่ 6 ธันวาคม 2564 หยุดชดเชยวันพืชมงคล	
		วันที่ 7 ธันวาคม 2564	ชื่อของผัก - ผลไม้
		วันที่ 8 ธันวาคม 2564	รูปร่างลักษณะและสีของผัก, รสชาติผัก
		วันที่ 9 ธันวาคม 2564	รูปร่างลักษณะและสีผลไม้, รสชาติผลไม้
		วันที่ 10 ธันวาคม 2564 หยุดวันรัฐธรรมนูญ	
	29	ฤดูหนาว	
		วันที่ 13 ธันวาคม 2564	ฤดูกาลต่างๆในประเทศไทย 3 ฤดู (ฤดูร้อน , ฤดูฝน , ฤดูหนาว)
		วันที่ 14 ธันวาคม 2564	สภาพอากาศในฤดูหนาว,
		วันที่ 15 ธันวาคม 2564	เครื่องแต่งกายในฤดูหนาว การป้องกันอากาศหนาวเย็น
		วันที่ 16 ธันวาคม 2564	การดูแลสุขภาพร่างกายในฤดูหนาว
		วันที่ 17 ธันวาคม 2564	ความแตกต่างของฤดูหนาวในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย
เรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก	30	เศรษฐกิจพอเพียง	
		วันที่ 20 ธันวาคม 2564	ความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (ระดับปฐมวัย)
		วันที่ 21 ธันวาคม 2564	การปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย
		วันที่ 22 ธันวาคม 2564	การประหยัด, การเข้าแถว
		วันที่ 23 ธันวาคม 2564	การใช้สิ่งของเครื่องใช้ น้ำ/ไฟอย่างประหยัด, การแต่งตัว

			ด้วยตนเอง,การรับประทานอาหารและดื่มนมให้หมดไม่เหลือทิ้ง
		วันที่ 24 ธันวาคม 2564	การเก็บของเล่นของใช้เข้าที่ด้วยตนเอง
สาระการเรียนรู้	สัปดาห์ที่	หน่วย	เรื่อง
เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมรอบตัวเด็ก	31	วันส่งท้ายปีเก่า ต้อนรับปีใหม่	
		วันที่ 27 ธันวาคม 2564	ประวัติความเป็นมาของวันขึ้นปีใหม่
		วันที่ 28 ธันวาคม 2564	ประเพณีในขึ้นปีใหม่
		วันที่ 29 ธันวาคม 2564	ความสำคัญของการอวยพรให้ผู้อื่น,ข้อควรปฏิบัติในการจัดงานวันขึ้นปี
		วันที่ 30 ธันวาคม 2564	การปฏิบัติตนในวันขึ้นปีใหม่
		วันที่ 31 ธันวาคม 2564 หยุดวันสิ้นปี	
	32	วันเด็ก – วันครู	
		วันที่ 3 มกราคม 2565	ความสำคัญของวันเด็ก
		วันที่ 4 มกราคม 2565	หน้าที่ของเด็ก
		วันที่ 5 มกราคม 2565	กิจกรรมที่ทำในวันเด็ก
		วันที่ 6 มกราคม 2565	ความสำคัญของวันครู
		วันที่ 7 มกราคม 2565	หน้าที่ของเด็กที่ปฏิบัติต่อครู
	33	ประเมินพัฒนาการนักเรียนครั้งที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 วันที่ 10 – 14 มกราคม 2565	
เรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก	34	เทคโนโลยีและการสื่อสาร	
		วันที่ 17 มกราคม 2565	การสื่อสารทางโทรศัพท์
		วันที่ 18 มกราคม 2565	การเดินทางของเสียงผ่านโทรศัพท์
		วันที่ 19 มกราคม 2565	การประดิษฐ์โทรศัพท์
		วันที่ 20 มกราคม 2565	การทดสอบการได้ยินเสียงของโทรศัพท์
		วันที่ 21 มกราคม 2565	การสื่อสารทางอื่นๆ ได้แก่ วิทยุ โทรศัพท์
		สนุกกับตัวเลข	
		วันที่ 24 มกราคม 2565	เรียนรู้จำนวนตัวเลข 1-10
		วันที่ 25 มกราคม 2565	การนับจำนวนและแสดงจำนวน 1-10

	35	วันที่ 26 มกราคม 2565	การแสดงจำนวนสิ่งของต่างๆ (๑ – ๑๐ , 1-10)
		วันที่ 27 มกราคม 2565	การเปรียบเทียบจำนวนสิ่งของต่างๆ
		วันที่ 28 มกราคม 2565	การบอกจำนวนกับตัวเลข 1-10

สาระการเรียนรู้	สัปดาห์ที่	หน่วย	เรื่อง
เรื่องราวเกี่ยวกับ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	36	ขนาดรูปร่าง - รูปทรง	
		วันที่ 31 มกราคม 2565	ลักษณะวัสดุทรงสี่เหลี่ยม
		วันที่ 1 กุมภาพันธ์ 2565	วัสดุทรงสี่เหลี่ยมรอบตัวเรา
		วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2565	เปรียบเทียบขนาดของวัสดุทรงกลมและทรงสี่เหลี่ยม
		วันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2565	จำแนกวัสดุทรงกลมกับวัสดุสี่เหลี่ยม
		วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2565	ประโยชน์ของรูปทรงสี่เหลี่ยม
	37	โลกสวยด้วยสีสน	
		วันที่ 7 กุมภาพันธ์ 2565	ประเภทของสี
		วันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2565	แม่สีและการผสมสี
		วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2565	สีแทนสัญลักษณ์ (สีของธงชาติไทย)
		วันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2565	สีที่ได้จากพืช ผัก ผลไม้
		วันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2565	การทำวันมีจากธรรมชาติ
เรื่องราวเกี่ยวกับ บุคคลและ สถานที่ แวดล้อม รอบตัวเด็ก	38	วันมาฆบูชา	
		วันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2565	ความสำคัญของวันมาฆบูชา
		วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2565	กิจกรรมทำบุญตักบาตร
		วันที่ 16 กุมภาพันธ์ 2565 หยุดวันมาฆบูชา	
		วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2565	กิจกรรมที่ปฏิบัติในวันมาฆบูชา
		วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2565	การปฏิบัติตนในวันมาฆบูชา
เรื่องราวเกี่ยวกับ		เสียงรอบตัว	
		วันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2565	เสียงเกิดจากการสั่นของสิ่งต่างๆ
		วันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2565	เสียงที่เกิดจากแหล่งที่มาของเสียง แตกต่างกัน เสียงจะไม่เหมือนกัน

สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	39	วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2565	เสียงรอบตัวที่เกิดธรรมชาติ
		วันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2565	เสียงที่ไม่ได้เกิดตามธรรมชาติ
		วันที่ 25 กุมภาพันธ์ 2565	หู เป็นอวัยวะรับเสียง และการดูแลรักษา, การ ป้องกันอันตรายจากเสียงดัง)

สาระการเรียนรู้	สัปดาห์ที่	หน่วย	เรื่อง
เรื่องราวเกี่ยวกับ สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก	40	รักการอ่าน	
		วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 2565	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับหนังสือและตัวหนังสือ
		วันที่ 1 มีนาคม 2565	หนังสือเป็นสื่อสำหรับเล่าเรื่องราวต่างๆ
		วันที่ 2 มีนาคม 2565	การอ่านทำให้ได้รู้เรื่องต่างๆและเกิดความ สนุกสนาน
		วันที่ 3 มีนาคม 2565	การเล่าข่าวและเหตุการณ์ประจำวัน
		วันที่ 4 มีนาคม 2565	การเล่าเรื่องย้อนกลับจากหนังสือที่อ่านร่วมกัน
	41	ปริมาตร น้ำหนัก	
		วันที่ 7 มีนาคม 2565	ปริมาตรของสิ่งต่างๆ
		วันที่ 8 มีนาคม 2565	การเปรียบเทียบปริมาตรของน้ำในภาชนะที่ขนาด เท่ากัน
		วันที่ 9 มีนาคม 2565	เสียงที่เกิดจากขวดน้ำมีปริมาตรแตกต่างกัน
		วันที่ 10 มีนาคม 2565	การเรียนรู้เรื่องน้ำหนัก
		วันที่ 11 มีนาคม 2565	การเปรียบเทียบน้ำหนักสิ่งของต่างๆโดยใช้คำ ว่า หนักกว่า เบากว่าเท่ากัน
เรื่องราว เกี่ยวกับ ธรรมชาติ รอบตัวเด็ก	42	ฤดูร้อน	
		วันที่ 14 มีนาคม 2565	สภาพอากาศในฤดูร้อน
		วันที่ 15 มีนาคม 2565	การแต่งกายในฤดูร้อน
		วันที่ 16 มีนาคม 2565	อาหารในฤดูร้อน
		วันที่ 17 มีนาคม 2565	โรคที่พบในฤดูร้อนและการป้องกัน,
		วันที่ 18 มีนาคม 2565	ประเพณีและวัฒนธรรม (วันสงกรานต์)
		ค่านิยม	

	43	วันที่ 21 มีนาคม 2565	ฉันเป็นคนไทย
		วันที่ 22 มีนาคม 2565	คนไทยใช้ภาษาไทย
		วันที่ 23 มีนาคม 2565	ฉันภูมิใจในความเป็นไทยที่มีวันสำคัญของชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
		วันที่ 24 มีนาคม 2565	คนไทยมีมารยาทดี
		วันที่ 25 มีนาคม 2565	คนไทยมีความกตัญญู

สาระการเรียนรู้	สัปดาห์ที่	หน่วย	เรื่อง
	44	ประเมินพัฒนาการนักเรียนครั้งที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 วันที่ 28 มีนาคม – 1 เมษายน 2565	
	45	จัดทำสมุดรายงานประจำตัวนักเรียน ศพด. 02/2 วันที่ 4 – 12 เมษายน 2565	
		วันที่ 13 – 15 เมษายน 2565 หยุดวันสงกรานต์	
	46	ปรับปรุงหลักสูตรสถานศึกษา วันที่ 18 – 22 เมษายน 2565	

๓. การจัดการประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กวัย ๓-๖ ปี จะจัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น ด้วยการปฏิบัติจริงโดยใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ และเจตคติในการเรียนรู้ ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นการจัดกิจกรรมจะต้องครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

การจัดประสบการณ์ควรยืดหยุ่นให้มีสาระที่ควรเรียนรู้ที่เด็กสนใจและการกำหนดกิจกรรมให้เด็กในแต่ละวันไม่จัดเป็นรายวิชา และอาจใช้ชื่อเรียกกิจกรรมแตกต่างกันไปในแต่ละหน่วยงาน การนำแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยนั้นๆ ซึ่งแต่ละแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยจะมีจุดเด่นของตนเอง แต่โดยภาพรวมแล้วแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยส่วนใหญ่ยึดเด็กเป็นสำคัญ การลงมือปฏิบัติจริงด้วยตัวเด็กจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาเด็กโดยองค์รวม นอกจากนี้ผู้สอนต้องศึกษาและทำความเข้าใจในหลักการจัดประสบการณ์ แนวการจัดประสบการณ์ และจัดกิจกรรมประจำวัน เพื่อนำหลักสูตรสถานศึกษาลงสู่การปฏิบัติ ดังนี้

๑. หลักการจัดประสบการณ์

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดหลักการจัดประสบการณ์ได้ ดังนี้

๑.๑ จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้อย่างหลากหลาย เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลและต่อเนื่อง

๑.๒ เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

๑.๓ จัดให้เด็กได้รับการพัฒนา โดยให้ความสำคัญทั้งด้านกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาการของเด็ก

๑.๔ จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ พร้อมทั้งนำผลการประเมินมาพัฒนาเด็กอย่างต่อเนื่อง

๑.๕ ให้พ่อแม่ ครอบครัว ชุมชน และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

๒. แนวทางการจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ควรดำเนินการตามแนวทางต่อไปนี้

๒.๑ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการและการทำงานของสมอง ที่เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ

๒.๒ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับแบบการเรียนรู้ของเด็ก เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

๒.๓ จัดประสบการณ์แบบบูรณาการ โดยบูรณาการทั้งกิจกรรม ทักษะและการเรียนรู้

๒.๔ จัดประสบการณ์ให้เด็กได้คิดริเริ่ม วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิด โดยผู้สอนหรือผู้จัดประสบการณ์เป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

๒.๕ จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่น มีความสุข และเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ

๒.๖ จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก สอดคล้องกับบริบท สังคม และวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก

๒.๗ จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และการมีวินัย ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

๒.๘ จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่คาดการณ์ไว้

๒.๙ จัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองเพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

๒.๑๐ จัดประสบการณ์โดยให้พ่อแม่ ครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วม ทั้งการวางแผนการสนับสนุน สื่อ แหล่งเรียนรู้ การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

๓. การจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดประสบการณ์ในกิจกรรมประจำวันสำหรับเด็กอายุ ๓-๖ ปี สามารถนำมาจัดได้หลายรูปแบบขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งเป็นการช่วยให้ผู้สอนทราบว่าในแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร และที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายของกิจกรรม ดังนี้

๓.๑ หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดกิจกรรมประจำวันจะต้องคำนึงถึง อายุ และความสนใจของเด็กแต่ละช่วงวัย ดังนี้

๓.๑.๑ การกำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวันแต่ยืดหยุ่นได้ตามด้วยความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

เด็กวัย ๓-๔ ปี มีความสนใจประมาณ ๔-๑๒ นาที

เด็กวัย ๔-๕ ปี มีความสนใจประมาณ ๑๒-๑๕ นาที

เด็กวัย ๕-๖ ปี มีความสนใจประมาณ ๑๕-๒๐ นาที

๓.๑.๒ กิจกรรมต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า ๒๐ นาที

๓.๑.๓ กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นอย่างเสรี เพื่อช่วยให้เด็กเรียนรู้การเลือก การตัดสินใจ การคิดแก้ปัญหา และความคิดสร้างสรรค์ ใช้เวลาประมาณ ๔๐-๖๐ นาที เช่น กิจกรรมการเล่นตามมุม กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

๓.๑.๔ กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่ และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอน เป็นผู้ริเริ่ม กิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลัง จัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

๓.๒ ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน สามารถจัดได้หลายรูปแบบ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงานและสถานะชุมชน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านดังต่อไปนี้

๓.๒.๑ **การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่** เป็นการพัฒนาความแข็งแรง การทรงตัว การยืดหยุ่น ความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่างๆ การประสานสัมพันธ์ และจังหวะการเคลื่อนไหวในการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เล่นปีนป่ายอย่างอิสระ และเคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

๓.๒.๒ **การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก** เป็นการพัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อมือ นิ้วมือ และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตาได้อย่างคล่องแคล่ว โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัสฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย การหยิบจับสิ่งของ และอุปกรณ์ต่างๆ เช่น ช้อนล้อยม สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว

๓.๒.๓ การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัย รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาท และปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ โดยกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดย สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมอย่างต่อเนื่อง

๓.๒.๔ การพัฒนาสังคมนิสัย เป็นการพัฒนาให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รักษาความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น รวมทั้งระมัดระวังอันตรายจากคนแปลกหน้า ให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกติกา ข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ

๓.๒.๕ การพัฒนาการคิด เป็นการพัฒนาให้เด็กมีความสามารถในการคิดแก้ปัญหาการคิดรวบยอดและการคิดเชิงเหตุผลทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ โดยจัดกิจกรรมให้เด็กได้สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ สืบเสาะหาความรู้ สนทนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก

ศึกษานอกสถานที่ เล่นเกมการศึกษาฝึกแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ฝึกออกแบบและสร้างชิ้นงาน และทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่

๓.๒.๖ การพัฒนาภาษา เป็นการพัฒนาให้เด็กใช้ภาษาในการสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ โดยสามารถตั้งคำถามในสิ่งที่สงสัยใคร่รู้ จัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กได้กล้าแสดงออกในการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน มีนิสัยรักการอ่าน และบุคคลแวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษาทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษา ที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

๓.๒.๗ การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์และความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ โดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระ เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำเล่นทราย เล่นบล็อก และเล่นก่อสร้าง

๓.๓ รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดตารางกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมในการนำไปใช้ของแต่ละหน่วยงาน ที่สำคัญผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดกิจกรรมให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านจึงขอเสนอสัดส่วนเวลาในการพัฒนาเด็กแต่ละวัน ดังนี้

การพัฒนา	อายุ ๓-๔ ปี ชั่วโมง:วัน (ประมาณ)
๑.การพัฒนาทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวัน (รวมทั้งการช่วยตนเองในการแต่งกาย การรับประทานอาหาร สุขอนามัยและการนอนพักผ่อน)	๓
๒.การเล่นตามมุมประสบการณ์/มุมเล่น	๑
๓.การคิดและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	๑
๔.กิจกรรมด้านสังคม (การทำงานร่วมกับผู้อื่น)	๑/๒
๕.กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่	๓/๔
๖.กิจกรรมที่มีการวางแผนโดยผู้สอน	๓/๔
เวลาประมาณ	๓/

จากตารางกิจกรรมประจำวัน ผู้สอนต้องจัดกิจกรรมโดยคำนึงถึงประเด็นดังต่อไปนี้

๑. การจัดสัดส่วนของเวลาในแต่ละวันที่เสนอไว้สามารถปรับและยืดหยุ่นได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับผู้สอนและสภาพการณ์ โดยยึดหลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

๒. การจัดกิจกรรมประจำวันควรจัดเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานในชีวิตประจำวันของเด็ก โดยผู้สอนต้องให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อเล็กในการหยิบ จับ วัสดุต่างๆ เพื่อช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและถือเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย เช่น เด็กอายุ ๓ ปีต้องให้เวลาในการทำกิจวัตรประจำวันและเมื่อเด็กอายุมากขึ้นเวลาที่ทำกิจวัตรประจำวันจะน้อยลงตามลำดับเนื่องจากเด็กช่วยเหลือตนเองได้มากขึ้น

๓. การจัดกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กมีร่างกายแข็งแรง มีการทรงตัวที่ดี มีการยืดหยุ่นและความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่างๆ ตามจังหวะการเคลื่อนไหวและการประสานสัมพันธ์กัน

๔. การจัดกิจกรรมการเล่นอิสระ เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย ช่วยให้เด็กเลือกตัดสินใจคิดแก้ปัญหา คิดสร้างสรรค์ในแต่ละวัน เด็กทุกวัยควรมีโอกาสเล่นอิสระกลางแจ้งอย่างน้อย ๑ ชั่วโมง:วัน

๕. การคิดและความคิดสร้างสรรค์ ทำให้เด็กเกิดความคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล มีความสามารถในการแก้ปัญหาและตัดสินใจ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

๖. กิจกรรมพัฒนาทักษะทางสังคม เป็นกิจกรรมที่เด็กได้พัฒนาลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมมีปฏิสัมพันธ์และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เด็กที่มีอายุน้อยยังยึดตัวเองเป็นศูนย์กลาง ดังนั้น การให้เวลาในช่วงวัย ๓ ขวบจึงให้เวลาน้อยในการทำกิจกรรมกลุ่ม เนื่องจากเด็กยังยึดตนเองเป็นศูนย์กลางและจะเพิ่มเวลาเมื่อเด็กอายุมากขึ้น เพราะเด็กต้องการเวลาในการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับคนอื่นมากขึ้น

๗. กิจกรรมที่มีการวางแผนโดยครูผู้สอน ให้คิดรวบยอดโดยครูผู้สอน จะช่วยให้เด็กเกิดทักษะหรือความคิดรวบยอดในเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เช่น ผู้สอนต้องการให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับน้ำ ผู้สอนต้องวางแผนกิจกรรมล่วงหน้า เวลาที่ใช้ในแต่ละวันที่กำหนดไว้ ๓/๔ ชั่วโมง (๔๕ นาที) ทั้งนี้ได้หมายความว่าให้ผู้สอนสอนต่อเนื่อง ๔๕ นาทีใน ๑ กิจกรรม ผู้สอนต้องพิจารณาว่าเด็กมีช่วงความสนใจสั้นตามพัฒนาการ จำเป็นต้องจัดแบ่งเวลาเป็นหลายช่วงและในหลากหลายกิจกรรม กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิดทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานกว่า ๒๐ นาที

๘. การจัดกิจกรรมประจำวันสามารถจัดได้หลายรูปแบบตามความเหมาะสมของบริบทและสถานศึกษาและแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย ที่นำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ ทั้งนี้ **ต้องให้ครอบคลุมขอบเขตของการจัดกิจกรรมประจำวัน** แต่ไม่แบ่งเป็นรายชั่วโมงหรือรายคาบ เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และต้องจัดกิจกรรมไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง / ๑ วัน ดังตัวอย่างตารางกิจกรรมประจำวันต่อไปนี้

ตัวอย่างตารางกิจกรรมประจำวัน

เวลา	กิจกรรม
๐๘.๐๐ – ๐๘.๓๐ น.	รับเด็ก
๐๘.๓๐ – ๐๘.๔๕ น.	เคารพธงชาติ สวดมนต์
๐๘.๔๕ – ๐๙.๐๐ น.	ตรวจสุขภาพ ไปห้องน้ำ
๐๙.๐๐ – ๐๙.๑๐ น.	พักรับประทานอาหารว่าง
๐๙.๑๐ – ๐๙.๓๐ น.	กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ
๐๙.๓๐ – ๑๐.๓๐ น.	กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และกิจกรรมเสรี (การเล่นตามมุม)
๑๐.๓๐ – ๑๐.๕๐ น.	กิจกรรมเสริมประสบการณ์/ในวงกลม
๑๐.๕๐ – ๑๑.๓๐ น.	กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง
๑๑.๓๐ – ๑๒.๐๐ น.	พัก(รับประทานอาหารเช้า)
๑๒.๐๐ – ๑๔.๐๐ น.	นอนพักผ่อน
๑๔.๐๐ – ๑๔.๒๐ น.	เก็บที่นอน ล้างหน้า
๑๔.๒๐ – ๑๔.๓๐ น.	พัก(รับประทานอาหารเช้า)
๑๔.๓๐ – ๑๔.๕๐ น.	กิจกรรมเกมการศึกษา
๑๔.๕๐ – ๑๕.๐๐ น.	เตรียมตัวกลับบ้าน

๓.๔ แนวทางการจัดกิจกรรมประจำวัน

การจัดกิจกรรมประจำวัน ครูสามารถนำไปใช้ได้ หรือนำนวัตกรรมต่างๆมาปรับใช้ในการจัดกิจกรรมประจำวันให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา โดยมีแนวทางในการจัดกิจกรรมและการใช้สื่อ ดังนี้

๑. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

การเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะ และอุปกรณ์อื่นๆ มาประกอบการเคลื่อนไหว ซึ่งจังหวะและเครื่องดนตรีประกอบ ได้แก่ การปรบมือ การร้องเพลง การเคาะไม้ กรุ๊งกริ้ง รำมะนา กลอง กรับ เพื่อส่งเสริมให้เด็กพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ สอดคล้องกับจุดประสงค์ ดังนี้

จุดประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาอวัยวะทุกส่วนให้มีความสัมพันธ์กันอย่างดีในการเคลื่อนไหว
๒. เพื่อฝึกทักษะภาษา ฝึกฟังคำสั่ง และข้อตกลง
๓. เพื่อฝึกให้เกิดทักษะในการฟังดนตรี หรือจังหวะต่างๆ
๔. เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งและสุนทรีย์ภาพ
๕. เพื่อฝึกความจำและเสริมสร้างประสบการณ์
๖. เพื่อฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
๗. เพื่อพัฒนาด้านสังคม การปรับตัวและความร่วมมือในกลุ่ม
๘. เพื่อให้โอกาสเด็กได้แสดงออก มีความเชื่อมั่นในตนเอง และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
๙. เพื่อให้เกิดความสนุกสนาน ผ่อนคลายความตึงเครียดทั้งร่างกายและจิตใจ

ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

๑. การเคลื่อนไหวร่างกาย

๒. การฟังสัญญาณและการปฏิบัติตามข้อตกลง
๓. การฝึกการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี
๔. การฝึกจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
๕. ความมีระเบียบวินัย
๖. การเรียนรู้จังหวะ
๗. ความเพลิดเพลินสนุกสนาน
๘. การฝึกความจำ
๙. การแสดงออก
๑๐. เนื้อหาของหน่วยการสอน

รูปแบบการเคลื่อนไหว

๑.การเคลื่อนไหวพื้นฐาน เป็นกิจกรรมที่ต้องฝึกทุกครั้งก่อนที่จะเริ่มฝึกกิจกรรมอื่นๆต่อไป ลักษณะการจัดกิจกรรมมีจุดเน้นในเรื่องจังหวะและการเคลื่อนไหวหรือท่าทางอย่างอิสระ การเคลื่อนไหวตามธรรมชาติของเด็ก มี ๒ ประเภท ได้แก่

๑.๑ การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ เช่น ประนมมือ พงกศรีษะ ขยิบตา ชันเข่า ขยับมือและแขน มือและนิ้วมือ เท้าและปลายเท้า

๑.๒ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ เช่น คลาน คืบ เดิน วิ่ง กระโดด ควบม้า ก้าวกระโดด เขย่งก้าวซิด

๒.การเคลื่อนไหวที่สัมพันธ์กับเนื้อหา เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายโดยเน้นการทบทวนเรื่องที่ได้รับรู้จากกิจกรรมอื่นและนำมาสัมพันธ์กับสาระการเรียนรู้ หรือเรื่องอื่นๆ ที่เด็กสนใจ ได้แก่

๒.๑ การเคลื่อนไหวเลียนแบบ เป็นการเคลื่อนไหวเลียนแบบสิ่งต่างๆ รอบตัว เช่น การเลียนแบบท่าทางสัตว์ การเลียนแบบท่าทางคน การเลียนแบบเครื่องยนต์กลไกและเครื่องเล่น และการเลียนแบบปรากฏการณ์ธรรมชาติ

๒.๒ การเคลื่อนไหวตามบทเพลง เป็นการเคลื่อนไหวหรือท่าทางประกอบเพลง เช่น เพลงไก่ เพลงข้ามถนน เพลงสวัสดี

๒.๓ การทำท่าทางกายบริหารประกอบเพลงหรือคำคล้องจอง เป็นการเคลื่อนไหวแบบบริหาร อาจจะมีท่าทางไม่สัมพันธ์กับเนื้อหาของเพลงหรือคำคล้องจอง เช่น เพลงกำมือแบมือ เพลงออกกำลังกาย คำคล้องจองฝนตกพำพำ

๒.๔ การเคลื่อนไหวเชิงสร้างสรรค์ เป็นการเคลื่อนไหวที่ให้เกิดคิดสร้างสรรค์ทำทางขึ้นเองหรืออาจใช้คำถามหรือคำสั่ง หรือใช้อุปกรณ์ประกอบ เช่น ห่วงหอย แอปผ้า ริปปิ้น ถุงทราย

๒.๕ การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทางตามคำบรรยายที่ครูเล่า หรือเรื่องราว หรือนิทาน

๒.๖ การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทางตามคำสั่ง เป็นการเคลื่อนไหวหรือท่าทางตามคำสั่งของครู เช่น การจัดกลุ่มตามจำนวน การท่าทางตามคำสั่ง

๒.๗ การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทางตามข้อตกลง เป็นการเคลื่อนไหวหรือท่าทางตามข้อตกลงที่ได้ตกลงไว้ก่อนเริ่มกิจกรรม

๒.๘ การเคลื่อนไหวหรือการแสดงท่าทางเป็นผู้นำ ผู้ตาม เป็นการคิดท่าทางการเคลื่อนไหวอย่างสร้างสรรค์ของเด็กเองแล้วให้เพื่อนปฏิบัติตาม

จากขอบข่ายของการจัดกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะข้างต้น ผู้สอนควรตระหนักถึงลักษณะของการเคลื่อนไหวโดยการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายให้ประสานสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ ด้วยการเคลื่อนไหวลักษณะช้า เร็ว นุ่มนวล ท่าทางซึ้งซัง ร่าเริง มีความสุข หรือเศร้าโศก เสียใจ และเคลื่อนไหวในทิศทางที่แตกต่างกัน เพื่อเป็นการฝึกให้เด็กได้เคลื่อนไหวที่อิสระโดยใช้บริเวณที่อยู่รอบๆ ตัวเด็ก ได้แก่ การเคลื่อนไหวไปข้างหน้าและข้างหลัง ไปข้างซ้ายและขวา เคลื่อนตัวขึ้นและลง หรือหมุนไปรอบตัว โดยให้มีระดับของการเคลื่อนไหวสูง กลาง และต่ำ ในบริเวณพื้นที่ที่เด็กต้องการเคลื่อนไหว

สื่อกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

๑. เครื่องเคาะจังหวะ เช่น ฉิ่ง เหล็กสามเหลี่ยม กรับ รำมะนา กลอง
๒. อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว เช่น หนังสือพิมพ์ ริปปิ้น แอปผ้า ห่วงหอย ห่วงพลาสติก ฐลาสุบ ถุงทราย

แนวการจัดการกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ

๑. เริ่มจากการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวพื้นฐาน เพื่อเป็นการเตรียม โดยการแตะสัมผัสส่วนต่างๆ ของร่างกาย สำนึกการใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายในการเคลื่อนไหว
๒. อธิบายหรือสร้างข้อตกลงร่วมกันในการกำหนดสัญญาณ การใช้เครื่องให้จังหวะ และการกำหนดจังหวะ เช่น ข้อตกลงเกี่ยวกับสัญญาณและจังหวะ จะใช้เครื่องเคาะจังหวะเป็นการกำหนดจังหวะให้สม่ำเสมอและชัดเจน อาจกำหนด ดังนี้
 - ๒.๑ ให้จังหวะ ๑ ครั้ง สม่่าเสมอ แสดงว่าให้เด็กเดินหรือหรือเคลื่อนไหวไปเรื่อยๆ ตามจังหวะ

๒.๒ ให้จังหวะ ๒ ครั้ง ติดกัน แสดงว่าให้เด็กหยุดการเคลื่อนไหว โดยเด็กจะต้องหยุดนิ่งจริงๆ หากกำลังอยู่ในท่าใด ก็ต้องหยุดนิ่งในท่านั้น จะเคลื่อนไหวหรือเปลี่ยนท่าไม่ได้

๒.๓ ให้จังหวะเร็ว แสดงว่าให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างรวดเร็ว หรือเคลื่อนไหวที่เร็วขึ้นแต่ไม่ใช้การวิ่งและส่งเสียงดัง บางกิจกรรมอาจจะหมายถึงการเปลี่ยนตำแหน่ง การทำตามคำสั่ง หรือข้อตกลง

๓. ให้เด็กเคลื่อนไหวอย่างอิสระตามความคิด หรือจินตนาการของตนเอง โดยใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายให้ มากที่สุด ในขณะที่เดียวกันต้องคำนึงถึงองค์ประกอบพื้นฐานในการเคลื่อนไหว ได้แก่ การใช้ร่างกายตนเอง การใช้พื้นที่ การเคลื่อนไหวอย่างมีอิสระ มีระดับและทิศทาง

๔. ให้เด็กทดลองปฏิบัติและปฏิบัติซ้ำเพื่อให้เด็กได้เคลื่อนไหวหลากหลายรูปแบบ

๕. หลังจากปฏิบัติกิจกรรมให้เด็กได้พักผ่อนตามอัธยาศัย โดยให้เด็กนั่งกับพื้นห้อง ผู้สอนเปิดเพลงเบาๆ

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรเริ่มกิจกรรมจากเคลื่อนไหวที่เป็นอิสระ และมีวิธีการที่ไม่ยุ่งยากมากนัก เช่น ให้เด็กได้กระจายอยู่ภายในห้องหรือบริเวณที่ฝึก และให้เคลื่อนไหวไปตามธรรมชาติของเด็ก
๒. ควรให้เด็กได้แสดงออกด้วยตนเองอย่างอิสระและเป็นไปตามความนึกคิดของเด็กเอง ครูไม่ควรชี้แนะ
๓. ควรเปิดโอกาสให้เด็กคิดหาวิธีเคลื่อนไหวทั้งที่ต้องเคลื่อนไหวและไม่ต้องเคลื่อนไหวที่เป็นรายบุคคล เป็นคู่ เป็นกลุ่ม ตามลำดับและกลุ่มไม่ควรเกิน ๕-๖ คน
๔. ควรใช้สิ่งของที่หาได้ง่าย เช่น ของเล่น กระดาษ หนังสือพิมพ์ เศษผ้า เชือก ท่อนไม้ ประกอบการเคลื่อนไหวและการให้จังหวะ
๕. ควรกำหนดจังหวะสัญญาณดหมายในการเคลื่อนไหวต่างๆหรือเปลี่ยนท่า หรือหยุดให้เด็กทราบเมื่อทำกิจกรรมทุกครั้งเช่น เมื่อให้จังหวะ ๑ จังหวะ ให้เด็กทำท่าทาง ๑ ท่าทาง ฯลฯ
๖. ควรสร้างบรรยากาศอย่าง อิสระช่วยให้เด็กรู้สึกอบอุ่นปลอดภัย และรู้สึกสบายสนุกสนาน
๗. ควรจัดให้มีรูปแบบของการเคลื่อนไหวที่หลากหลายเพื่อช่วยให้เด็กสนใจมากขึ้น
๘. กรณีเด็กไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรมครูไม่ควรใช้วิธีบังคับควรใช้เวลาและโน้มน้าวให้เด็กสนใจเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสมัครใจ
๙. หลังจากเด็กได้ทำกิจกรรมแล้วต้องให้เด็กได้พักและผ่อนคลายอริยาบถโดยเปิดเพลงจังหวะช้าๆเบาๆ
๑๐. การจัดกิจกรรมควรจัดตามตารางกิจวัตรประจำวันและควรจัดให้เป็นที่น่าสนใจเกิดความสนุกสนาน

๒. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ / กิจกรรมในวงกลม

กิจกรรมเสริมประสบการณ์ / กิจกรรมในวงกลม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้มีทักษะการฟังการพูด การอ่าน การสังเกต การคิดแก้ปัญหา การใช้เหตุผล โดยการฝึกปฏิบัติร่วมกันและการทำงานเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่ได้เรียนรู้สอดคล้องกับจุดประสงค์ดังนี้

จุดประสงค์

- ๑ เพื่อให้เด็กเข้าใจการเรียนรู้เนื้อหาและเรื่องราวในหน่วยการจัดประสบการณ์
- ๒ เพื่อฝึกการใช้ภาษาในการฟัง พูด และการถ่ายทอดเรื่องราว
- ๓ เพื่อฝึกมารยาทในการฟัง การพูด
- ๔ เพื่อฝึกความมีระเบียบวินัย
- ๕ เพื่อให้เด็กเรียนรู้ผ่านการสังเกต เปรียบเทียบ
- ๖ เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดรวบยอด การคิดแก้ปัญหาและตัดสินใจ
- ๗ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้วิธีแสวงหาความรู้ เกิดการเรียนรู้จากการค้นพบตนเอง
- ๘ เพื่อฝึกให้กล้าแสดงความคิดเห็น ร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผลและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ๙ เพื่อฝึกให้มีลักษณะนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน
- ๑๐ เพื่อฝึกลักษณะนิสัยให้มีคุณธรรม จริยธรรม

ขอบข่ายสาระของกิจกรรมเสริมประสบการณ์/กิจกรรมในวงกลม

สาระที่ควรรู้ สาระในส่วนนี้กำหนดเจาะหัวข้อไม่มีรายละเอียด ทั้งนี้เพื่อประสงค์จะให้ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับวัย ความต้องการ ความสนใจของเด็ก อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก ผู้สอนสามารถนำสาระที่ควรรู้มาบูรณาการจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้ง่ายต่อการเรียนรู้ทั้งนี้มิได้ประสงค์ให้เด็กท่องจำเนื้อหา แต่ต้องการให้เด็กเกิดแนวคิดหลังจากนำสาระการเรียนรู้นั้นๆ มาจัดประสบการณ์ให้เด็กเพื่อให้บรรลุจุดหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้สาระที่ควรรู้อย่างใช้เป็นแนวทางช่วยผู้สอนกำหนดรายละเอียดและความยากง่ายของเนื้อหาให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก สาระที่ควรเรียนรู้ประกอบด้วยเรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็กธรรมชาติรอบตัวและสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก ดังนี้

๑ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา อวัยวะต่างๆ วิธีระวังรักษาร่างกายให้สะอาดและมีสุขภาพอนามัยที่ดี การรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การรักษาความปลอดภัยของตนเอง รวมทั้งการปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย การรู้จักประวัติความเป็นมาของตนเอง

และครอบครัว การปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัวและโรงเรียน การเคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น การรู้จักแสดงความคิดเห็นของตนเองและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การกำกับตนเอง การเล่นและทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองตามลำพังหรือกับผู้อื่น การตระหนักรู้เกี่ยวกับตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเอง การสะท้อนการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น การแสดงออกทางอารมณ์และความรู้สึกอย่างเหมาะสม การแสดงมารยาทที่ดี การมีคุณธรรมจริยธรรม

๒ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน และบุคคลต่างๆที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวันสถานที่สำคัญ วันสำคัญ อาชีพของคนในชุมชน ศาสนา แหล่งวัฒนธรรมในชุมชน สัญลักษณ์สำคัญของชาติไทยและการปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นและความเป็นไทย หรือแหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นอื่นๆ

๓ ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับชื่อ ลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของมนุษย์ สัตว์ พืช ตลอดจนการรู้จักเกี่ยวกับดิน น้ำ ท้องฟ้า สภาพอากาศ ภัยธรรมชาติ แรงและพลังงานในชีวิตประจำวันสิ่งแวดล้อมเด็ก รวมทั้งการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการรักษาสาธารณสุข

๔ สิ่งต่างๆรอบตัวเด็ก เด็กควรเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายในชีวิตประจำวัน ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการใช้หนังสือและตัวหนังสือ รู้จักชื่อ ลักษณะสี ผิวสัมผัส ขนาด รูปร่าง รูปทรง ปริมาตร น้ำหนัก จำนวน ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลงและความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆรอบตัว เวลา เงิน ประโยชน์ การใช้งานและการเลือกใช้สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ การคมนาคม เทคโนโลยี และการสื่อสารต่างๆที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวันอย่างประหยัด ปลอดภัยและรักษาสีสิ่งแวดล้อม

สื่อกิจกรรมเสริมประสบการณ์ / กิจกรรมในวงกลม

๑. สื่อของจริงที่อยู่ใกล้ตัวและสื่อจากธรรมชาติหรือวัสดุท้องถิ่น เช่น ต้นไม้ ใบไม้ เปลือกหอย เสื้อผ้า
๒. สื่อที่จำลองขึ้น เช่น ต้นไม้ ตุ๊กตาสัตว์
๓. สื่อประเภทภาพ เช่น ภาพพลิก ภาพโปสเตอร์ หนังสือภาพ
๔. สื่อ เทคโนโลยี เช่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง โทรศัพท์ แม่เหล็ก แวนขยาย เครื่องชั่ง กล้องถ่ายรูปดิจิตอล
๕. สื่อ แหล่งเรียนรู้ภายในและนอกสถานศึกษา เช่น แปลงเกษตร สวนผัก สมุนไพร ร้านค้า สวนสัตว์ แหล่งประกอบการณ์ท้องถิ่น

แนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ / กิจกรรมในวงกลม

การจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ / กิจกรรมในวงกลม จัดได้หลายวิธี ได้แก่

๑. **การสนทนาหรือการอภิปราย** เป็นการพูดคุยซักถามระหว่างเด็กกับครูหรือเด็กกับเด็ก เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาด้านการพูดและการฟัง โดยการกำหนดประเด็นในการสนทนาหรืออภิปรายเด็กจะได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ครู หรือผู้สอนเปิดโอกาสให้เด็กซักถามโดยใช้คำถามกระตุ้นหรือเล่าประสบการณ์ที่แปลกใหม่ นำเสนอปัญหาที่ท้าทายความคิด การยกตัวอย่าง การใช้สื่อประกอบการสนทนาหรือการอภิปรายควรใช้สื่อของจริง ของจำลอง รูปภาพ หรือสถานการณ์จำลอง

๒. **การเล่านิทาน และการอ่านนิทาน** เป็นกิจกรรมที่ครูหรือผู้สอนเล่าหรืออ่านเรื่องราวจากนิทาน โดยการใช้น้ำเสียงประกอบการเล่าแตกต่างตามบุคลิกของตัวละคร ซึ่งครูหรือผู้สอนควรเลือกสาระของนิทานให้เหมาะสมกับวัย สื่อที่ใช้อาจเป็นหนังสือนิทาน หนังสือภาพ แผ่นภาพ หุ่นมือ หุ่นนิ้วมือ หรือการแสดงท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง โดยครูใช้คำถามเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ เช่น ในนิทานเรื่องนี้มีตัวละครอะไรบ้าง เหตุการณ์ในนิทานเรื่องนี้เกิดที่ไหน เวลาใด หรือลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในนิทาน นิทานเรื่องนี้มีปัญหาอะไรบ้างและเด็กๆ ชอบเหตุการณ์ใดในนิทานเรื่องนี้มากที่สุด

๓. **การสาธิต** เป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงโดยแสดงหรือทำสิ่งที่ต้องการให้เด็กได้สังเกตและเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมนั้น ๆ เด็กได้อภิปรายและร่วมกันสรุปการเรียนรู้ การสาธิตในบางครั้งอาจให้เด็กอาสาสมัครเป็นผู้สาธิตร่วมกับครูหรือผู้สอน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงด้วยตนเอง เช่น การเพาะเมล็ดพืช การประกอบอาหาร การเป่าลูกโป่ง การเล่นเกมการศึกษา

๔. **การทดลอง / ปฏิบัติการ** เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง จากการลงมือปฏิบัติทดลอง การคิดแก้ปัญหา มีลักษณะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ทักษะคณิตศาสตร์ ทักษะภาษา ส่งเสริมให้เด็กเกิดข้อสงสัย สืบค้นคำตอบด้วยตนเองผ่านการวิเคราะห์ สังเคราะห์อย่างง่าย สรุปผลการทดลอง อภิปรายผลการทดลองและสรุปการเรียนรู้ โดยกิจกรรมการทดลองวิทยาศาสตร์ง่ายๆ เช่น การเลี้ยงหนอนผีเสื้อ การปลูกพืช ฝึกการสังเกตการณ์ไหลของน้ำ

๕. **การประกอบอาหาร** เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการทดลองโดยเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือทดสอบและปฏิบัติการด้วยตนเองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของผัก เนื้อสัตว์ ผลไม้ด้วยวิธีการต่างๆ เช่น ต้ม นึ่ง ผัด ทอด หรือการรับประทานสด เด็กจะได้รับประสบการณ์จากการสังเกตการณ์เปลี่ยนแปลงของอาหาร การรับรู้รสชาติและกลิ่นของอาหาร ด้วยการใช้ประสาทสัมผัสและการทำงานร่วมกัน เช่น การทำอาหารจากไข่

๖. การเพาะปลูก เป็นกิจกรรมที่เน้นกระบวนการทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ซึ่งเด็กจะได้เรียนรู้การบูรณาการจะทำให้เด็กได้รับประสบการณ์โดยทำความเข้าใจความต้องการของสิ่งมีชีวิตในโลก และช่วยให้เด็กเข้าใจความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่รอบตัวโดยการสังเกต เปรียบเทียบ และการคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ค้นพบและเรียนรู้ด้วยตนเอง

๗. การศึกษานอกสถานที่ เป็นการจัดกิจกรรมทัศนศึกษาที่让孩子ได้เรียนรู้สภาพความเป็นจริงนอกห้องเรียน จากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา หรือ แหล่งเรียนรู้ในชุมชน เช่น ห้างสรรพสินค้า สวนสมุนไพร วัด โบราณสถาน พิพิธภัณฑ์ เพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็ก โดยครูและเด็ก ร่วมกันวางแผนศึกษาสิ่งที่ต้องการเรียนรู้การเดินทาง และสรุปผลการเรียนรู้ที่ได้จากการไปศึกษานอกสถานที่

๘. การเล่นบทบาทสมมติ เป็นกิจกรรมให้เด็กสมมติตนเองเป็นตัวละคร แสดงบทบาทต่างๆตามเนื้อเรื่องในนิทาน เรื่องราวหรือสถานการณ์ต่างๆ โดยใช้ความรู้สึกของเด็กในการแสดง เพื่อให้เด็กเข้าใจเรื่องราว ความรู้สึกและพฤติกรรมของตนเองและผู้อื่น ควรใช้สื่อประกอบการเล่นสมมติ เช่น หุ่นสวมศีรษะ ที่คาดศีรษะรูปคนและสัตว์รูปแบบต่างๆ เครื่องแต่งกาย และอุปกรณ์ของจริงชนิดต่างๆ

๙. การร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา จังหวะ และการแสดงท่าทางให้สัมพันธ์กับเนื้อหาของเพลงหรือคำคล้องจอง ครูหรือผู้สอนควรเลือกให้เหมาะกับวัยของเด็ก

๑๐. การเล่นเกม เป็นกิจกรรมที่นำเกมการเรียนรู้เพื่อทักษะการคิด การแก้ปัญหา และการทำงานเป็นกลุ่ม เกมที่นำมาเล่นไม่ควรเน้นการแข่งขัน

๑๑. การแสดงละคร เป็นกิจกรรมที่เด็กจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการลำดับเรื่องราวการเรียงลำดับเหตุการณ์ หรือเรื่องราวจากนิทาน การใช้ภาษาในการสื่อสารของตัวละคร เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และทำความเข้าใจบุคลิกลักษณะของตัวละครที่ได้สวมบทบาท สื่อที่ใช้ เช่น ชุดการแสดงที่สอดคล้องกับบทบาทที่ได้รับ บทสนทนาที่เด็กใช้ฝึกสนทนาประกอบการแสดง

๑๒. การใช้สถานการณ์จำลอง เป็นกิจกรรมที่เด็กได้เรียนรู้แนวทางการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในสถานการณ์ที่ครูหรือผู้สอนกำหนด เพื่อให้เด็กได้ฝึกการแก้ปัญหา เช่น น้ำท่วม โรคระบาด พบคนแปลกหน้า

ข้อเสนอแนะ

๑. การจัดกิจกรรมควรให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าและมีโอกาสค้นพบด้วยตนเองให้มากที่สุด

๒. ผู้สอนควรยอมรับความคิดเห็นที่หลากหลายของเด็กและให้โอกาสเด็กได้ฝึกคิดแสดงความคิดเห็น ฝึกตั้งคำถาม
๓. การจัดกิจกรรมอาจเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เพิ่มเติม เพื่อช่วยให้เด็กสนใจและสนุกสนานยิ่งขึ้น
๔. ในขณะที่เด็กทำกิจกรรม หรือหลังจากทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ผู้สอนควรใช้คำถามปลายเปิดที่ชวนให้เด็กคิด หลีกเลี่ยงการใช้คำถามที่มีคำตอบ ใช่ ไม่ใช่ หรือมีคำตอบให้เด็กเลือกและผู้สอนควรให้เวลาเด็กคิดคำตอบ
๕. ช่วงระยะเวลาที่จัดกิจกรรมสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม โดยคำนึงถึงความสนใจของเด็กและความเหมาะสมของกิจกรรมนั้นๆ เช่น กิจกรรมการศึกษานอกสถานที่ การประกอบอาหาร การปลูกพืช อาจใช้เวลานานกว่าที่กำหนดไว้
๖. ควรสรุปสิ่งต่างๆที่ได้เรียนรู้ให้เด็กเข้าใจ ซึ่งครูผู้สอน อาจใช้คำถาม เพลง คำคล้องจอง เกมการเรียนรู้ แผนภูมิ แผนผังกราฟิก ฯลฯ เพื่อนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

๓. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งพัฒนากระบวนการคิด การรับรู้เกี่ยวกับความงาม และส่งเสริมกระตุ้นให้เด็กแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยใช้กิจกรรมศิลปะหรือกิจกรรมอื่นที่เหมาะสมกับการพัฒนาของเด็กแต่ละวัยและสอดคล้องกับจุดประสงค์ดังนี้

จุดประสงค์

๑. เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อมือ และตาให้ประสานสัมพันธ์กัน
๒. เพื่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ชื่นชมในสิ่งที่สวยงาม
๓. เพื่อส่งเสริมการปรับตัวในการทำงานร่วมกับผู้อื่น
๔. เพื่อส่งเสริมการแสดงออกและความมั่นใจในตนเอง
๕. เพื่อส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และทักษะทางสังคม
๖. เพื่อส่งเสริมทักษะทางภาษา
๗. เพื่อฝึกทักษะการสังเกต และการแก้ปัญหา
๘. เพื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และจินตนาการ

ขอบข่ายการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

๑. การวาดภาพและระบายสี เช่น การวาดภาพด้วยสีเทียน หรือสีไม้ การวาดภาพด้วยสีน้ำ
๒. การเล่นกับสีน้ำ เช่น การหยดสี การเทสี การเป่าสี ละเลงสีด้วยนิ้วมือ
๓. การพิมพ์ภาพ เช่น การพิมพ์ภาพด้วยพืช การพิมพ์ภาพด้วยวัสดุต่างๆ
๔. การปั้น เช่น การปั้นดินเหนียว การปั้นแป้งปั้น การปั้นดินน้ำมัน การปั้นแป้งขนมปัง
๕. การพับ ฉีก ตัด ปะ เช่น การพับใบตอง การฉีกกระดาษเส้น การตัดภาพต่างๆ
๖. การประดิษฐ์วัสดุ
๗. การประดิษฐ์ เช่น การประดิษฐ์เศษวัสดุ การร้อย การสาน

สื่อกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

๑. การวาดภาพและระบายสี

- ๑.๑ สีเทียนแท่งใหญ่ สีไม้ สีชอล์ก สีน้ำ
- ๑.๒ พู่กันขนาดใหญ่ (ประมาณเบอร์ ๑๒)
- ๑.๓ กระดาษ
- ๑.๔ เลือกลูม หรือผ้ากันเปื้อน

๒. การเล่นกับสี

- ๒.๑ การเป่าสีมี กระดาษ หลอดกาแฟ สีน้ำ
- ๒.๒ การหยดสีมี กระดาษ หลอดกาแฟ พู่กัน สีน้ำ
- ๒.๓ การพับสีมี กระดาษ สีน้ำ พู่กัน
- ๒.๔ การเทสีมี กระดาษ สีน้ำ
- ๒.๕ การละเลงสีมี กระดาษ สีน้ำ แป้งเปียก

๓. การพิมพ์ภาพ

- ๓.๑ แม่พิมพ์ต่างๆ จากของจริง เช่น นิ้วมือ ใบไม้ ก้านกล้วย
- ๓.๒ แม่พิมพ์จากวัสดุอื่นๆ เช่น เชือก เส้นด้าย ทรายยาง
- ๓.๓ กระดาษ ผ้าเช็ดมือ สีโปสเตอร์ (สีน้ำ สีฝุ่น ฯลฯ)

๔. การปั้น เช่น ดินน้ำมัน ดินเหนียว แป้งโดว์ แผ่นรองปั้น แม่พิมพ์รูปต่างๆ ไม้กวาดแป้ง

๕. การพับ ฉีก ตัดปะ เช่น กระดาษ หรือวัสดุอื่นๆ ที่จะใช้พับ ฉีก ตัด ปะ กรรไกรขนาดเล็ก ปลายมน กาวน้ำหรือแป้งเปียก ผ้าเช็ดมือ

๖. การประดิษฐ์เศษวัสดุ เช่น เศษวัสดุต่างๆ มีกล่องกระดาษ แกนกระดาษ เศษผ้า เศษไหม กาว กรรไกร สี ผ้าเช็ดมือ

๓. การร้อย เช่น ลูกปัด หลอดกาแฟ หลอดด้าย

๔. การสาน เช่น กระดาษ ใบตอง ใบมะพร้าว

แนวการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

๑. เตรียมจัดโต๊ะและอุปกรณ์ให้พร้อม และเพียงพอในการทำกิจกรรม โดยจัดไว้หลายๆ กิจกรรม และอย่างน้อย ๓-๕ กิจกรรม เพื่อให้เด็กมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรมที่สนใจ

๒. ควรสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรม เพื่อฝึกให้เด็กมีวินัยในการอยู่ร่วมกัน

๓. การจัดให้เด็กทำกิจกรรม ควรให้เด็กเลือกทำกิจกรรมอย่างมีระเบียบ และทยอยเข้าทำกิจกรรมโดยจัดโต๊ะละ ๕-๖ คน

๔. การเปลี่ยนและหมุนเวียนทำกิจกรรม ต้องสร้างข้อตกลงกับเด็กให้ชัดเจน เช่น หากกิจกรรมใด มีเพื่อนครบจำนวนที่กำหนดแล้ว ให้คอยจนกว่าจะมีที่ว่าง หรือให้ทำกิจกรรมอื่นรอ

๕. กิจกรรมใดเป็นกิจกรรมใหม่ หรือการใช้วัสดุ อุปกรณ์ใหม่ ครูจะต้องอธิบายวิธีการทำ วิธีการใช้ วิธีการทำความสะอาด และการเก็บของเข้าที่

๖. เมื่อทำงานเสร็จหรือหมดเวลา ควรเตือนให้เด็กเก็บวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้เข้าที่ และช่วยกันดูแลห้องให้สะอาด

ข้อเสนอแนะ

๑. ควรจัดการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ให้เด็กทำทุกวัน วันละ ๓-๕ กิจกรรม และให้เด็กเลือกทำอย่างน้อย ๑-๒ กิจกรรมความสนใจ ควรเน้นกระบวนการทางศิลปะของเด็กและไม่เน้นให้เด็กทำเหมือนกันทั้งห้อง

๒. การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ควรพยายามหาวัสดุท้องถิ่นมาใช้ก่อนเป็นอันดับแรก

๓. ก่อนให้เด็กทำกิจกรรม ต้องอธิบายวิธีใช้วัสดุที่ถูกต้องให้เด็กทราบพร้อมทั้งสาธิตให้ดูจนเข้าใจ เช่น การใช้พู่กันหรือกาบ จะต้องปาดพู่กันหรือกาบนั้นกับขอบภาชนะที่ใส่ เพื่อไม่ให้กาบหรือสีไหลเลอะเทอะ

๔. ควรให้เด็กทำกิจกรรมอิสระ หรือเป็นกลุ่มย่อย เพื่อฝึกการวางแผน และการทำงานร่วมกับผู้อื่น

๕. ควรแสดงความสนใจ และชื่นชมผลงานของเด็กทุกคน และนำผลงานของเด็กทุกคน หมุนเวียนจัดแสดงที่ป้ายนิเทศ

๖. หากพบว่าเด็กคนใดสนใจทำกิจกรรมเดียวทุกครั้ง ควรชักชวนให้เด็กเปลี่ยนทำกิจกรรมอื่นบ้าง เพราะกิจกรรมสร้างสรรค์แต่ละประเภทพัฒนาเด็กแต่ละด้านแตกต่างกัน และเมื่อเด็กทำตามคำแนะนำได้ ควรให้แรงเสริมทางบวกทุกครั้ง

๗. เมื่อเด็กทำงานเสร็จ ควรให้เล่าเรื่องเกี่ยวกับสิ่งที่ทำหรือภาพที่วาด โดยครูหรือผู้สอนบันทึกเรื่องราวที่เด็กเล่าและวันที่ทำ เพื่อให้ทราบความก้าวหน้าและระดับพัฒนาการของเด็ก โดยเขียนด้วยตัวบรรจงและให้เด็กเห็นลีลามือในการเขียนที่ถูกต้อง

๘. เก็บผลงานชิ้นที่แสดงความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคลเพื่อเป็นข้อมูลสังเกตพัฒนาการของเด็ก

๔. กิจกรรมการเล่นตามมุม

กิจกรรมการเล่นตามมุม เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมเล่น หรือมุมประสบการณ์หรือกำหนดเป็นพื้นที่เล่นที่จัดไว้ในห้องเรียน ซึ่งพื้นที่หรือมุมต่างๆ เหล่านี้เด็กมีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มย่อย เด็กอาจจะเลือกทำกิจกรรมที่ครูจัดเสริมขึ้น เช่น เกมการศึกษา เครื่องเล่นสัมผัส โดยจัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ดังนี้

จุดประสงค์

๑. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
๒. เพื่อส่งเสริมให้รู้จักปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีวินัยเชิงบวก รู้จักการรอคอย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และให้อภัย
๓. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ครู และสิ่งแวดล้อม
๔. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษา
๕. เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีวินัยรักการอ่าน
๖. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการสำรวจ การสังเกต และการทดลอง
๗. เพื่อส่งเสริมให้เด็กพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
๘. เพื่อส่งเสริมการคิดแก้ปัญหา การคิดอย่างมีเหตุผลเหมาะสมกับวัย
๙. เพื่อส่งเสริมให้เด็กฝึกคิด วางแผน และตัดสินใจในการทำกิจกรรม
๑๐. เพื่อส่งเสริมให้มีทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์
๑๑. เพื่อฝึกการทำงานร่วมกัน ความรับผิดชอบ และระเบียบวินัย

ขอบข่ายของการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุม

๑. เปิดโอกาสให้เด็กเลือกทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และเล่นตามมุมเล่นในช่วงเวลาเดียวกันอย่างอิสระ

๒. การจัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ ควรจัดอย่างน้อย ๓-๕ มุม ดังตัวอย่างมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ ดังนี้

๒.๑. มุมบล็อก เป็นมุมที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับมิติสัมพันธ์ผ่านการสร้าง

๒.๒. มุมหนังสือ เป็นมุมที่เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับภาษา จากการฟัง การพูด การอ่าน การเล่าเรื่อง หรือการยืม – คืนหนังสือ

๒.๓. มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติศึกษา เป็นมุมที่เด็กได้เรียนรู้ธรรมชาติรอบตัว ผ่านการเล่นทดลองอย่างง่าย

๒.๔. มุมเครื่องเล่นสัมผัส เป็นมุมที่เด็กจะได้ฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา การสร้างสรรค์ เช่น การร้อย การสาน การต่อเข้า การถอดออก ฯลฯ

๒.๕. มุมบทบาทสมมติ เป็นมุมที่เด็กได้เรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทของแต่ละอาชีพหรือแต่ละหน้าที่ที่เด็กๆ เล่นแบบบทบาท

สื่อกิจกรรมการเล่นตามมุม

๑. มุมบทบาทสมมติ อาจจัดเป็นมุมเล่นต่างๆ เช่น

๑.๑ มุมบ้าน

๑) ของเล่นเครื่องใช้ในครัวขนาดเล็ก หรือของจำลอง เช่น เตา กระทะ ครก กาน้ำ เขียง มีด พลาสติก หม้อ จาน ช้อน ถ้วยชาม กะละมัง

๒) เครื่องเล่นตุ๊กตา เสื้อผ้าตุ๊กตา เตียง เปลเด็ก ตุ๊กตา

๓) เครื่องแต่งบ้านจำลอง เช่น ชุดรับแขก โต๊ะเครื่องแป้ง หมอนอิง หวี ตลับแป้ง กระจก ขนาดเห็นเต็มตัว

๔) เครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่างๆ ที่ใช้แล้ว เช่น ชุดเครื่องแบบทหาร ตำรวจ ชุดเสื้อผ้าผู้ใหญ่ชายและหญิง รองเท้า กระเป๋าถือที่ไม่ได้ใช้แล้ว

๕) โทรศัพท์ เตาไรต์จำลอง ที่รีดผ้าจำลอง

๖) ภาพถ่ายและรายการอาหาร

๑.๒ มุมหมอ

๑) เครื่องเล่นจำลองแบบเครื่องมือแพทย์และอุปกรณ์การรักษาผู้ป่วย เช่น หนูฟัง เสื้อคลุมหมอ

๒) อุปกรณ์สำหรับเลียนแบบการบันทึกข้อมูลผู้ป่วย เช่น กระดาษ ดินสอ ฯลฯ

๓) เครื่องชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง

๑.๓ มุมร้านค้า

- ๑) กล้องและขดผลผลิตภัณฑ์ต่างๆ ที่ใช้แล้ว
- ๒) ผลไม้จำลอง ผักจำลอง
- ๓) อุปกรณ์ประกอบการเล่น เช่น เครื่องคิดเลข ลูกคิด ธนบัตรจำลอง ฯลฯ
- ๔) ป้ายชื่อร้าน
- ๕) ป้ายชื่อผลไม้ ผักจำลอง

๒. มุมบล็อก

๒.๑ ไม้บล็อกหรือแท่งไม้ที่มีขนาดและรูปทรงต่าง ๆ กัน เช่น บล็อกตัน บล็อกโต๊ะ จำนวนตั้งแต่ ๑๐๐ ชิ้นขึ้นไป

- ๒.๒ ของเล่นจำลอง เช่น รถยนต์ เครื่องบิน รถไฟ คน สัตว์ ต้นไม้
- ๒.๓ ภาพถ่ายต่างๆ
- ๒.๔ ที่จัดเก็บไม้บล็อกหรือแท่งไม้อาจเป็นชั้น ลังไม้หรือพลาสติก แยกตาม รูปทรง ขนาด

๓. มุมหนังสือ

- ๓.๑ หนังสือภาพนิทาน หนังสือภาพที่มีคำและประโยคสั้นๆ พร้อมภาพ
- ๓.๒ ชั้นหรือที่วางหนังสือ
- ๓.๓ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน เช่น เสื่อ พรม หมอน
- ๓.๔ สมุดเซ็นยืมหนังสือกลับบ้าน
- ๓.๕ อุปกรณ์สำหรับการเขียน
- ๓.๖ อุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องเสียง แผ่นนิทานพร้อมหนังสือนิทาน หูฟัง

๔. มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติศึกษา

- ๔.๑ วัสดุต่างๆ จากธรรมชาติ เช่น เมล็ดพืชต่างๆ เปลือกหอย ดิน หิน แร่ ฯลฯ
- ๔.๒ เครื่องมือเครื่องใช้ในการสำรวจ สังเกต ทดลอง เช่น แว่นขยาย แม่เหล็ก เข็มทิศ เครื่องชั่ง

แนวการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุม

๑. แนะนำมุมเล่นใหม่ เสนอแนะวิธีใช้ การเล่นของเล่นบางชนิด
๒. เด็กและครูร่วมกันสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับการเล่น
๓. ครูเปิดโอกาสให้เด็กคิด วางแผน ตัดสินใจเลือกเล่นอย่างอิสระ เลือกทำกิจกรรมที่จัดขึ้นตามความสนใจของเด็กแต่ละคน
๔. ขณะเด็กเล่น/ทำงาน ครูอาจชี้แนะ หรือมีส่วนร่วมในการเล่นกับเด็กได้

๕. เด็กต้องการความช่วยเหลือและคอยสังเกตพฤติกรรมการเล่นของเด็กพร้อมทั้งจดบันทึกพฤติกรรมที่น่าสนใจ
๖. เตือนให้เด็กทราบล่วงหน้าก่อนหมดเวลาเล่น ประมาณ ๓ – ๕ นาที
๗. ให้เด็กเก็บของเล่นเข้าที่ให้เรียบร้อยทุกครั้งเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

๑. ขณะเด็กเล่น ครูต้องสังเกตความสนใจในการเล่นของเด็ก หากพบว่ามุมใด เด็กส่วนใหญ่ไม่สนใจที่จะเล่นควรเปลี่ยนหรือจัดสื่อในมุมเล่นใหม่ เช่น มุมบ้าน อาจดัดแปลงหรือเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนเป็นมุมร้านค้า มุมเสริมสวย มุมหมอ ฯลฯ
๒. หากมุมใดมีจำนวนเด็กในมุมมากเกินไปควรเปิดโอกาสให้เด็กเลือกเล่นมุมใหม่
๓. หากเด็กเลือกมุมเล่นมุมเดียวเป็นระยะเวลานาน ควรชักชวนให้เด็กเลือกมุมอื่นๆ ด้วย เพื่อให้เด็กมีประสบการณ์การเรียนรู้ในด้านอื่นๆ ด้วย
๔. การจัดสื่อหรือเครื่องเล่นในแต่ละมุม ควรมีการทำความสะอาด และสับเปลี่ยนหรือเพิ่มเติมเป็นระยะโดยคำนึงถึงลำดับขั้นการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลาย

๕. กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง

กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียนเพื่อเคลื่อนไหวร่างกายออกกำลัง และแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก โดยจัดให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ ดังนี้

จุดประสงค์

๑. เพื่อพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อเล็ก และการประสานสัมพันธ์ของอวัยวะต่างๆ
๒. เพื่อส่งเสริมให้มีร่างกายแข็งแรง สุขภาพดี
๓. เพื่อส่งเสริมให้เกิดความสนุกสนาน ผ่อนคลายความเครียด
๔. เพื่อปรับตัว เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น
๕. เพื่อเรียนรู้การระมัดระวัง รักษาความปลอดภัยทั้งของตนเองและผู้อื่น
๖. เพื่อฝึกการตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง
๗. เพื่อส่งเสริมให้มีความอยากรู้อยากเห็นสิ่งต่างๆ ที่แวดล้อมรอบตัว
๘. เพื่อพัฒนาทักษะการเรียนรู้ต่างๆ เช่น การสังเกต การเปรียบเทียบ การจำแนก ฯลฯ

ขอบข่ายของกิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง

ลักษณะกิจกรรมการเล่นกลางแจ้งที่ครูควรจัดให้เด็กได้เล่น ได้แก่

๑. การเล่นเครื่องเล่นสนาม

เครื่องเล่นสนาม หมายถึง เครื่องเล่นที่เด็กอาจปีนป่าย หมุน ซึ่งทำออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น

- ๑.) เครื่องเล่นสำหรับปีนป่าย หรือตาข่ายสำหรับปีนเล่น
- ๒.) เครื่องเล่นสำหรับโยกหรือไกว เช่น ม้าไม้ ชิงช้า ม้านั่งโยก ไม้กระดก
- ๓.) เครื่องเล่นสำหรับหมุน เช่น ม้าหมุน พวงมาลัยรถสำหรับหมุนเล่น
- ๔.) ราวโหนดขนาดเล็กสำหรับเด็ก
- ๕.) ต้นไม้สำหรับเดินทรงตัว หรือไม้กระดานแผ่นเดียว
- ๖.) เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน เช่น รถสามล้อ รถลากจูง

๒. การเล่นทราย

ทรายเป็นสิ่งที่เด็กๆ ชอบเล่น ทั้งทรายแห้ง ทรายเปียก นำมาก่อเป็นรูปต่างๆ ได้และสามารถนำวัสดุอื่นมาประกอบการเล่นตกแต่งได้ เช่น กิ่งไม้ ดอกไม้ เปลือกหอย พิมพ์นม ที่ตักทราย

ปกติบ่อทรายจะอยู่กลางแจ้ง โดยอาจจัดให้อยู่ใต้ร่มเงาของต้นไม้หรือสร้างหลังคาทำขอบกั้น เพื่อมิให้ทรายกระจัดกระจาย บางโอกาสอาจพรมน้ำให้ชื้นเพื่อเด็กจะได้ก่อเล่น นอกจากนี้ ควรมีวิธีการปิดกั้นมิให้สัตว์เลื้อยคลานไปทำความสกปรกในบ่อทรายได้

๓. การเล่นน้ำ

เด็กทั่วไปชอบเล่นน้ำมาก การเล่นน้ำนอกจากสร้างความพอใจและคลายความเครียดให้เด็กแล้วยังทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อีกด้วย เช่น เรียนรู้ทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบปริมาณ

อุปกรณ์ที่ใส่น้ำอาจเป็นถังที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะหรืออ่างน้ำวางบนขาตั้งที่มั่นคง ความสูงพอที่เด็กจะยืนได้พอดี และควรมีผ้าพลาสติกกันเลื้อยผ้าเปียกให้เด็กใช้คลุมระหว่างเล่น

๔. การเล่นสมมติในบ้านตุ๊กตาหรือบ้านจำลอง

เป็นบ้านจำลองสำหรับเด็กเล่น จำลองแบบจากบ้านจริงๆ อาจทำด้วยเศษวัสดุประเภทผ้าใบ กระสอบป่าน ของจริงที่ไม่ใช้แล้ว เช่น หม้อ เตา ชาม อ่าง เตาไรต์ เครื่องครัว ตุ๊กตาสมมติเป็นบุคคลในครอบครัว เสื้อผ้าผู้ใหญ่ที่ไม่ใช้แล้วสำหรับผลัดเปลี่ยน มีการตกแต่งบริเวณใกล้เคียงให้เหมือนบ้านจริงๆ บางครั้งอาจจัดเป็นร้านขายของสถานที่ทำการต่างๆ เพื่อให้เด็กเล่นสมมติตามจินตนาการของเด็กเอง

๕. การเล่นในมุมข้างไม้

เด็กต้องการออกแรงเคาะ ตอก กิจกรรมการเล่นในมุมช่างไม้นี้จะช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรง ช่วยฝึกการใช้มือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา นอกจากนี้ยังฝึกให้ทำงานและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย

๖. การเล่นเกมการละเล่น

กิจกรรมการเล่นเกมการละเล่นที่จัดให้เด็กเล่น เช่น เกมการละเล่นของไทย เกมการละเล่นของท้องถิ่น เช่น มอญซ่อนผ้า รีรีข้าวสาร แม่ปู โพงพาง ฯลฯ การละเล่นเหล่านี้ ต้องใช้บริเวณที่กว้าง การเล่นอาจเล่นเป็นกลุ่มเล็ก / กลุ่มใหญ่ก็ได้ ก่อนเล่นครูอธิบายกติกาและสาธิตให้เด็กเข้าใจ ไม่ควรนำเกมการละเล่นที่มีกติกายุ่งยากและเน้นการแข่งขันแพ้ชนะ มาจัดกิจกรรมให้กับเด็กวัยนี้ เพราะเด็กจะเกิดความเครียดและสร้างความรู้สึกละอายใจที่ไม่ดีต่อตนเอง

สื่อกิจกรรมการเล่นการแข่ง

๑. การเล่นเครื่องเล่นสนาม

เครื่องเล่นสนาม หมายถึง เครื่องเล่นที่เด็กอาจปีนป่าย หมุน ซึ่งทำออกมาในรูปแบบต่างๆ เช่น

- ๑.๑ เครื่องเล่นสำหรับปีนป่ายหรือตาข่ายสำหรับปีนป่าย
- ๑.๒ เครื่องเล่นสำหรับโยกหรือไถว เช่น ม้าไม้ ชิงช้า ม้านั่งโยก ไม้กระดก
- ๑.๓ เครื่องเล่นสำหรับหมุน เช่น ม้าหมุน พวงมาลัยรถสำหรับหมุนเล่น
- ๑.๔ ราวโหนดขนาดเล็กสำหรับเด็ก
- ๑.๕ ต้นไม้สำหรับเดินทรงตัว หรือไม้กระดานแผ่นเดียว
- ๑.๖ เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน เช่น รถสามล้อ รถลากจูง

๒. การเล่นทราย

ทรายเป็นสิ่งที่เด็กๆชอบเล่น ทั้งทรายแห้ง ทรายเปียก นำมาก่อเป็นรูปต่างๆได้และสามารถนำวัสดุอื่นมาประกอบการเล่นตกแต่งได้ เช่น กิ่งไม้ ดอกไม้ เปลือกหอย ฟิมพ์ขนม ที่ตักทราย ปกติบ่อทรายจะอยู่กลางแจ้ง โดยอาจจัดให้อยู่ใต้ร่มเงาของต้นไม้หรือสร้างหลังคาทำขอบกัน เพื่อมิให้ทรายกระจัดกระจาย บางโอกาสอาจพรมน้ำให้ชื้นเพื่อเด็กจะได้ก่อเล่น นอกจากนี้ควรมีวิธีการปิดกั้นมิให้สัตว์เลื้อยคลานไปทำความสกปรกในบ่อทรายได้

๓. การเล่นน้ำ

เด็กทั่วไปชอบเล่นน้ำมาก การเล่นน้ำนอกจากสร้างความพอใจและคลายความเครียดให้เด็กแล้วยังทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้อีกด้วย เช่น เรียนรู้ทักษะการสังเกต จำแนกเปรียบเทียบปริมาณ

อุปกรณ์ที่ใส่น้ำอาจเป็นถังที่สร้างขึ้นโดยเฉพาะหรืออ่างน้ำวางบนขาตั้งที่มั่นคง ความสูงพอที่เด็กจะยืนได้พอดี และควรมีผ้าพลาสติกกันเลื้อยผ้าเปียกให้เด็กใช้คลุมระหว่างเล่น

๔. การเล่นเกมในบ้านตุ๊กตาหรือบ้านจำลอง

เป็นบ้านจำลองสำหรับให้เด็กเล่น จำลองแบบจากบ้านจริงๆ อาจทำด้วยเศษวัสดุประเภทผ้าใบ กระสอบป่านของจริงที่ไม่ใช้แล้ว เช่น หม้อ เตา ชาม อ่าง เตาไรต์ เครื่องครัว ตุ๊กตาสมมติเป็นบุคคลในครอบครัว เสื้อผ้าผู้ใหญ่ที่ไม่ใช้แล้วสำหรับพลัดเปลี่ยน มีการตกแต่งบริเวณใกล้เคียงให้เหมือนบ้านจริงๆ บางครั้งอาจจัดเป็นร้านขายของ สถานที่ทำการต่างๆ เพื่อให้เด็กเล่นเกมสมมติตามจินตนาการของเด็กเอง

๕. การเล่นเกมในมุมช่างไม้

เด็กต้องการออกแรงเคาะ ตอก กิจกรรมการเล่นในมุมช่างไม้นี้จะช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อให้แข็งแรง ช่วยฝึกการใช้มือและการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา นอกจากนี้ยังฝึกให้ทำงานและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์อีกด้วย

๖. การเล่นเกมการละเล่น

กิจกรรมการเล่นเกมการละเล่นที่จัดให้เด็กเล่น เช่น เกมการละเล่นของไทย เกมการละเล่นของท้องถิ่น เช่น มอญซ่อนผ้า รีรีข้าวสาร แม่งู โพงพาง ฯลฯ การละเล่นเหล่านี้ต้องใช้บริเวณที่กว้าง การเล่นอาจเล่นเป็นกลุ่มเล็ก/กลุ่มใหญ่ก็ได้ ก่อนเล่นครูอธิบายกติกาและสาธิตให้เด็กเข้าใจ ไม่ควรนำเกมการละเล่นที่มีกติกายุ่งยากและเน้นการแข่งขันแพ้ชนะมาจัดกิจกรรมให้กับเด็กวัยนี้ เพราะเด็กจะเกิดความเครียดและสร้างความรู้สึกละอายใจที่ไม่ดีต่อตนเอง

แนวการจัดกิจกรรม

๑. เด็กและครูร่วมกันสร้างข้อตกลง
๒. จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ประกอบการเล่นให้พร้อม
๓. สาธิตการเล่นเครื่องเล่นสนามบางชนิด
๔. ให้เด็กเลือกเล่นอิสระตามความสนใจและให้เวลาเล่นนานพอควร
๕. ครูควรจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัย (ไม่ควรจัดกิจกรรมพลศึกษา) เช่น การเล่นน้ำ เล่นทราย เล่นบ้านตุ๊กตา เล่นในมุมช่างไม้ เล่นบล็อกกลวง เครื่องเล่นสนาม เกมการละเล่น เล่นอุปกรณ์กีฬาสำหรับเด็ก เล่นเครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน เล่นของเล่นพื้นบ้าน (เดินกะลา ฯลฯ)
๖. ขณะเด็กเล่นครูต้องคอยดูแลความปลอดภัยและสังเกตพฤติกรรมการเล่น การอยู่รวมกันกับเพื่อนของเด็กอย่างใกล้ชิด
๗. เมื่อหมดเวลาควรให้เด็กเก็บของใช้หรือของเล่นให้เรียบร้อย

๘. ให้เด็กทำความสะอาดร่างกายและดูแลเครื่องแต่งกายให้เรียบร้อยหลังเล่น

ข้อเสนอแนะ

๑. หมั่นตรวจตราเครื่องเล่นสนามและอุปกรณ์ประกอบให้อยู่ในสภาพที่ปลอดภัยและใช้การได้ดีอยู่เสมอ
๒. ให้โอกาสเด็กเลือกเล่นกลางแจ้งอย่างอิสระทุกวัน อย่างน้อยวันละ ๓๐ นาที
๓. ขณะเด็กเล่นกลางแจ้ง ครูต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิดเพื่อระมัดระวังความปลอดภัยในการเล่น หากพบว่าเด็กแสดงอาการเหนื่อย อ่อนล้า ควรให้เด็กหยุดพัก
๔. ไม่ควรนำกิจกรรมพลศึกษาสำหรับเด็กระดับประถมศึกษามาใช้สอนกับเด็กระดับปฐมวัยเพราะยังไม่เหมาะสมกับวัย
๕. หลังจากเลิกกิจกรรมกลางแจ้ง ควรให้เด็กได้พักผ่อนหรือนั่งพัก ไม่ควรให้เด็กรับประทานอาหารกลางวันหรือดื่มนมทันที เพราะอาจทำให้เด็กอาเจียน เกิดอาการจุกแน่นได้

๖. เกมการศึกษา

เกมการศึกษา (Didactic games) เป็นเกมที่ช่วยพัฒนาสติปัญญาช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้เป็นพื้นฐานการศึกษา มีกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผลและเกิดความคิดรวบยอด เกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เกมการศึกษาที่เหมาะสมจะช่วยฝึกทักษะความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาสำหรับเด็กวัย ๓-๖ ปี มีจุดประสงค์ ดังนี้

จุดประสงค์

๑. เพื่อฝึกทักษะการสังเกต จำแนกและเปรียบเทียบ
๒. เพื่อฝึกการแยกประเภท การจัดหมวดหมู่
๓. เพื่อส่งเสริมการคิดหาเหตุผล และตัดสินใจแก้ปัญหา
๔. เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งที่ได้เรียนรู้
๕. เพื่อส่งเสริมการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
๖. เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมต่างๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

ประเภทของเกมการศึกษา

๑. เกมจับคู่ เช่น จับคู่ภาพเหมือน จับคู่ภาพกับเงา จับคู่ภาพกับโครงร่าง จับคู่ภาพที่ซ่อนอยู่ในภาพหลัก จับคู่ภาพที่มีความสัมพันธ์กัน จับคู่ภาพสัมพันธ์แบบตรงกันข้าม จับคู่ภาพที่สมมาตร จับคู่ภาพแบบอนุกรม ฯลฯ

๒. เกมต่อภาพให้สมบูรณ์ (Jigsaws) หรือภาพตัดต่อ
๓. เกมวางภาพต่อปลาย (โดมิโน)
๔. เกมเรียงลำดับ
๕. เกมการจัดหมวดหมู่
๖. เกมการศึกษารายละเอียดของภาพ (ลวดใต้)
๗. เกมจับคู่แบบตารางสัมพันธ์ (เมตริกเกม)
๘. เกมพื้นฐานการบวก
๙. เกมหาความสัมพันธ์ตามลำดับที่กำหนด

สื่อเกมการศึกษา

๑. เกมจับคู่

เพื่อให้เด็กได้ฝึกสังเกตสิ่งที่เหมือนกันหรือต่างกันซึ่งอาจเป็นการเปรียบเทียบภาพต่างๆ แล้วจัดเป็นคู่ๆ ตามจุดมุ่งหมายของเกมแต่ละชุด เกมประเภทจับคู่นี้สามารถแบ่งได้หลายแบบ ดังนี้

- ๑.๑ เกมจับคู่ภาพที่เหมือนกันหรือจับคู่สิ่งของเดียวกัน
- ๑.๒ เกมจับคู่ภาพสิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน
- ๑.๓ เกมจับคู่ภาพชิ้นส่วนที่หายไป
- ๑.๔ เกมจับคู่ภาพที่สมมาตรกัน
- ๑.๕ เกมจับคู่ภาพที่สัมพันธ์กันแบบอุปมาอุปไมย
- ๑.๖ เกมจับคู่แบบอนุกรม

๒. เกมภาพตัดต่อ

- ๒.๑ ภาพตัดต่อที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ผลไม้ ผัก
- ๒.๒ ภาพตัดต่อแบบมิติสัมพันธ์

๓. เกมจัดหมวดหมู่

- ๓.๑ ภาพสิ่งต่างๆ ที่นำมาจัดเป็นพวก ๆ
- ๓.๒ ภาพเกี่ยวกับประเภทของใช้ในชีวิตประจำวัน
- ๓.๓ ภาพจัดหมวดหมู่ตามรูปร่าง สี ขนาด รูปทรงเรขาคณิต

๔. เกมวางภาพต่อปลาย (โดมิโน)

- ๔.๑ โดมิโนภาพเหมือน
- ๔.๒ โดมิโนภาพสัมพันธ์

๕. เกมเรียงลำดับ

- ๕.๑ เรียงลำดับภาพเหตุการณ์ต่อเนื่อง
- ๕.๒ เรียงลำดับขนาด

๖. เกมศึกษารายละเอียดของภาพ (ลอตโต)

๗. เกมจับคู่แบบตารางสัมพันธ์ (เมตริกเกม)

๘. เกมพื้นฐานการบวก

แนวการจัดกิจกรรมเกมการศึกษา

๑. แนะนำกิจกรรมใหม่
๒. สาธิต / อธิบาย วิธีเล่นเกมอย่างเป็นขั้นตอนตามประเภทของเกม
๓. ให้เด็กหมุนเวียนเข้ามาเล่นเป็นกลุ่ม หรือรายบุคคล
๔. ขณะที่เด็กเล่นเกม ครูเป็นเพียงผู้แนะนำ
๕. เมื่อเด็กเล่นเกมแต่ละชุดเสร็จเรียบร้อย ควรให้เด็กตรวจสอบความถูกต้องด้วยตนเอง หรือร่วมกันตรวจกับเพื่อน หรือครูเป็นผู้ช่วยตรวจ
๖. ให้เด็กนำเกมที่เล่นแล้วเก็บใส่กล่อง เข้าที่ให้เรียบร้อยทุกครั้งก่อนเล่นเกมชุดอื่น

ข้อเสนอแนะ

๑. การจัดประสบการณ์เกมการศึกษาในระยะแรก ควรเริ่มสอนโดยใช้ของจริง เช่น การจัดคู่กระป๋องแข็งที่เหมือนกัน หรือการเรียงลำดับกระป๋องแบ่งตามลำดับสูง – ต่ำ
๒. การเล่นเกมในแต่ละวัน อาจจัดให้เล่นทั้งเกมชุดใหม่และเกมชุดเก่า
๓. ครูอาจให้เด็กหมุนเวียนเข้ามาเล่นเกมกับครูทีละกลุ่ม หรือสอนทั้งชั้นตามความเหมาะสม
๔. ครูอาจให้เด็กที่เล่นได้แล้ว มาช่วยแนะนำกติกาการเล่นในบางโอกาสได้
๕. การเล่นเกมการศึกษา นอกจากใช้เวลาในช่วงกิจกรรมเกมการศึกษาตามตาราง กิจกรรมประจำวันแล้วอาจให้เด็กเลือกเล่นอิสระในช่วงเวลากิจกรรมการเล่นตามมุมได้
๖. การเก็บเกมที่เล่นแล้ว อาจเก็บใส่กล่องเล็กๆ หรือใส่ถุงพลาสติกหรือใช้ยางรัดแยกแต่ละเกม แล้วจัดกล่องใหญ่รวมไว้เป็นชุด

๘. การจัดสภาพแวดล้อมสื่อ และแหล่งเรียนรู้

การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้สำหรับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย มีความสำคัญต่อเด็ก เนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัว อีกทั้งสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ เป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์โดยตรง ทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรมเข้าใจยากเปลี่ยนเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เด็กสามารถเรียนรู้จากการเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้น การจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ ตามความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมและกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับเป้าหมาย ของหลักสูตรสถานศึกษาการศึกษาปฐมวัย ตามบริบทของสถานศึกษาและท้องถิ่นอย่างเหมาะสม เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดหมายในการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

การจัดสภาพแวดล้อม

การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ ถ้าหากเด็กอยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม มีการสนับสนุนอำนวยความสะดวกจากผู้ใหญ่ ภายใต้บรรยากาศที่มีความสุข ไม่เคร่งเครียดด้วย กฎระเบียบที่เคร่งครัดหรือยากต่อการปฏิบัติ การจัดบรรยากาศการเรียนรู้จึงจัดแบ่งเป็น ๓ ด้าน

การจัดการสภาพแวดล้อมด้านกายภาพ เป็นการจัดการสภาพแวดล้อมตามแนวคิด เรื่องการตอบสนองความต้องการพื้นฐานและการเรียนรู้โดยการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม การจัดการจึงมีเป้าหมายให้เด็กอยู่ร่วมกันอย่างมีสุขอนามัยที่ดี มีพื้นที่ในการตอบสนองการทำกิจกรรมต่าง ๆ อย่างคล่องตัว และตอบสนองการทำกิจกรรมที่หลากหลาย ลักษณะการจัดการจึงเน้นในเรื่องของความสะอาด ความปลอดภัย ความอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น ความสะดวกที่ทำให้รู้สึกคล่องตัว สดใส กระฉับกระเฉง ความพร้อมของห้องเรียนในสถานศึกษาที่มีลักษณะกายภาพที่ดีคือ มีการถ่ายเทอากาศที่ดี มีอุณหภูมิที่เหมาะสม มีแสงสว่างพอเพียง มีความสงบที่จะทำกิจกรรมอย่างสบายและมีสมาธิ มีที่เก็บวัสดุของใช้และผลงาน ที่จัดแสดงเพื่อการสื่อสารข้อมูล แต่ละจุดของพื้นที่จะต้องสะดวกในการเข้าออก พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถเข้าไปดูแลได้อย่างทั่วถึงในทุกพื้นที่

สภาพแวดล้อมในห้องเรียน หลักการสำคัญในการจัดต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของตัวเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข โดยคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

- ๑) การจัดวางวัสดุอุปกรณ์ สื่อ เครื่องเล่นครุภัณฑ์ ควรจัดให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัยและ พัฒนาการ เพื่อให้เด็กสามารถใช้หรือทำกิจกรรมได้สะดวกด้วยตนเอง

- ๒) วัสดุ อุปกรณ์ สื่อ เครื่องเล่น ครุภัณฑ์ ควรให้มีขนาดเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย
- ๓) การจัดพื้นที่ในห้องเรียนควรจัดให้เหมาะสม เลือกที่ตั้งครุภัณฑ์ อุปกรณ์ต่าง ๆ และมุมประสบการณ์ โดยคำนึงถึงทิศทางลม แสงสว่างเพียงพอต่อการทำกิจกรรม ไม่มีแสงแดดส่องรบกวนสายตาเด็กขณะปฏิบัติกิจกรรมทุกจุดของห้องควรให้เห็นได้โดยรอบ
- ๔) สภาพแวดล้อมในห้องปลอดจากสัตว์ แมลง พืช และสารเคมีที่มีพิษ ครุภัณฑ์ โต๊ะ เก้าอี้ ไม่ควรเป็นมุมแหลมที่เป็นอันตราย

๕) การแบ่งพื้นที่ในห้องเรียนให้เหมาะสมกับการจัดกิจกรรม มีดังนี้

๕.๑ พื้นที่อำนวยความสะดวกเพื่อเด็กและผู้สอน

- ๑) ที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือที่แขวนผลงาน
- ๒) ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็กอาจจัดทำ เป็นกล่องหรือจัดใส่แฟ้มรายบุคคล
- ๓) ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก อาจทำเป็นช่องครบตามจำนวนเด็ก
- ๔) ที่เก็บเครื่องใช้ของผู้สอน เช่น อุปกรณ์การสอน ของใช้ส่วนตัวผู้สอน ฯลฯ
- ๕) ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ

๕.๒ พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหว ควรกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

๕.๓ พื้นที่จัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน ต้องมีของเล่น วัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างพอเพียงต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมเล่นอย่างเสรีมักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสเด็กได้เล่นอย่างเสรี ประมาณวันละ ๑ ชั่วโมง การจัดมุมเล่นต่าง ๆ ผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

- ๑) ในห้องเรียนควรมีมุมเล่นอย่างน้อย ๓-๕ มุม ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับพื้นที่และขนาดของห้อง
- ๒) ควรมีการพลัดเปลี่ยนสื่อของเล่นตามมุม ตามหน่วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และตามความสนใจของเด็ก
- ๓) ควรจัดให้มีสื่อและผลงานที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้ว จัดวางอยู่ในมุมเล่น เช่น การทดลองอย่างง่าย เรื่องการเปลี่ยนแปลงของสี เป็นต้น โดยผู้สอนจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เด็กเล่น
- ๔) ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมเล่น เพื่อจูงใจให้เด็กรู้สึกเป็นเจ้าของอยากเรียนรู้และตามความสนใจของเด็ก
- ๕) ควรสร้างข้อตกลงในการทำกิจกรรม เพื่อเสริมสร้างวินัยเชิงบวกให้กับเด็ก เช่น สร้างข้อตกลงร่วมกันว่าเมื่อเล่นเสร็จแล้วจะต้องจัดเก็บอุปกรณ์ทุกอย่างเข้าที่ให้เรียบร้อย

๖) การจัดแสดงผลงานและการเก็บของควรคำนึงถึงเรื่องต่อไปนี้

- จัดให้มีแสดงผลงานเสนอภาพวาด งานเขียนนิสหรืองานปั้น งานประดิษฐ์ของเด็ก
- จัดที่แสดงผลงานให้น่าสนใจและสดชื่น
- ให้เด็กเห็นของแปลก ๆ ใหม่ ๆ ที่ไม่เคยเห็น
- ส่งเสริมให้เด็ก ๆ รู้จักเลือกสรรว่าจะทำอะไร จัดแสดงอะไร
- กระตุ้นให้เกิดความอยากรู้อยากเห็น
- สอนให้รู้จักจัดของเป็นตามชนิด/ประเภท และเลือกของออกมาใช้ตามความต้องการ
- สร้างนิสัยในการเก็บของให้เป็นที่เป็นทาง

ตัวอย่างมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ ที่ควรจัดมีดังนี้

มุมบล็อก

เป็นมุมที่จัดเก็บบล็อกไม้ต้นที่มีขนาดและรูปทรงต่าง ๆ กัน เด็กสามารถนำมาเล่นต่อประกอบกันเป็นสิ่งต่าง ๆ ตามจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง นอกจากนี้ควรมีสื่ออื่น ๆ เช่น ยานพาหนะ หรือสัตว์ จำลอง ฯลฯ เพื่อประกอบการเล่น

แนวทางการจัด

มุมบล็อกเป็นมุมที่ควรจัดให้อยู่ห่างจากมุมที่ต้องการความสงบ เช่น มุมหนังสือ ทั้งนี้เพราะเสียงจากการเล่นก่อบล็อก อาจรบกวนสมาธิเด็กที่อยู่ในมุมหนังสือได้ นอกจากนี้ควรอยู่ห่างจากทางเดินผ่านหรือทางเข้าออกของห้องเพื่อไม่ให้เกิดขวางทางเดินหรือเกิดอันตรายจากการเดินสะดุดไม่บล็อก ถ้ากรณีเด็กยังเล่นไม่เสร็จครูและเด็กร่วมกันกำหนดพื้นที่โดยใช้สัญลักษณ์สีหรือเครื่องหมายการจราจรมาปักไว้ เพื่อให้เด็กกลับมาเล่นต่อได้

มุมหนังสือ

ในห้องเรียนควรมรบริเวณที่เงียบ สำหรับให้เด็กให้เด็กได้ดูรูปภาพ อ่านหนังสือนิทาน ฟังนิทาน ผู้สอนควรจัดมุมหนังสือให้เด็กได้คุ้นเคยกับตัวหนังสือ และทำกิจกรรมตามลำพังหรือเป็นกลุ่มเล็กๆ

แนวการจัด

มุมหนังสือ เป็นมุมที่ต้องการความสงบควรจัดห่างจากมุมที่มีเสียง เช่น มุมบล็อก มุมบทบาทสมมติ ฯลฯ และควรจัดบรรยากาศสงบใจให้เด็กได้เข้าไปใช้เกิดความรักและทะนุถนอมหนังสือ และทุกสัปดาห์ และเลือกหนังสือที่ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็กด้วย

มุมนันทนาการ

มุมนันทนาการ เป็นมุมที่จัดขึ้นเพื่อให้เด็กมีโอกาสได้นำเอาประสบการณ์ที่ได้รับจากบ้านหรือชุมชนมาเล่นแสดงบทบาทสมมติ เลียนแบบบุคคลต่าง ๆ ตามจินตนาการของตน เช่น เป็นพ่อแม่ในมุมนบ้าน เป็นหมอในมุมนหมอ เป็นพ่อค้าแม่ค้าในมุมนร้านค้า ฯลฯ การเล่นดังกล่าวเป็นการปลูกฝังความสำนึกถึงบทบาททางสังคมที่เด็กได้พบเห็นในชีวิตจริง

แนวทางการจัด

มุมนันทนาการนี้ ควรอยู่ใกล้มุมนบล็อกและอาจจัดให้เป็นสถานที่ต่าง ๆ นอกเหนือจากการจัดเป็นบ้าน โดยสังเกตการเล่นและความสนใจของเด็กกว่ามีการเปลี่ยนแปลงบทบาทการเล่นจากมุมนบทบาทเดิมไปสู่รูปแบบการเล่นหรือไม่ อุปกรณ์ที่นำมาจัดควรเปลี่ยนไปตามความสนใจของเด็กเช่นกัน มุมนันทนาการอาจจัดให้เด็กควรหมั่นดูแลและทำความสะอาดทุกสัปดาห์ ไม่เป็นอันตราย และเหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

มุมวิทยาศาสตร์ / มุมธรรมชาติ

มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติ เป็นมุมเล่นที่ผู้สอนจัดรวบรวมสิ่งของต่าง ๆ หรือสิ่งที่มีในธรรมชาติมาให้เด็กได้สำรวจ สังเกต ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการช่วยพัฒนาทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ให้กับเด็ก

แนวทางการจัด

มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติ อาจจัดไว้ใกล้มุมนหนังสือ สิ่งของที่จัดวาง ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยกับเด็กในขณะที่ใช้หรือเก็บ ควรอยู่ในระดับที่เด็กหยิบ จับ ดูวัสดุอุปกรณ์เหล่านั้นได้โดยสะดวก ควรจะปรับเปลี่ยนสิ่งของที่นำมาจัดแสดง อาจมีการจำลองการทดลองอย่างง่าย เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้

สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกบริเวณในสถานศึกษา รวมทั้งจัดสนามเด็กเล่น พร้อมเครื่องเล่นสนาม จัดระวางรักษาความปลอดภัยภายในสถานศึกษา ดูแลรักษาความสะอาด ปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่นรอบ ๆ บริเวณสถานศึกษา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่อการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็ก

สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน ประกอบด้วย

๑) **สนามเด็กเล่น** ควรมีพื้นผิวหลายประเภทเช่น ดิน ทราย หญ้าพื้นที่สำหรับเล่นของเล่นที่มีล้อ รวมทั้งที่ร่มที่โล่งแจ้งพื้นดินสำหรับขุดที่เล่นน้ำบ่อทรายพร้อมอุปกรณ์ประกอบการเล่นเครื่องเล่นสนาม

สำหรับป็นปาย การทรงตัว ฯลฯ ทั้งนี้ต้องไม่ติดกับบริเวณที่มีอันตราย ต้องหมั่นตรวจตราเครื่องเล่นให้อยู่ในสภาพแข็งแรง ปลอดภัยอยู่เสมอและหมั่นดูแลเรื่องความสะอาด

๒) **ที่นั่งเล่นพักผ่อน** จัดที่นั่งไว้ใต้ต้นไม้ร่มเงาอาจใช้กิจกรรมกลุ่มย่อยๆหรือกิจกรรมที่ต้องการความสงบ หรืออาจจัดเป็นพื้นที่ให้ความรู้ ประชาสัมพันธ์ บำบัดนิเทศ เพื่อให้ความรู้แก่เด็กและผู้ปกครอง

๓) **บริเวณธรรมชาติ** ปลูกไม้ดอก ไม้ประดับ แปลงปลูกพืชผักสวนครัว หากบริเวณสถานศึกษามีไม่มากนักอาจปลูกพืชในกระบะหรือกระถาง หรือเศษวัสดุในท้องถิ่น

๔) **ห้องปฏิบัติการและอาคารประกอบต่างๆ** เช่น โรงอาหาร เรือนเพาะชำ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติต่าง ๆ ควรจัดให้มีพื้นที่สำหรับเด็กทำกิจกรรมและเรียนรู้ ที่สะอาดและปลอดภัยสำหรับเด็ก

การจัดสภาพแวดล้อมด้านจิตภาพ เป็นการจัดห้องเรียนตามแนวคิดเรื่องการเรียนรู้อย่างมีความสุขการจัดสภาพแวดล้อมจึงเป็นการจัดเพื่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการอยู่ร่วมกัน ซึ่งจะเกิดความสะดวกปลอดภัย ราบรื่นจากการทำกิจกรรมในห้องที่มีลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสมและมีการปฏิบัติต่อกันที่เหมาะสมของผู้ที่อยู่ในสภาพแวดล้อมทั้งเด็กและผู้สอน นอกจากนี้ยังรวมถึงกฎระเบียบ กติกา ข้อตกลงที่ทุกคนสามารถปฏิบัติร่วมกันได้และเกิดความสุขในการอยู่ร่วมกัน การจัดบรรยากาศด้านจิตภาพจึงมีเป้าหมายเพื่อเด็กได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสภาพแวดล้อมแห่งความสุข ผู้สอนมีท่าทีที่อบอุ่นให้ความมั่นใจแก่เด็กสนับสนุนให้เด็กได้ประสบความสำเร็จในกิจกรรมต่าง ๆ มีสถานที่ที่เด็กสามารถมีความเป็นส่วนตัว หรือเมื่อต้องการอยู่ตามลำพัง ต้องการความสงบ ให้อิสระเด็กในการสื่อสาร เคลื่อนไหว ทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งข้อตกลงต่าง ๆ สามารถยืดหยุ่นได้เมื่อจำเป็นการจัดสภาพแวดล้อมทางจิตภาพมีรายละเอียดดังนี้

บุคลิกภาพผู้สอน

บุคลิกภาพผู้สอนช่วยเสริมบรรยากาศในการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นในห้องได้เป็นอย่างดี ยิ้มแย้มแจ่มใส มีกิจกรรมมารยาทแบบไทย แต่งกายเหมาะสมกับวัฒนธรรมท้องถิ่น ใช้ภาษาถูกต้องชัดเจน เต็มใจตอบคำถามของเด็ก พูดกับเด็กด้วยเสียงนุ่มนวลเป็นมิตร และพูดชี้แจงเหตุผลแก่เด็กด้วยน้ำเสียงปกติ

การจัดการชั้นเรียนของผู้สอน

ผู้สอนควรใส่ใจดูแลให้เด็กอยู่ร่วมกันในห้องเรียนอย่างมีความสุข พร้อมทั้งเรียนรู้สิทธิและหน้าที่ของตน มีการสร้างข้อตกลงในการปฏิบัติตนร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็ก การแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ แนวทางปฏิบัติเมื่อเด็กไม่ทำตามข้อตกลง และแก้ไขปัญหาเมื่อมีข้อขัดแย้งเกิดขึ้น

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับเด็ก

ความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สอนกับเด็กช่วยเสริมสร้างให้เด็กรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย สร้างความมั่นใจในตนเอง และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ผู้สอนควรสร้างความสัมพันธ์กับเด็กด้วยท่าทาง เช่น ยิ้ม สัมผัส ทักทายและพูดกับเด็ก ดูแลเด็กที่มีปัญหาสุขภาพ ไม่สบาย หรือต้องการกำลังใจ รับฟังเมื่อเด็กพูดด้วย ให้โอกาสเด็กที่ต้องการพูดคุยกับผู้สอน ตอบเมื่อเด็กถาม และยอมรับการช่วยเหลือของเด็ก

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับเด็ก

ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็กในสถานศึกษา จะทำให้เด็กอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข และลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างเด็กกับเด็ก ผู้สอนควรจัดให้มีกิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับเด็ก โดยการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สร้างความรับผิดชอบในการทำงาน ให้เด็กได้ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมแก้ปัญหา เช่น การจัดของเล่น การดูแลความสะอาด การทำงานกลุ่ม เป็นต้น

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและสถานศึกษา

ผู้สอนมีบทบาทสำคัญยิ่งในการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับสถานศึกษา ผู้สอนจึงควรสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองด้วยการจัดทำป้ายนิเทศซึ่งมีสาระเกี่ยวกับเด็ก ผู้ปกครอง ชุมชน และโรงเรียน จัดทำจดหมายข่าวถึงผู้ปกครอง หรือการสื่อสารผ่านสื่อและเทคโนโลยี กระตุ้นให้ผู้ปกครองแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทางโรงเรียน สนับสนุนให้ผู้ปกครองเยี่ยมชั้นเรียนของเด็ก จัดประชุมพบปะระหว่างผู้ปกครองและผู้สอน รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้ทำงานอาสา ร่วมกับทางโรงเรียน

การจัดการสภาพแวดล้อมด้านสังคม เป็นการจัดการสภาพแวดล้อมที่เกิดจากแนวคิดเรื่องการเรียนรู้ทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่เรียนรู้ทางสังคมจากการเล่น การทำกิจกรรมและการทำงานร่วมกับผู้อื่นทั้งเด็กและผู้ใหญ่ การจัดการสภาพแวดล้อมด้านสังคมจึงเป็นการจัดการที่让孩子อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สนับสนุนให้ปฏิบัติตนในลักษณะตนในลักษณะสังคมยอมรับและเกิดทักษะทางสังคม มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่นสนับสนุนให้เกิดการแบ่งปันกันทั้งในด้านความคิด ความรู้สึก พื้นที่และอุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น การกำหนดข้อตกลง กติกา กฎ ระเบียบต่าง ๆ การแบ่งหน้าที่ การฝึกการมีวินัยในตนเอง

การเรียนรู้ของเด็กที่ได้ปฏิสัมพันธ์สิ่งแวดล้อมทั้งด้านวัตถุและบุคคล ผู้สอนจะต้องพยายามจัดสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับธรรมชาติของเด็ก ให้เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น กับสิ่งของและกระบวนการต่าง ๆ รวมถึงให้เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับประสบการณ์ต่าง ๆ และผู้สอนจะต้องมีการวางแผนการจัดกิจกรรมประจำวันให้เด็กได้พัฒนาทั้งร่างกายและสังคม โดยการเตรียมสื่อ วัสดุที่เหมาะสม เพื่อ

กระตุ้นให้เด็กได้เกิดกระบวนการคิด ให้เด็กได้เห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ โดยจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้ปฏิสัมพันธ์กับผู้คนและกระบวนการต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง การที่เด็กอยู่ในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม เด็กจะพัฒนาความรู้สึที่ดีต่อตนเอง เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

สื่อเพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เป็นตัวกลางกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด การเรียนรู้ของเด็กอายุ ๓-๖ ปี จำเป็นต้องผ่านการลงมือปฏิบัติจริงหรือเกิดจากการค้นพบด้วยตนเองเป็นประสบการณ์ตรง ซึ่งเด็กจะเรียนรู้จากสิ่งที่เห็นเป็นรูปธรรมหรือมองเห็น จับต้องได้ ไปสู่สิ่งที่เป็นนามธรรมเมื่อเข้าสู่อายุที่สูงขึ้น การเรียนรู้ของเด็กวัยนี้จึงขึ้นอยู่กับของจริงที่พบเห็น ของเล่นที่เลียนแบบของจริง นิทานและเพลง ดังนี้

๑. ของเล่น

ของเล่นเป็นสิ่งที่ประกอบการเล่นของเด็ก ของเล่นช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และเกิดความมั่นใจในการเล่นของเล่นอาจจัดทำขึ้นเองจากวัสดุ สิ่งของ เศษวัสดุเหลือใช้ที่มีอยู่รอบตัวในชีวิตประจำวัน หรือเป็นการเลือกซื้อของเล่นที่มีขายในท้องตลาด ซึ่งการจัดหาของเล่นให้เด็กต้องคำนึงถึงความปลอดภัยและเหมาะสมกับวัยของเด็ก

๑.๑ ลักษณะของเล่นเด็ก ของเล่นที่เกี่ยวข้องกับการเล่นของเด็ก เป็นเป็น

๑.๑.๑ ของจริง เป็นของเล่นที่เป็นสิ่งของหรือเครื่องใช้ในชีวิตจริง ของจริงที่เด็กเล่นได้ เช่น ช้อน ถ้วย ชามพลาสติก หม้อ จาน

๑.๑.๒ ของเล่นเลียนแบบของจริง เป็นของเล่นที่ทำขึ้นให้รูปแบบเหมือนของจริงที่มีอยู่ในชีวิตประจำวัน อาจทำจากวัสดุประเภทไม้ พลาสติก โลหะ หรือกระดาษก็ได้ เช่น ตุ๊กตาสัตว์ขนอ่อนนุ่ม ตุ๊กตาคณ ลูกบอลเด็กเล่น รถของเล่นของเล่นเครื่องครัว/เครื่องใช้ในบ้าน

๑.๑.๓ ของเล่นสร้างสรรค์ เป็นของเล่นที่ทำขึ้นไม่มีรูปแบบที่แน่นอนตายตัว สามารถประกอบเข้าด้วยกันให้เป็นอะไรก็ได้ตามความต้องการหรือจินตนาการของผู้เล่น เช่น ตัวต่อพลาสติก พลาสติกสร้างสรรค์ บล็อกพลาสติก/ไม้ วัสดุที่ใช้ในการวาดภาพ/การปั้น/การประดิษฐ์

๑.๑.๔ ของเล่นเพื่อการศึกษา เป็นของเล่นที่ทำขึ้น มีรูปแบบช่วยพัฒนาทักษะการสังเกต ทักษะกล้ามเนื้อ ประสานสัมพันธ์กับตา ทักษะการคิด เช่น ไม้บล็อก เกมภาพตัดต่อ เกมโดมิโน

๑.๑.๕ ของเล่นพื้นบ้าน เป็นของเล่นที่ทำขึ้นจากวัสดุตามธรรมชาติหรือวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้วย เช่น โมบายส์ปลาตะเพียน โปลาน ตะกร้อโปลาน ตุ๊กตาสัตว์ทำจากฟาง กังหันลมใบตาล ล้อกลิ้งไม้ไผ่ นก / ตุ๊กตาดินเผาปั้นด้วยมือ ภาชนะดินเผา ปั้นดินเหนียวรูปสัตว์

๑.๒ ประเภทของเล่นเด็ก ของเล่นเด็กมีหลากหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการใช้เล่น แบ่งเป็น

๑.๒.๑ ของเล่นฝึกประสาทสัมผัส เป็นของเล่นที่ดึงดูดความสนใจของเด็กในการมองเห็น ได้ยิน และสัมผัส เช่น ของเล่นมีผิวสัมผัสเรียบ-ขรุขระ ของเล่นหยิบจับไว้ในมือได้ เสียงเพลง

๑.๒.๒ ของเล่นฝึกการเคลื่อนไหว เป็นของเล่นหยิบที่เคลื่อนที่ไปมาได้ กระตุ้นให้เด็กใช้ กล้ามเนื้อแขน ขา เช่น ลูกบอล ของเล่นลากจูงได้ ของเล่นไถลาน ของเล่นมีล้อเลื่อน

๑.๒.๓ ของเล่นฝึกความสัมพันธ์มือ ตา เป็นของเล่นที่ฝึกให้เด็กได้พัฒนาการประสาน สัมพันธ์ระหว่างการใช้กล้ามเนื้อมือและตาอย่างมีจุดหมาย เช่น กระดานซ้อนตอก กล่องหยอดรูปทรง ของเล่นร้อยลูกปัดเม็ดโต ของเล่นร้อยเชือกตามรู ของเล่นผูกเชือก/รูปชิป/ติดกระดุม

๑.๒.๔ ของเล่นฝึกภาษา เป็นของเล่นที่ช่วยในการฟัง การสื่อสารทางด้านการฟัง การ พูดเล่าเรื่อง เช่น หนังสือภาพ นิทาน เทป เพลงเด็ก เครื่องดนตรี หุ่นมือ

๑.๒.๕ ของเล่นฝึกการสังเกต เป็นของเล่นฝึกทักษะการเปรียบเทียบ การจำแนกหรือจัด กลุ่ม เช่น ของเล่นรูปทรงเรขาคณิต แผ่นภาพจับคู่ บล็อกต่างสีต่างขนาด

๑.๒.๖ ของเล่นฝึกการคิด เป็นของเล่นสอนให้เด็กมีสมาธิและรู้จักแก้ปัญหา คิดใช้ เหตุผล ภาพตัดต่อ ตัวต่อ ภาพปริศนา บล็อกไม้

๑.๒.๗ ของเล่นฝึกความคิดสร้างสรรค์ เป็นของเล่นที่ส่งเสริมให้สร้างจินตนาการตาม ความนึกคิด หรือบทบาทสมมติ เช่น บล็อกไม้ ตัวต่อ ของเล่นเครื่องครัว ของเล่นร้านค้า ของเล่น เครื่องมือแพทย์

๑.๓ การเลือกของเด็ก หลักเกณฑ์ที่ควรคำนึงถึงมีดังนี้

๑.๓.๑ ความปลอดภัยในการเล่น ของเล่นอาจทำด้วยไม้ ผ้า พลาสติก หรือโลหะที่ไม่มี อันตรายเกี่ยวกับผิวสัมผัสที่แหลมคมหรือมีชิ้นส่วนที่หลุดหรือแตกหักง่าย ตลอดจนทำด้วยวัสดุที่ไม่มีพิษมี ภัยต่อเด็กในสิ่งที่ทาหรือส่วนผสมในการผลิต มีขนาดไม่เล็กเกินไปจนทำให้เด็กกลืนหรือหยิบใส่จมูกหรือ เข้าปากได้ รวมทั้งมีน้ำหนักพอเหมาะที่เด็กสามารถหยิบเล่นได้

๑.๓.๒ ประโยชน์ในการเล่น ของเล่นที่ควรช่วยเล้าความสนใจของเด็กให้อยากรู้้อยาก เห็นมีสีสันสวยงามสะดุดตาเด็ก มีการออกแบบที่ส่งเสริมให้เด็กใช้ความคิดและจินตนาการที่จะเล่นอย่าง ริเริ่มสร้างสรรค์หรือแก้ปัญหาช่วยในการพัฒนากล้ามเนื้อ การเคลื่อนไหวและการใช้มือได้อย่าง คล่องแคล่วทั้งยังเสริมสร้างการพัฒนาประสาทมือและตาให้สัมพันธ์กัน

๑.๓.๓ ประสิทธิภาพในการเล่น ของเล่นที่เหมาะสมในการเล่นควรมีความยากง่ายเหมาะ กับระดับอายุและความสามารถตามพัฒนาการของเด็ก ของเล่นที่ยากเกินไปจะบั่นทอนความสนใจในการ เล่นของเด็กและทำให้เด็กรู้สึกท้อถอยได้ง่าย ส่วนของเล่นที่ง่ายเกินไปก็ทำให้เด็กเบื่อไม่อยากจะเล่นได้

นอกจากนี้ของเล่นควรทำให้เด็กได้ใช้ประสบการณ์ตรงและเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีความแข็งแรงทนทานและปรับเปลี่ยนดัดแปลงใช้ประโยชน์ได้หลายโอกาส หลายรูปแบบหรือเล่นได้หลายคน

๑.๓.๔ ความประหยัดทรัพยากร ของเล่นที่ดีไม่จำเป็นต้องมีราคาแพงหรือผลิตด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย มีตราเครื่องหมายผลิตภัณฑ์ของบริษัทที่มีชื่อเสียงเป็นที่นิยมทั่วไป หากแต่เป็นวัสดุของหรือของเล่นที่สามารถจัดหาได้ง่าย มีราคาย่อมเยา และมีอยู่ในท้องถิ่นนั้น โดยหาซื้อได้ง่ายหรือทำขึ้นเองได้จากภูมิปัญญาพื้นบ้านหรือวัฒนธรรมท้องถิ่น

ตารางเกณฑ์พิจารณาการเลือกซื้อของเล่นให้เด็ก

ประเด็นการพิจารณา	ใช่	ไม่ใช่
๑. ของเล่นมีลักษณะปลอดภัยสำหรับเด็กตามวัย สี่ที่ใช้เป็นสปีลอคภัย ไม่มีชิ้นส่วนแหลมคมหรือแตกหักง่าย ๒. ของเล่นเหมาะกับวัยของเด็กไม่ยากหรือง่ายเกินไปที่เด็กจะเล่นได้เอง ๓. ของเล่นดึงดูดความสนใจในการเล่น ท้าทายความสามารถของเด็ก ๔. ของเล่นมีการออกแบบอย่างพิถีพิถัน มองดูเหมาะกับธรรมชาติของเด็ก ๕. ของเล่นสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบได้หลากหลาย ใช้เล่นได้หลายแบบหลายวิธีตามความต้องการของผู้เล่น ๖. ของเล่นมีความคงทนใช้เล่นได้นานไม่บอบสลายง่าย ๗. ของเล่นช่วยส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ของเด็ก ทำให้เด็กเรียนรู้หลายๆด้านเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ๘. ของเล่นช่วยขยายความคิดสร้างสรรค์ของเด็กทำให้เด็กใช้จินตนาการคิดทำสิ่งใหม่ๆ ๙. ของเล่นทำให้เด็กมีสมาธิใจจดจ่ออยู่กับการเล่นเป็นเวลานานพอควรตามช่วงความสนใจของวัย ๑๐. ของเล่นทำความสะอาดได้ง่ายหรือกลับมาเล่นใหม่ได้ ๑๑. ของเล่นทำให้เด็กเกิดความรู้สึกดีต่อตนเองและค้นพบความสำเร็จ ๑๒. ของเล่นมีราคาไม่แพงจนเกินไป เมื่อเปรียบเทียบกับคุณภาพของวัสดุและการใช้ประโยชน์		

เกณฑ์การตัดสินใจซื้อของเล่น ถ้าคำตอบ “ใช่” เกิน ๑๐ ข้อ		
--	--	--

๒. นิทาน

นิทานเป็นสื่อ เครื่องมือ และวิธีการที่สำคัญในการพัฒนาเด็ก การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง จะช่วยสร้างความคุ้นเคยระหว่างเด็กกับหนังสือ ถือเป็นการบ่มเพาะนิสัยรักการอ่านหนังสือในเด็กได้อย่างแยบยล

๒.๑ ประโยชน์ของนิทาน นิทานมีบทบาทสำคัญต่อการเสริมสร้างพัฒนาการเด็กในทุกด้านดังนี้

๒.๑.๑ ด้านร่างกาย การอ่านหนังสือให้เด็กฟัง เด็กจะได้บริหารร่างกายตามเรื่องราวของนิทาน ทำให้อวัยวะส่วนต่าง ๆ ของร่างกายแข็งแรง

๒.๑.๒ ด้านอารมณ์ จิตใจ การอ่านให้หนังสือให้เด็กฟังจะรู้สึกสนุกสนานมีความสุขที่ได้ฟังเรื่องราวหรือท้องบทกลอนและแสดงท่าทางอย่างอิสระตามความต้องการ เด็กจะมีอารมณ์ ยิ้มแย้มแจ่มใส

๒.๑.๓ ด้านสังคม สร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวและสังคมรอบด้าน

๒.๑.๔ ด้านสติปัญญา การอ่านหนังสือจะช่วยให้เด็กสามารถจดจำถ้อยคำ จำประโยค และเรื่องราวในหนังสือได้ รู้จักเลียนแบบคำพูด เข้าใจความหมายของเรื่องที่จะอ่าน รู้จักคิดและรู้จักจินตนาการ

๒.๒ วิธีการเล่านิทานและเรื่องราวสำหรับเด็ก

เมื่อเลือกนิทานเรื่องราวที่เหมาะสมกับวัยของเด็กได้แล้ว วิธีการเล่านิทานหรือเรื่องราวเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจติดตามฟังเนื้อเรื่องจนจบ จำเป็นต้องทำให้เหมาะสมกับเรื่องที่จะเล่าด้วย ในการเล่าเรื่องนิทานที่นิยมใช้มี ๒ วิธี ดังนี้

๒.๒.๑ การเล่าเรื่องโดยไม่มีอุปกรณ์ เป็นการเล่านิทานด้วยการบอกเล่าด้วยน้ำเสียงและลีลาของผู้เล่า ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

๑) การขึ้นต้นเรื่องที่จะเล่าควรดึงดูดความสนใจเด็ก โดยค่อย ๆ เริ่มเล่าด้วยเสียงพูดที่ชัดเจน ลีลาของการเล่าช้า ๆ และเริ่มเร็วขึ้นจนเป็นการเล่าด้วยจังหวะปกติ

๒) ระดับเสียงที่ใช้ควรดัง และประโยคที่เล่าควรแบ่งเป็นประโยคสั้น ๆ แต่ได้ใจความ การเล่าควรดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ไม่ควรเว้นจังหวะการเล่าให้นานและจะทำให้เด็กเบื่อ อีกทั้งไม่ควรมีคำถามหรือคำพูดอื่น ๆ ที่เป็นการขัดจังหวะทำให้เด็กหมดสนุก

๓) การใช้น้ำเสียง สีหน้า ท่าทาง ควรแสดงให้สอดคล้องกับลักษณะของตัวละคร ไม่ควรพูดเนือย ๆ เรื่อย ๆ เพราะทำให้ขาดความตื่นเต้น

๔) การนั่งเล่าเรื่อง ควรจัดหาเก้าอี้นั่งให้เหมาะกับระดับสายตาเด็ก ควรเว้นระยะห่างของการนั่งเผชิญหน้าเด็กพอประมาณที่จะสามารถสบตาเด็กขณะเล่าเรื่องได้ทั่วถึง

๕) การใช้เวลาไม่ควรเกิน ๒๐ นาที โดยสังเกตจากท่าทางการแสดงออกของเด็กซึ่งไม่ได้ให้ความสนใจจดจ่อกับเรื่องที่เล่า

๖) การเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและวิจารณ์เรื่องที่เล่า ควรใช้คำถามสอบถาม ความคิดของเด็กเกี่ยวกับเรื่องราวดังที่ได้ฟัง ให้เด็กมีโอกาสแสดงความคิดเห็นภายหลังที่เรื่องเล่าจบลง

๒.๒.๒ การเล่าเรื่องโดยมีอุปกรณ์ช่วย อุปกรณ์ที่ใช้ช่วยในการเล่าเรื่องมีหลายประเภท ได้แก่

๑) สิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก ซึ่งสามารถนำมาเล่าเรื่องราวประสบการณ์ให้แก่เด็กได้ อุปกรณ์ที่เป็นสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สัตว์ พืช บุคคลสำคัญ สถานที่สำคัญ ข้าว และเหตุการณ์ ตลอดจนสิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ

๒) วัสดุเหลือใช้ สิ่งของที่ไม่เป็นที่ต้องการแต่ยังมีประโยชน์ เช่น ภาพจากหนังสือ นิตยสาร กิ่งไม้ กล้องกระด้าง สิ่งเหล่านี้อาจนำมาใช้ประกอบการการเล่าเรื่องได้

๓) ภาพใช้รูปที่มีเรื่องราวเล่าได้ เช่น ภาพที่มีเรื่องราวรวมอยู่ในแผ่นเดียวหรือทำเป็นแผ่นภาพพลิกหลายๆแผ่น ขนาดใหญ่พอควรและมีเนื้อเรื่องเขียนไว้ด้านหลัง

๔) หุ่นจำลองใช้หุ่นที่ทำด้วยผ้าหรือกระด้างทำเป็นละครหุ่นมือ หุ่นเชิด หุ่นชัก

๕) สไลด์ประกอบการเล่าเรื่อง ใช้ภาพถ่ายเป็นสไลด์แผ่นฉายที่ฉายภาพ

๖) หน้ากากทำเป็นรูปตัวละคร ใช้วัสดุทำเป็นหน้ากากรูปตัวละครต่าง ๆ

๗) เทปนิทานหรือเรื่องราว ใช้การเปิดเทปที่มีเสียงเล่าเรื่องราว

๘) นิ้วมือประกอบการเล่าเรื่อง ใช้นิ้วมือเคลื่อนไหวเป็นตัวละครต่าง ๆ

๒.๓ การอ่านนิทาน

การสร้างนิสัยรักการอ่านให้เด็กเป็นหน้าที่สำคัญประการหนึ่งของผู้สอน เพราะหนังสือคืออาหารสมองและอาหารใจ หนังสือคือความสุข หนังสือคือเพื่อน หนังสือคือแหล่งเรียนรู้ของเด็กไปตลอดชีวิต การสร้างนิสัยรักการอ่านให้เด็ก จึงเป็นการสร้างพื้นฐานสำคัญของชีวิตให้เด็ก เด็กจะรู้สึกพอใจและมีความสุขมากในขณะที่ผู้ใหญ่อ่านหนังสือให้ฟัง และจะเจริญเติบโตขึ้นมาเป็นคนรักหนังสือ และรักการอ่าน

การอ่านนิทานให้เด็กฟัง คือ การอ่านหนังสือที่ไม่ปล่อยให้เด็กเดินทางไปคนเดียวหรือเป็นผู้รับฟังเพียงอย่างเดียว แต่ผู้สอนต้องมีส่วนร่วมไปกับเด็กด้วย นิทานเป็นสื่อสำหรับผู้สอนในการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี เด็กที่เติบโตมาด้วยอาหารหล่อหลอมให้ฟังนิทาน มักจะเป็นเด็กที่ใช้ภาษาได้ดีมากกว่าเด็กในวัยเดียวกันที่

ไม่ได้ถูกหล่อหลอมมาด้วยหนังสือหรือนิทาน อีกทั้งเด็กที่มีนิสัยรักการอ่านจะมีพัฒนาในด้านอื่น ๆ ได้อย่างรวดเร็วตามมา เช่น สมรรถนะ พฤติกรรม และอารมณ์ที่ดี

แหล่งการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก

แหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ คือ เป็นแหล่งการศึกษาตามความสนใจและความต้องการต้องการตาม อรรถาธิบายปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การสืบเสาะหาความรู้ การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง การเสริมประสบการณ์ด้วยประสบการณ์ตรง เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยขอเสนอแหล่งเรียนรู้ที่เป็นตัวอย่างแหล่งวิทยาการการเรียนรู้ในชุมชน และกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดในชุมชนและธรรมชาติ ดังนี้

แหล่งการเรียนรู้ในชุมชน เช่น อุทยานการศึกษาในวัดและในชุมชน อุทยานประวัติศาสตร์ อุทยานแห่งชาติทางทะเล อุทยานแห่งชาติในท้องถิ่นแถบภูเขา หอสมุด หอสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ของถิ่น พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติต่าง ๆ เป็นต้น

แหล่งเรียนรู้ในชุมชนอีกประเภทหนึ่ง เป็นสถาบันของชุมชนที่มีอยู่แล้วในวิถีชีวิตและการทำมาหากินในชุมชน เช่น โบสถ์ วิหาร ศาลาการเปรียญในวัด หรือศาสนสถาน ซึ่งเป็นสถานที่ทำบุญตามประเพณี ตลาดร้านขายของชำ ซึ่งเป็นแหล่งชุมชนชาวบ้าน ลานนวดข้าว สถานีอนามัย ป่าทุกแห่งล้วนเป็นห้องเรียนธรรมชาติที่เปิดกว้างสร้างบรรยากาศและจินตนาการการเรียนรู้ของเด็ก

แหล่งเรียนรู้ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลหนองผึ้ง
ปราชญ์ชาวบ้าน / ภูมิปัญญาท้องถิ่น / ผู้ทรงคุณวุฒิที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเชิญมาให้ความรู้แก่ครู / ผู้ดูแลเด็ก นักเรียน

ที่	แหล่งเรียนรู้	หมู่ ที่	รายละเอียด	กิจกรรมที่ทำเพื่อพัฒนาเด็ก ปฐมวัย	หน่วยการเรียนรู้	ภาพประกอบ
๑	พระศรีทนต์	๖	พระวัดกองทราย บ้านกองทราย ตำบลหนองผึ้ง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่	สอนเด็กสวดมนต์ สอนเด็กทำสมาธิและบริหารร่างกาย ตามแบบวิถีพุทธ สอนวิธีปฏิบัติตน ตามแบบวิถีของพุทธ	วันสำคัญ	
๒	อาจารย์นพดล คำมูล	๑	ปราชญ์ชาวบ้าน	ฝึกสอนการทำตุ้งล้าน บายศรี ตัน เทียนต้นผึ้ง ให้กับเด็กในศูนย์พัฒนา เด็กเล็ก	เด็กดีมีวินัย	
๓	นายจำเนียร จิณะชิต	๖	ปราชญ์ชาวบ้าน	จักรสานของเล่นจากใบมะพร้าว	ชื่นชมอาชีพ	
๔	นายดวงทิพย์ เลิศอนันต์	๖	ทำเฟอร์นิเจอร์ไม้	สอนศิลปะการประดิษฐ์เฟอร์นิเจอร์	ชื่นชมอาชีพ	
๕	นางจันทรา ปัญญา	๖	ปราชญ์ชาวบ้าน	งานใบตอง เช่นการทำกรวยดอกไม้ บายศรี ฯลฯ	วันสำคัญ	
๗	โรงงานทำเตาอั้งโล่	๖	ทำเตาอั้งโล่	สาธิตการทำเตาอั้งโล่	ชื่นชมอาชีพ	

ที่	แหล่งเรียนรู้	หมู่ ที่	รายละเอียด	กิจกรรมที่ทำเพื่อพัฒนาเด็ก ปฐมวัย	หน่วยการเรียนรู้	ภาพประกอบ
๘	โรงขนมกาสะแม	๖	ทำขนมกาสะแมทั้งปื้กและส่ง	สาธิตการทำขนมกาสะแมจาก แป้ง	ชื่นชมอาชีพ เติบโตเพราะ เมล็ดข้าว	
๙	วัดพระนอนหนองผึ่ง	๕	-วัดประจำหมู่บ้านหนองผึ่ง	ศาสนสถานที่สงบร่มเย็น	เรียนรู้เรื่องจังหวัด สายใยชุมชน	
๑๐	เวียงกุมกาม	๓/	โบราณสถานในอำเภอสารภี	แหล่งเรียนรู้นอกสถานที่	เรียนรู้เรื่องจังหวัด สายใยชุมชน	
๑๑	วังมัจฉา พญาชมพู	๔	เป็นแหล่งเลี้ยงปลา	วิทยาการแนะนำเกี่ยวกับการเลี้ยง ปลา	น่านาสัตว์โลก	

๙. การประเมินพัฒนาการเด็ก

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ ๓-๖ ปี เป็นการประเมินพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก ถือเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเป็นความรับผิดชอบของผู้สอนที่ต้องดำเนินการต่อเนื่อง โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมวิธีการประเมินที่เหมาะสมได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนาหรือสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กและสรุปผลการประเมิน เพื่อให้ได้ข้อมูลว่าเด็กบรรลุตามสภาพที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์หรือไม่เพียงใด ผู้สอนควรวางแผนและพัฒนากิจวัตรประสบการณ์อย่างไรต่อไป โดยมีการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยควรยึดหลัก ดังนี้

๑. วางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ การวางแผนการประเมินพัฒนาการอย่างเป็นระบบ เป็นภารกิจหนึ่งของผู้สอนโดยเริ่มต้นจาก
 - ๑.๑ นำหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยไปสู่การปฏิบัติด้วยการออกแบบและจัดทำหน่วยการเรียนรู้และแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
 - ๑.๒ กำหนดวัตถุประสงค์การประเมิน วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
 - ๑.๓ เก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้สอนต้องวางแผนและออกแบบว่าในแต่ละวัน แต่ละกิจกรรมจะสังเกตพฤติกรรมใด สังเกตเด็กคนใดบ้าง และนำข้อมูลที่ได้ไปสู่การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลต่อไป
๒. ประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้าน การประเมินพัฒนาการเด็กครบทุกด้านตามหลักการนี้ คือ การประเมินพัฒนาการเด็กด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งต้องสอดคล้องและครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์ แต่ละวัยที่กำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา และสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ที่มุ่งเน้นพัฒนาเด็กทุกคนให้ได้รับพัฒนาด้านร่างกาย , อารมณ์ – จิตใจ , สังคม และสติปัญญาอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่องนั่นเอง
๓. ประเมินพัฒนาการเด็กเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี จุดมุ่งหมายของการประเมินพัฒนาการเด็ก เพื่อพัฒนาความก้าวหน้าของเด็กเป็นรายบุคคลให้เต็มศักยภาพทั้งนี้ ความน่าเชื่อถือของผลการประเมินจึงเป็นสิ่งสำคัญ ผู้สอนต้องสังเกตพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ

ตนของเด็กเป็นระยะ ๆ ตลอดปีการศึกษามีจำนวนครั้งในการสังเกตพฤติกรรมอย่างเหมาะสม และเพียงพอที่จะสรุปหรือให้ระดับคุณภาพของพฤติกรรมตามสภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละวัน

๔. ประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากกิจกรรมประจำวันด้วยเครื่องมือและวิธีที่หลากหลาย **ไม่ควรใช้แบบทดสอบ** เนื่องจากแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัยให้ความสำคัญกับตัวเด็ก ทั้งการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมและการปฏิบัติที่เหมาะสมกับการพัฒนาการ การอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษา การเล่นและการเรียนรู้ของเด็กภายใต้บริบทสังคมและวัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ดังนั้นการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริงจากการจัดประสบการณ์เรียนรู้ หรือการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ด้วยวิธีการสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์จากผลงานเด็ก จึงเป็นวิธีการประเมินที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเด็กวัยนี้ ผู้สอนจึงไม่ควรใช้แบบทดสอบที่ใช้กระดาษและดินสอในการเขียนตอบ เพื่อประเมินพัฒนาการเด็กวัยนี้
๕. สรุปผลการประเมิน จัดทำข้อมูลและนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาเด็ก ข้อมูลที่ได้จากการสังเกต พฤติกรรมของเด็กแต่ละคนตามสภาพที่พึงประสงค์ที่รวบรวมได้จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในแต่ละหน่วยการเรียนรู้และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน ผู้สอนต้องนำไปเทียบเกณฑ์การให้ระดับคุณภาพในแต่ละสภาพที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้และมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พร้อมจัดทำข้อมูลสารสนเทศในระดับห้องเรียนว่า เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการใดบ้าง เป็นจุดเด่นหรือควรได้รับการส่งเสริม และนำไปใช้ในการพัฒนาเด็กเป็นรายบุคคลและใช้เป็นข้อมูลสื่อสารกับผู้ปกครองในการเสริมศักยภาพเด็กเป็นรายบุคคลต่อไป

แนวทางการประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดเป้าหมายคุณภาพของเด็กปฐมวัย โดยยึดพัฒนาการเด็กปฐมวัยด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้

- ๑) **พัฒนาการด้านร่างกาย** เป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถของร่างกายในการเคลื่อนไหว สุขอนามัยที่ดีรวมถึงการใช้มือกับตาที่ประสานสัมพันธ์กันในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

การประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย การประเมินน้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ สุขอนามัย สุนิสัยที่ดี การรู้จักความปลอดภัย การเคลื่อนไหวและการทรงตัว การเล่นและการออกกำลังกาย และการใช้กล้ามเนื้อเล็กอย่างประสานสัมพันธ์กัน

๒) พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ เป็นความสามารถในการแสดงอารมณ์และความรู้สึก โดยได้รู้จักควบคุมอารมณ์และแสดงออกอย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ เพื่อเผชิญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนการรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

การประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการแสดงอารมณ์อย่างเหมาะสมกับวัยและสถานการณ์ ความรู้สึกต่อตนเองและผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจ ความสนใจ ความสามารถ และมีความสุขในการทำงานศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว ความรับผิดชอบในการทำงาน ความซื่อสัตย์สุจริตและรู้สึกถูกผิด ความเมตตากรุณา มีน้ำใจและช่วยเหลือแบ่งปัน ตลอดจนการประหยัด อวดออม และพอเพียง

๓) พัฒนาการด้านสังคม เป็นความสามารถในการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น ปรับตัวในการเล่นและอยู่ร่วมกับผู้อื่น สามารถทำหน้าที่ตามบทบาทของตน ทำงานร่วมกับผู้อื่น มีความรับผิดชอบ รู้กาลเทศะ สามารถช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน เรียนรู้การปรับตัวให้เข้ากับเด็กอื่น รู้จักร่วมมือในการเล่นกับกลุ่มเพื่อน ปฏิบัติตามข้อตกลงในการเล่น รู้จักรอคอยตามลำดับก่อน-หลัง

การประเมินพัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย การประเมินความมีวินัยในตนเอง การช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน การระวังภัยจากคนแปลกหน้าและสถานการณ์ที่เสี่ยงอันตราย การดูแลรักษารักรธรรมเนียมและสิ่งแวดล้อม การมีสัมมาคารวะและมารยาทตามวัฒนธรรมไทย รักษาความเป็นไทย การยอมรับความเหมือนความแตกต่างระหว่างบุคคล การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น การปฏิบัติตนเบื้องต้นในการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๔) พัฒนาการด้านสติปัญญา เป็นการเปลี่ยนแปลงความสามารถทางสมองที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ รอบตัว และความสัมพันธ์ระหว่างตนเองและสิ่งแวดล้อม ด้วยการรับรู้ สังเกต จดจำ วิเคราะห์ รู้คิด รู้เหตุผล และแก้ปัญหา ทำให้สามารถปรับตัวและเพิ่มทักษะใหม่ ซึ่งแสดงออกด้วยการใช้ภาษาสื่อความหมายและการกระทำ เด็กวัยนี้สามารถโต้ตอบหรือมีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุหรือสิ่งของที่อยู่รอบตัวได้สามารถจำสิ่งต่าง ๆ ที่ได้กระทำซ้ำกันบ่อย ๆ ได้ดี เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ได้ดีแต่ยังอาศัยการรับรู้เป็นส่วนใหญ่ แก้ปัญหาการลองผิดลองถูกจากการรับรู้มากกว่าการใช้เหตุผล ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวพัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยมีโอกาสการใช้ภาษาจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปของการสนทนา ตอบคำถาม เล่าเรื่องนิทานและกิจกรรมต่าง ๆ

การประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย การประเมินความสามารถในการสนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องในผู้อื่นเข้าใจ ความสามารถในการอ่าน เขียนภาพ และสัญลักษณ์ ความสามารถในการคิดรวบยอด การคิดเชิงเหตุผล การคิดแก้ปัญหาและการตัดสินใจ การทำงานศิลปะ การแสดง

ท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ การมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และความสามารถในการแสวงหาความรู้

สำหรับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้กำหนดมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในตัวเด็ก เพื่อให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยใช้เป็นจุดหมายในการพัฒนาและประเมินเด็กให้บรรลุตามความมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จำนวน ๑๒ ข้อ ดังนี้

๑. พัฒนาการด้านร่างกาย ประกอบด้วย ๒ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัยและมีสุขนิสัยที่ดี

มาตรฐานที่ ๒ กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

๒. พัฒนาการด้านอารมณ์ จิตใจ ประกอบด้วย ๓ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดีและมีความสุข

มาตรฐานที่ ๔ ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และการเคลื่อนไหว

มาตรฐานที่ ๕ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

๓. พัฒนาการด้านสังคม ประกอบด้วย ๓ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

มาตรฐานที่ ๗ รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

มาตรฐานที่ ๘ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

๔. พัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย ๒ มาตรฐานคือ

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารให้เหมาะสมกับวัย

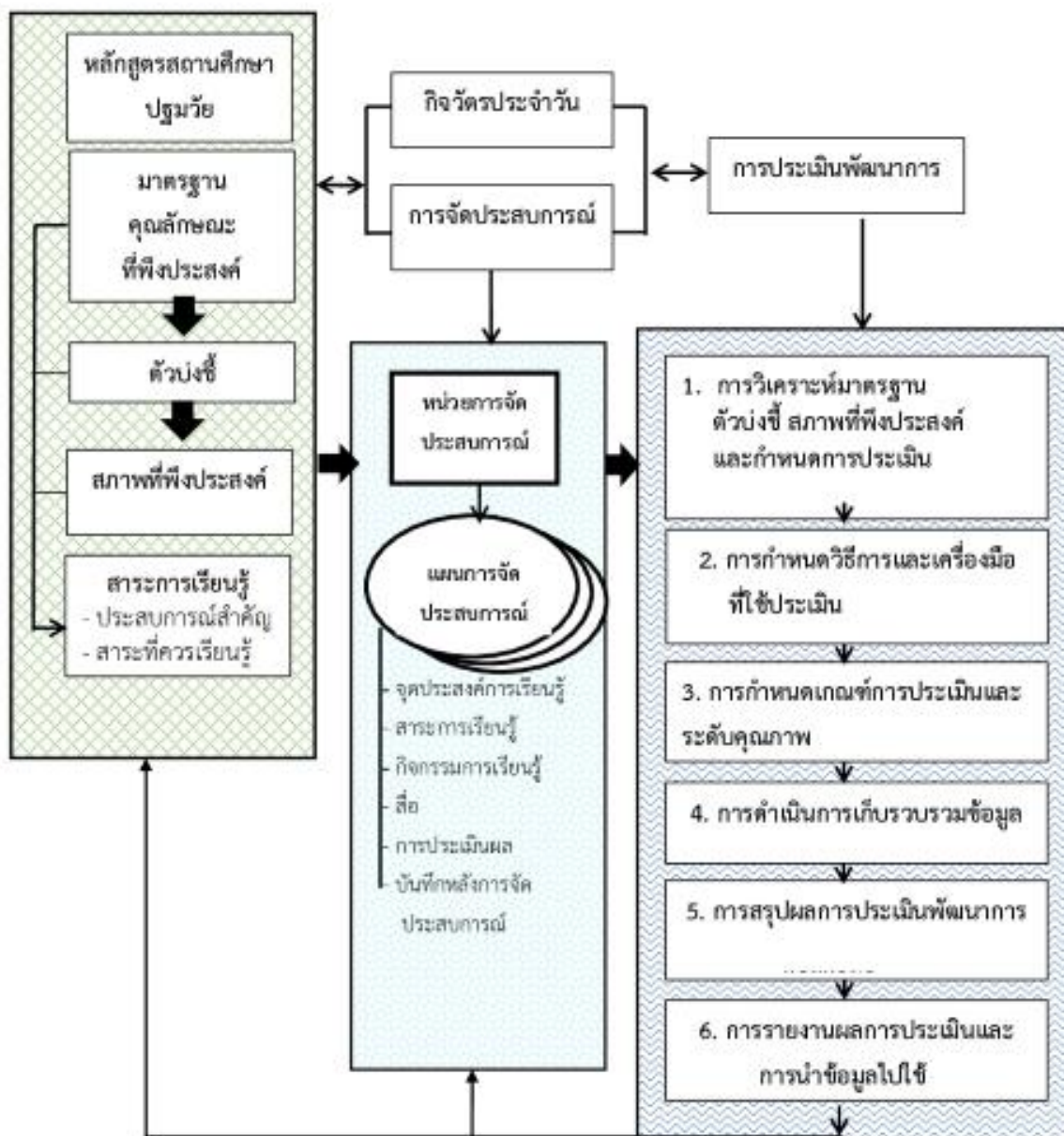
มาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้

มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

มาตรฐานที่ ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้และมีความสามารถในการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย ทั้งนี้ ความเชื่อมโยงของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กับการประเมินพัฒนาการแสดงโดยแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพแสดงความเชื่อมโยงของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐

กับการประเมินพัฒนาการ



ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพนั้น เกิดขึ้นในห้องเรียนขณะจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของเด็ก มีขั้นตอนดังนี้

๑. การวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ และการกำหนดประเด็นการประเมิน

ผู้สอนต้องวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ และกำหนดสิ่งที่จะประเมินจากการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เพื่อวางแผนการประเมินพัฒนาการและการตรวจสอบทบทวนความถูกต้อง ความครอบคลุมและความเชื่อมโยง อันจะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงาน ประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยอย่างเป็นระบบ ดังนี้

๑.๑ การวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์

การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การจัดประสบการณ์ ได้มีวิเคราะห์สาระการเรียนรู้รายปีที่สอดคล้องของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ และสาระการเรียนรู้เพื่อกำหนดหน่วยการเรียนรู้โดยการนำสภาพที่พึงประสงค์ที่ได้จากการวิเคราะห์มากำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ และกำหนดกิจกรรมหลัก ๖ กิจกรรม หรือใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์ตามที่สถานศึกษากำหนดในการพัฒนาเด็กปฐมวัยให้บรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ ดังนั้น ผู้สอนต้องวางแผนการประเมินพัฒนาการให้เหมาะสมและสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และสภาพที่พึงประสงค์

๑.๒ การกำหนดประเด็นการประเมิน เป็นการกำหนดพัฒนาการที่ต้องการประเมิน คือ สภาพที่พึงประสงค์ที่กำหนดเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ซึ่งครอบคลุมพัฒนาการทั้ง ๔ ด้านในแต่ละหน่วยการเรียนรู้ และเชื่อมโยงไปยังจุดประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวันดังนั้นประเด็นการประเมินจึงประกอบไปด้วยจุดประสงค์ของแผนการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ นั้น ๆ

เมื่อกำหนดประเด็นการประเมินได้แล้วให้พิจารณาว่าในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้สามารถเก็บข้อมูลการประเมินได้จากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และจากกิจวัตรประจำวันโดยการตรวจสอบข้อมูลที่เกิดจากจัดกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดประสบการณ์และการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เนื่องจากกิจวัตรประจำวันของเด็กเป็นสิ่งที่ปฏิบัติเป็นประจำซ้ำๆ จนเกิดเป็นทักษะและมีการพัฒนาจนเป็นลักษณะนิสัย

๒. การกำหนดวิธีการเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการ

เมื่อผู้สอนกำหนดประเด็นการประเมินพัฒนาการได้ชัดเจนแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการกำหนดวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการ ครูผู้สอนต้องวางแผนและกำหนดวิธีการประเมินให้เหมาะสมกับกิจกรรม เช่น ใช้การสังเกตพฤติกรรม การประเมินผลงาน/ชิ้นงาน การพูดคุยหรือสัมภาษณ์เด็ก ฯลฯ วิธีการที่ครูผู้สอนเลือกใช้ต้องมากกว่า ๒ วิธีการ หรือใช้วิธีการหลากหลาย ซึ่งวิธีการที่เหมาะสมและนิยมใช้ในการประเมินเด็กปฐมวัย มีดังต่อไปนี้

๒.๑ การสังเกตและการบันทึก แบ่งออกเป็น ๒ แบบ ได้แก่ ๑) การสังเกตแบบเป็นทางการ คือ การสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตามแผนที่วางไว้ และ ๒) การสังเกตแบบไม่เป็นทางการ คือ การสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้น ครูผู้สอนต้องจดบันทึกสิ่งที่รวบรวมได้จากการสังเกตอย่างเหมาะสม ทั้งนี้การบันทึกพฤติกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องทำอย่างชัดเจนและสม่ำเสมอ เนื่องจากเด็กเจริญเติบโตและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การสังเกตและบันทึกพัฒนาการเด็กปฐมวัยสามารถใช้แบบง่าย ๆ ดังนี้

๑) แบบบันทึกพฤติกรรมแบบเป็นทางการ โดยกำหนดประเด็นหรือพัฒนาการที่ต้องการสังเกต (สอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้) ระบุชื่อนามสกุลเด็ก วัน เดือน ปีเกิดไว้ล่วงหน้า รวมถึงชื่อผู้ทำการสังเกต ดำเนินการสังเกตโดยบรรยายพฤติกรรมเด็กที่สังเกตได้ตามประเด็น ผู้สังเกตต้องบันทึกวัน เดือน ปีที่ทำการสังเกตแต่ละครั้ง ข้อมูลการสังเกตที่ครูผู้สอนบันทึกลงในแบบบันทึกพฤติกรรมนี้จะช่วยให้ครูผู้สอนเข้าใจพฤติกรรมเด็กได้ดีขึ้น และทราบว่าเด็กแต่ละคนมีจุดเด่น มีความต้องการ มีความสนใจหรือต้องการความช่วยเหลือในเรื่องใดบ้าง

๒) แบบบันทึกพฤติกรรมแบบไม่เป็นทางการ เป็นการบันทึกพฤติกรรม เหตุการณ์ หรือจากการจัดประสบการณ์ที่จัดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน โดยระบุชื่อ นามสกุล วัน เดือน ปีเกิดเด็ก ผู้สังเกต วัน เดือน ปีที่บันทึก อาจบันทึกโดยการใช้การบรรยาย ใคร ทำอะไร ที่ไหน ทำอย่างไร ซึ่งจะเน้นเฉพาะเด็กรายกรณีที่ต้องการศึกษา ควรมีรายละเอียดและข้อมูลที่ชัดเจน ครูผู้สอนควรบรรยายสิ่งที่เด็กทำได้มากกว่าสิ่งที่เด็กทำไม่ได้ และวิเคราะห์ประเด็นการประเมินตามสภาพที่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบ ข้อมูลในการบันทึกต้องเป็นไปตามความเป็นจริง ซึ่งข้อดีของการบันทึกรายวัน คือ การชี้ให้เห็นความสามารถเฉพาะอย่างของเด็ก จะช่วยให้ครูผู้สอนได้พิจารณาปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคล รวมทั้งช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูลสำหรับวินิจฉัยเด็กได้ชัดเจนขึ้นว่าสมควรได้รับคำปรึกษาเพื่อลดปัญหา หรือส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกต้อง และเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ ของครูให้ดียิ่งขึ้น

๓) แบบสำรวจรายการ โดยกำหนดประเด็นหรือพัฒนาการที่ต้องสำรวจ (สอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้) ระบุชื่อ นามสกุลเด็ก วัน เดือน ปีเกิด

ไว้ล่วงหน้ามีการกำหนดรายพฤติกรรมที่ต้องการสำรวจละเอียดขึ้น และกำหนดเกณฑ์ในการสำรวจพฤติกรรม เช่น ปฏิบัติ – ไม่ปฏิบัติ , ทำได้ – ทำไม่ได้ เป็นต้น ช่วยให้ครูสามารถบันทึกได้สะดวกขึ้น ควรมีการสำรวจพฤติกรรมในเรื่องเดียวกันในเรื่องเดียวกันอย่างน้อย ๓ ครั้ง เพื่อยืนยันว่าเด็กทำได้จริง

ข้อพึงระวังในการสังเกตพฤติกรรมของเด็ก

ระหว่างการสังเกต **ไม่ควร** แปรความพฤติกรรมของเด็ก ให้สังเกตการแสดงออกของเด็กที่ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ ตา หู จมูก ลิ้น และร่างกายหรือการสัมผัส การแปรความจะดำเนินการหลังเสร็จสิ้นการสังเกตในส่วนของการบันทึกครูอาจบันทึกย่อหรือทำสัญลักษณ์ไว้และบันทึกเป็นหลักฐานทันทีเมื่อมีเวลา

๒.๒ การบันทึกการสนทนา เป็นการบันทึกการสนทนาทั้งแบบเป็นกลุ่มหรือรายบุคคลเพื่อประเมินความสามารถ ในการแสดงความคิดเห็นและพัฒนาการด้านการใช้ภาษาของเด็ก ความสามารถในการคิดรวบยอด การแก้ปัญหา รวมถึงพัฒนาการด้านสังคม อารมณ์ จิตใจ และบันทึกผลการสนทนาลงในแบบบันทึกพฤติกรรมหรือบันทึกรายวัน โดยระบุ ชื่อ – นามสกุล , อายุเด็ก , ภาคเรียนที่ และกิจกรรมที่ใช้สนทนา ช่องที่ใช้ในการบันทึกในแบบสนทนาให้ระบุ วัน เดือน ปี / คำพูดของเด็ก / ความคิดเห็นของครูผู้สอนที่สะท้อนพฤติกรรมที่แสดงออกของเด็กสอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาการผ่านสภาพที่พึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่อง

๒.๓ การสัมภาษณ์ เป็นวิธีการพูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคลและควรจัดในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล ครูผู้สอนควรใช้คำถามที่เหมาะสมเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระจะทำให้ครูผู้สอนสามารถประเมินความสามารถทางสติปัญญาของเด็กและค้นพบศักยภาพในตัวเด็กได้โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์ ครูผู้สอนควรปฏิบัติดังนี้

การเตรียมการก่อนการสัมภาษณ์ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์กำหนดคำพูด/คำถามที่จะพูดกับเด็ก ควรเป็นคำถามที่เด็กสามารถตอบได้หลากหลายไม่มีผิด/ถูก

การปฏิบัติขณะสัมภาษณ์ ครูผู้สอนควรสร้างความคุ้นเคยเป็นกันเองสร้างสภาพแวดล้อมที่อบอุ่นไม่เคร่งเครียด ใช้คำถามที่กำหนดไว้ถามเด็กทีละคำถาม ให้เด็กมีโอกาสคิดและมีเวลาในการตอบคำถามอย่างอิสระ ใช้ระยะเวลาสัมภาษณ์ไม่ควรเกิน ๑๐ นาที

หลังการสัมภาษณ์ การบันทึกในแบบสัมภาษณ์ ให้บันทึกคำพูดของเด็กตามความเป็นจริง หลังเสร็จการสัมภาษณ์ครูผู้สอนค่อยพิจารณาข้อมูลจากคำพูดเด็กและลงความคิดเห็น ที่สะท้อน พฤติกรรมที่แสดงออกของเด็กสอดคล้องกับสภาพที่พึงประสงค์หรือจุดประสงค์การเรียนรู้ของหน่วยการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ซึ่งข้อมูลเหล่านี้จะเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาการผ่านสภาพที่พึงประสงค์ที่เกี่ยวข้องในแต่ละเรื่อง

๒.๔ สารนิทัศน์สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อการประเมินพัฒนาการ

การจัดทำสารนิทัศน์ (Documentation) เป็นการจัดทำข้อมูลที่เป็นหลักฐานหรือแสดงให้เห็น ร่องรอยของการเจริญเติบโต พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยจากการทำกิจกรรมทั้งรายบุคคล และรายกลุ่ม ซึ่งหลักฐานและข้อมูลที่บันทึกเป็นระยะ ๆ จะเป็นข้อมูลอธิบายภาพเด็ก สามารถบ่งบอกถึง พัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา สารนิทัศน์จึงเป็นการประมวลผลที่แสดงให้เห็นถึงกระบวนการจัดประสบการณ์ของครูและร่องรอยผลงานของเด็ก จากการทำกิจกรรมที่สะท้อนถึง พัฒนาการในด้านต่าง ๆ การจัดทำสารนิทัศน์จึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวัดและประเมินพัฒนาการ เด็กปฐมวัยซึ่งมีหลายรูปแบบ ได้แก่

๑) **พอร์ตโฟลิโอสำหรับเด็กเป็นรายบุคคล** เช่น การเก็บชิ้นงานหรือภาพถ่ายเด็กขณะ ทำกิจกรรมมีการใช้เทคโนโลยีต่าง ๆ ในการบันทึกเสียง บันทึกภาพที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าในงานที่ เด็กทำเป็นต้น

๒) **การบรรยายเกี่ยวกับเรื่องราวหรือประสบการณ์ที่เด็กได้รับ** เช่น การสอนแบบ โครงการ (Project Approach) สามารถให้สารนิทัศน์เกี่ยวกับพัฒนาการเด็กทุกด้าน ทั้งประสบการณ์การ เรียนรู้ของเด็กและการสะท้อนตนเองของครู รูปแบบการบรรยายเรื่องราวจึงมีหลายรูปแบบ อาจได้จากการ บันทึกการสนทนาระหว่างเด็กกับครู เด็กกับเด็ก การบันทึกของครู การบรรยายของพ่อแม่ผู้ปกครอง ในรูปแบบหนังสือหรือจดหมาย แม้กระทั่งการจัดแสดงบรรยายสรุปให้เห็นภาพการเรียนรู้ทั้งหมด

๓) **การสังเกตและบันทึกพัฒนาการเด็ก** เช่น ใช้แบบสังเกตพัฒนาการ การบันทึกสั้น

๔) **การสะท้อนตนเองของเด็ก** เป็นคำพูดหรือข้อความที่สะท้อนความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกจากการสนทนา การอภิปราย แสดงความคิดเห็นของเด็กขณะทำกิจกรรม ซึ่งอาจบันทึกด้วย เทคโนโลยีบันทึกเสียงหรือบันทึกภาพ

๕) **ผลงานรายบุคคลและรายกลุ่ม** ที่แสดงให้เห็นถึงการเรียนรู้ ความสามารถ ทักษะ จิตนิสัยของเด็ก ครูสามารถนำผลงานของเด็กมาใช้พิจารณาพัฒนาการและกระบวนการทำงานของเด็ก ครูส่วนใหญ่มักจะเก็บผลงานการเขียนและผลงานศิลปะ อย่างไรก็ตามครูควรเก็บผลงานหลากหลาย

ประเภทของเด็ก เช่น ภาพเขียน การร่วมระดมความคิดและเขียนออกมาในลักษณะใยแมงมุม การแสดงออกทางดนตรี การก่อสร้างในรูปแบบต่าง ๆ ตัวอย่างคำพูด เป็นต้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการเก็บข้อมูลหลักฐานเพื่อประเมินการเรียนรู้และประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยข้างต้น

➤ การจัดทำสารนิทัศน์ที่หลากหลายจะช่วยครูในแง่ของการตรวจสอบคุณภาพของการศึกษาที่ดี เนื่องจากการศึกษาในปัจจุบันเน้นการประเมินเพื่อตรวจสอบความเข้มแข็งของการศึกษา ซึ่งส่งผลให้สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและหน่วยงานที่จัดการศึกษาปฐมวัย ต้องปรับปรุงประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ทำให้บางหน่วยงานนำแบบทดสอบมาตรฐานซึ่งไม่เหมาะสมมาประเมินเด็กปฐมวัย

➤ ผู้สอนที่จัดทำสารนิทัศน์อย่างสม่ำเสมอ จะจัดประสบการณ์ให้กับเด็กได้สอดคล้องปัญหาและพัฒนาการเด็ก ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาสมองอย่างชัดเจน สารนิทัศน์สามารถช่วยครูให้จัดประสบการณ์ได้ตรงประเด็น เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวกับสมอง พบว่า เด็กจะเกิดการเรียนรู้ที่ดี หากเข้ามีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติ กระบวนการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับความรู้สึกและอารมณ์มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ของเด็ก เช่น เด็กรู้สึกต่อการอ่านอย่างไร? เด็กต้องเรียนอ่านหรือไม่? ความรู้สึกนี้จะส่งผลกระทบต่อ การอ่านของเด็กในระยะยาว ดังนั้นการทดสอบด้วยข้อสอบมาตรฐานไม่ช่วยเด็กเลยในด้านจิตใจและความสามารถ ซึ่งต่างจากการใช้สารนิทัศน์ในการประเมิน จากผลวิจัยพบว่าสมองจะทำงานต่อเนื่อง ไม่แยกส่วนเป็นวิชาหรือเป็นเรื่อง ดังนั้นใช้แบบทดสอบประเมินเป็นการแยกส่วนของสมอง ซึ่งจะไม่บอกถึงความสามารถในการบูรณาการความรู้ของเด็กที่แท้จริง แต่การรวบรวมผลงานของเด็กจะบอกให้ครูรู้ว่า เด็กคิดและบูรณาการความคิดของตนอย่างไร

การจัดทำสารนิทัศน์สำหรับเด็กปฐมวัยเพื่อการประเมิน

กำหนดประเด็นการประเมิน เป็นการกำหนดพัฒนาการที่ต้องประเมิน ได้แก่ สภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละพัฒนาการ

๑) เตรียมสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ให้เหมาะกับข้อมูลที่ต้องการเก็บ วางแผน การเลือกและการจัดการกับวัสดุ สื่อที่เหมาะสมกับข้อมูลที่จะเก็บตั้งแต่ต้นปีการศึกษา ได้แก่ ข้อมูลที่ต้องได้จากการสังเกต เช่น กระดาษา การ์ดขนาดเล็ก ดินสอ ปากกา กล้องบันทึกภาพหรือโทรศัพท์มือถือ เครื่องบันทึกเสียง เป็นต้น

๒) วางแผนการจัดทำ เลือกวิธีเก็บข้อมูล เช่น บันทึกสั้น ภาพถ่าย แบบสังเกต บันทึกเสียง การเขียนไดอะแกรมในรูปแบบของใยแมงมุม การทำบันทึกแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของเด็ก ครูหรือผู้ปกครอง เป็นต้น

๓) กำหนดการเก็บข้อมูล เช่น การบันทึกพฤติกรรมเด็ก โดยใช้วิธีสังเกตและการบันทึกสั้น ซึ่งครูจะสังเกตทุกวัน

๔) จัดแสดงข้อมูลหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้เกี่ยวข้องกับผู้เด็ก โดยพิจารณาว่าข้อมูลใดควรนำมาแลกเปลี่ยน และนำมาจัดแสดงให้เห็นพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกผลงานของตนหรือของกลุ่มและร่วมจัดเตรียมแสดงข้อมูลดังกล่าว

๒.๕ การประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก เป็นการประเมินการเจริญเติบโตด้านร่างกายของเด็ก ซึ่งการพิจารณาการเจริญเติบโตในเด็กที่ใช้ทั่ว ๆ ไปอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง เส้นรอบศีรษะ ฟัน และการเจริญเติบโตของกระดูก สำหรับแนวทางประเมินการเจริญเติบโต มีดังนี้

๒.๕.๑ การประเมินการเจริญเติบโต โดยการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงเด็กแล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติ ในกราฟแสดงน้ำหนักตามเกณฑ์อายุของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งใช้สำหรับติดตามการเจริญเติบโตโดยรวม

ข้อควรคำนึงในการประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก

- ๑) เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างในด้านการเจริญเติบโต บางคนรูปร่างอ้วน บางคนผอม บางคนร่างใหญ่ บางคนร่างเล็ก
- ๒) ภาวะโภชนาการเป็นตัวสำคัญที่เกี่ยวข้องกับขนาดของรูปร่าง แต่ไม่ใช่สาเหตุเดียว
- ๓) กรรมพันธุ์ เด็กมีรูปร่างเหมือนพ่อหรือแม่คนใดคนหนึ่ง ถ้าพ่อหรือแม่เตี้ย ลูกอาจเตี้ยและกรณีนี้อาจมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยได้มักจะเป็นเด็กที่ทานอาหารได้น้อย

๔) ช่วงครึ่งหลังของเด็กขวบปีแรก น้ำหนักจะขึ้นช้า เนื่องจากหิวเล่นมากขึ้น และความอยากอาหารลดลง

๒.๕.๒ การตรวจสุขภาพอนามัย เป็นการตรวจสอบที่แสดงคุณภาพชีวิตของเด็กโดยพิจารณาความสะอาด สิ่งผิดปกติของร่างกายที่จะส่งผลต่อการดำเนินชีวิตและการเจริญเติบโตของเด็ก

๓. การกำหนดเกณฑ์การประเมินระดับคุณภาพ

การกำหนดเกณฑ์การประเมินและการให้ระดับคุณภาพผลการประเมินพัฒนาการของเด็กทั้ง ๔ ด้านในแต่ละสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อเชื่อมโยงไปสู่การผ่านตัวบ่งชี้และสามารถคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนั้นในระดับชั้นเรียนระดับสถานศึกษาควรกำหนดในลักษณะเดียวกัน สถานศึกษาสามารถกำหนดเกณฑ์การประเมินและการให้ระดับคุณภาพผลการประเมินพัฒนาการของเด็กที่สะท้อนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์หรือพฤติกรรมที่จะประเมิน **เป็นระบบตัวเลข เช่น ๓,๒,๑ หรือ เป็นระบบที่ใช้คำสำคัญ เช่น ดี,พอใช้,ควรส่งเสริม** ตามที่สถานศึกษากำหนดดังตัวอย่าง

ตัวอย่างที่ ๓/ การกำหนดเกณฑ์การประเมินและการให้ยกระดับคุณภาพ

ระบบตัวเลข	ระบบที่ใช้คำสำคัญ	ความหมาย
๓	ดี	ปรากฏพฤติกรรมตามช่วงอายุ เป็นไปตามสภาพที่พึงประสงค์
๒	พอใช้	ปรากฏพฤติกรรมตามช่วงอายุ เป็นไปตามสภาพที่พึงประสงค์ โดยมีการกระตุ้น
๑	ควรส่งเสริม	ไม่ปรากฏพฤติกรรมตามช่วงอายุที่เป็นไปตามสภาพที่พึงประสงค์

ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การกำหนดเกณฑ์การประเมินตามสภาพที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ สถานศึกษาอาจกำหนดคำอธิบายคุณภาพตามระดับคุณภาพของสภาพที่พึงประสงค์ของพัฒนาการแต่ละด้านเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

ตัวอย่างที่ ๘ คำอธิบายคุณภาพตามระดับคุณภาพ

ด้านร่างกาย : กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัว

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๓ หรือ ดี	กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยไม่เสียการทรงตัวได้อย่างคล่องแคล่ว
๒ หรือ พอใช้	กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าได้อย่างต่อเนื่องโดยเสียการทรงตัวเป็นบางครั้ง
๑ หรือ ควรส่งเสริม	กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องไม่ได้

ตัวอย่างคำอธิบาย ด้านอารมณ์ : สนใจ มีความสุข และแสดงออกผ่านงานศิลปะ

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๓ หรือ ดี	แสดงสีหน้า ท่าทางสนใจ และมีความสุขขณะทำงานทุกช่วงกิจกรรมศิลปะ
๒ หรือ พอใช้	แสดงสีหน้า ท่าทางสนใจ และมีความสุขขณะทำงานบางช่วงกิจกรรมศิลปะ
๑ หรือ ควรส่งเสริม	ไม่แสดงสีหน้า ท่าทางสนใจ ขณะทำงานทุกช่วงกิจกรรมศิลปะ

ตัวอย่างคำอธิบาย ด้านสังคม : ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและเพียงพอด้วยตนเอง

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๓ หรือ ดี	ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและเพียงพอตามความจำเป็นทุกครั้ง
๒ หรือ พอใช้	ใช้สิ่งของเครื่องใช้อย่างประหยัดและเพียงพอตามความจำเป็น เป็นบางครั้ง
๑ หรือ ควรส่งเสริม	ใช้สิ่งของเครื่องใช้เกินความจำเป็น

ส่งเสริม	
----------	--

ตัวอย่างคำอธิบาย ด้านสติปัญญา : เขียนชื่อของตนเองตามแบบ เขียนข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง

ระดับคุณภาพ	คำอธิบายคุณภาพ
๓ หรือ ดี	เขียนชื่อของตนเองตามแบบได้ ตัวอักษรไม่กลับหัว ไม่กลับด้าน ไม่สลับที่ และเขียนข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเองได้
๒ หรือ พอใช้	เขียนชื่อของตนเองตามแบบได้ ตัวอักษรกลับหัว กลับด้านหรือสลับที่ มีความพยายามที่จะเขียนข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง
๑ หรือ ควรส่งเสริม	เขียนชื่อตนเองไม่ได้ หรือเขียนเป็นสัญลักษณ์ที่ไม่เป็นตัวอักษร

๔. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

เมื่อผู้สอนวางแผนการประเมินพัฒนาการแล้วควรทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กเป็นรายบุคคล หรือรายกลุ่ม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น การพูดคุย หรือสัมภาษณ์เด็ก หรือการประเมินผลงาน/ชิ้นงาน ของเด็กอย่างเป็นระบบ เพื่อรวบรวมข้อมูลพัฒนาการของเด็กให้ครอบคลุมเด็กทุกคนแล้วสรุปลงในแบบ บันทึกผลการประเมินสภาพที่พึงประสงค์

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพที่พึงประสงค์ ผู้สอนควรเก็บ รวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล โดยสภาพที่พึงประสงค์ ๑ ตัวควรได้รับการประเมินพัฒนาการอย่าง น้อย ๒ ครั้งต่อ ๑ ภาคเรียน ระยะแรกควรเป็นการประเมินพัฒนาการทางสภาพที่พึงประสงค์จึงเป็น การสะสมเพื่อยืนยันว่าเด็กเกิดพัฒนาการตามสภาพที่พึงประสงค์นั้น ๆ ชัดเจนและมีความ น่าเชื่อถือ

๕. การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็ก

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ กำหนดเวลาเรียนสำหรับเด็กปฐมวัยต่อปีการศึกษา ไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน สถานศึกษาจึงควรบริหารจัดการเวลาเรียนให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาเด็กอย่างรอบด้านและสมดุล **ผู้สอนต้องเก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมที่แสดงถึงพัฒนาการของเด็กอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินซ้ำของพฤติกรรมนั้น ๆ** เพื่อยืนยันความเชื่อมั่นของผลการประเมินสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพที่พึงประสงค์ให้ครบทุกสภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งจะเชื่อมโยงไปสู่การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กรายตัวบ่งชี้ วิทยามาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และในภาพรวมพัฒนาการรายด้านของเด็กแต่ละคนตามลำดับ

สถานศึกษาควรสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กรายตัวบ่งชี้ **วิทยามาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และในภาพรวมของพัฒนาการรายด้าน ภาคเรียนละ ๑ ครั้ง** สำหรับแนวทางการสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กตามสภาพที่พึงประสงค์ในแต่ละตัวบ่งชี้ **ควรใช้ฐานนิยม (Mode) ไม่ควรนำค่าระดับคุณภาพของสภาพที่พึงประสงค์มาหาค่าเฉลี่ย** ในกรณีมีฐานนิยมมากกว่า ๑ ฐานนิยม คือ มีระดับคุณภาพซ้ำมากกว่า ๑ ระดับคุณภาพ การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กในแต่ละตัวบ่งชี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงปรัชญาการศึกษา และหลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ รวมทั้งการนำข้อมูลผลการประเมินไปใช้เพื่อพัฒนาเด็กต่อไป

๖. การรายงานผลการประเมินพัฒนาการและการนำข้อมูลไปใช้

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการเป็นการสื่อสารให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องได้ทราบความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมินพัฒนาการและจัดทำเอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ ๑ ครั้ง การรายงานผลการประเมินพัฒนาการสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพตามพฤติกรรมที่แสดงออกถึงพัฒนาการแต่ละด้านที่สะท้อนมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้ง ๑๒ ข้อตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

๖.๑ จุดมุ่งหมายการรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

๑) เพื่อให้ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริม และพัฒนาเด็กให้มีคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

๒) เพื่อให้ผู้สอนใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๓) เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับสถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดใช้ประกอบในการกำหนดนโยบายวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

๖.๒ ข้อมูลในการรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

๖.๒.๑ ข้อมูลระดับชั้นเรียน ประกอบด้วย เวลาเรียน บันทึกผลการประเมิน พัฒนาการตามหน่วยการเรียนรู้ บันทึกผลการประเมินพัฒนาการประจำชั้น และบันทึกผลพัฒนาการรายบุคคล และจัดทำสารนิทัศน์สะท้อนการเรียนรู้ของเด็ก เป็นข้อมูลสำหรับรายงานให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ได้รับทราบความก้าวหน้า ความสำเร็จในการเรียนรู้ของเด็กเพื่อนำไปใช้ในการวางแผนกำหนดเป้าหมายและวิธีการพัฒนาเด็ก

๖.๒.๒ ข้อมูลระดับสถานศึกษา ประกอบด้วย ผลการประเมินมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้ง ๑๒ ข้อตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อใช้เป็นข้อมูลและสารสนเทศในการพัฒนาการจัดประสบการณ์และคุณภาพของเด็ก ให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ รวมทั้งแจ้งให้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบข้อมูล โดยผู้มีส่วนที่รับผิดชอบในแต่ละฝ่ายนำไปใช้ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเด็กให้เกิดการพัฒนาอย่างถูกต้อง เหมาะสม รวมทั้งนำไปจัดทำเอกสารหลักฐานแสดงพัฒนาการของผู้เรียน

๖.๒.๓ ข้อมูลระดับเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ ผลการประเมินมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้ง ๑๒ ข้อตามหลักสูตรเป็นรายสถานศึกษา เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารการศึกษา ผู้เกี่ยวข้องใช้วางแผนและดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา ในการยกระดับคุณภาพเด็กปฐมวัยและมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา

๖.๓ ลักษณะข้อมูลสำหรับการรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการ สถานศึกษาสามารถเลือกลักษณะข้อมูลสำหรับการรายงานได้หลายรูปแบบให้เหมาะสมกับวิธีการรายงานและสอดคล้องกับการให้ระดับการประเมินพัฒนาการ โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพของการรายงานและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ของผู้รับรายงานแต่ละฝ่ายลักษณะข้อมูลมีรูปแบบ ดังนี้

๖.๓.๑ รายงานเป็นตัวเลข หรือค่าที่เป็นตัวแทนระดับคุณภาพพัฒนาการของเด็กที่เกิดจากการประมวลผล สรุปตัดสินข้อมูลผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก ได้แก่

- ระดับผลการประเมินพัฒนาการมี ๓ ระดับ คือ ๓,๒,๑
- ผลการประเมินคุณภาพ “ดี” “พอใช้” และ “ควรส่งเสริม”

๖.๓.๒ รายงานโดยใช้สถิติ เป็นการรายงานจากข้อมูลที่เป็นตัวเลข หรือข้อความให้เป็นภาพแผนภูมิหรือเส้นพัฒนาการ ซึ่งจะแสดงให้เห็นพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็กที่ดีขึ้น หรือควรได้รับการพัฒนาอย่างไร เมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป

๖.๓.๓ รายงานเป็นข้อความ เป็นการบรรยายพฤติกรรมหรือคุณภาพที่ครูผู้สอนสังเกตพบเพื่อรายงานให้ทราบว่า พ่อ แม่ ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้องทราบว่าเด็กมีความสามารถ มีพฤติกรรมตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของหลักสูตรอย่างไร

๖.๔ เป้าหมายของการรายงาน

การดำเนินการจัดการศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย บุคลากรหลายฝ่ายมาร่วมมือประสานงานกันพัฒนาเด็กทั้งทางตรงและทางอ้อม ให้มีพัฒนาการ ทักษะ ความสามารถ คุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรได้รับ การรายงานผลการประเมินพัฒนาการของเด็กเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงาน ดังตารางต่อไปนี้

กลุ่มเป้าหมาย	การใช้ข้อมูล
ผู้สอน	- วางแผนและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาเด็ก - ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดประสบการณ์
ผู้บริหารสถานศึกษา	- ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการจัดประสบการณ์เรียนรู้ระดับปฐมวัยของสถานศึกษา
พ่อ แม่ และผู้ปกครอง	- รับทราบผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก - ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก รวมทั้งการดูแลสุขภาพอนามัย ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็ก
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	- พัฒนาแนวทางการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา/ หน่วยงานต้นสังกัด	- ยกระดับและพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา - นิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและให้ความช่วยเหลือการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาในสังกัด

๖.๕ วิธีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการ

การรายงานผลการประเมินพัฒนาการให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบ โดยบันทึกข้อมูลในแบบรายงานต่าง ๆ สามารถใช้อ้างอิง ตรวจสอบ และรับรองผลพัฒนาการของเด็ก เช่น แบบบันทึกผลการประเมินพัฒนาการประจำชั้น สมุดรายงานประจำตัวเด็ก แฟ้มสะสมงานของเด็กรายบุคคล นอกจากนี้การรายงานคุณภาพการศึกษาปฐมวัยให้ผู้เกี่ยวข้องทราบในระดับหน่วยงานอาจให้ผู้เกี่ยวข้องทราบในระดับหน่วยงานอาจใช้รายงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยประจำปี จุลสารหรือวารสารของโรงเรียน หรืออาจมีการให้ข้อมูลกับผู้ปกครองในลักษณะการให้คำปรึกษาหรือทางการส่งจดหมายส่วนตัว ฯลฯ

ตัวอย่างที่ ๑ การวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ของเด็กปฐมวัย อายุ ๕-๖ ปี และกำหนดการประเมินจากการตรวจสอบข้อมูลที่เกิดจากการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

พัฒนาการด้านร่างกาย

มาตรฐานที่ ๑ ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขนิสัยที่ดี

สภาพที่พึงประสงค์	วิธีการประเมินพัฒนาการ	การปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน	การจัดการประสบการณ์เรียนรู้		หมายเหตุ
			หน่วยที่.....	หน่วยที่.....	
๑.๑.๑ น้ำหนักและส่วนสูงตามเกณฑ์ของกรมอนามัย	วัดส่วนสูง ชั่งน้ำหนักและบันทึกการเจริญเติบโต	✓			
๑.๒.๑ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้หลายชนิดและดื่มน้ำสะอาดได้ด้วยตนเอง	สังเกตการณ์ รับประทานอาหารว่าง อาหารกลางวัน อาหารเสริม (นม) การดื่มน้ำ	✓	✓	✓	
๑.๒.๒ ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากการใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเอง	สังเกตการณ์ล้างมือ ก่อนรับประทานอาหาร และหลัง การใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม	✓			
๑.๒.๓ นอนพักผ่อนเป็นเวลา	สังเกตช่วงเวลาการนอนพักผ่อนกลางวัน	✓			
๑.๒.๔ ออกกำลังกายเป็นเวลา	สังเกตการณ์ออกกำลังกายช่วงเวลาต่าง ๆ	✓	✓		
๑.๓.๑ เล่น ทำกิจกรรมและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย	สังเกตการณ์เล่นและทำกิจกรรมต่าง ๆ	✓	✓		

สภาพที่พึงประสงค์	วิธีการประเมินพัฒนาการ	การปฏิบัติ กิจวัตร ประจำวัน	การจัดการ		หมายเหตุ
			ประสบการณ์การเรียนรู้		
หน่วยที่....					หน่วยที่....
ด้านอารมณ์ จิตใจ					
มาตรฐานที่ ๓ มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข					
๓.๑.๑ แสดงอารมณ์ ความรู้สึกได้สอดคล้องกับ สถานการณ์อย่างเหมาะสม	สังเกตจากพฤติกรรม สี หน้า ท่าทาง ใน สถานการณ์จริงที่เกิดขึ้น	✓	✓		
๓.๒.๑ กล้าพูดกล้า แสดงออกอย่างเหมาะสม ตามสถานการณ์	สังเกตพฤติกรรมเด็กที่มี ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นใน สถานการณ์ต่าง ๆ	✓	✓		
ด้านสังคม					
มาตรฐานที่ ๖ มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง					
๖.๑.๑ แต่งตัวด้วยตนเอง ได้อย่างคล่องแคล่ว	สังเกตพฤติกรรมที่เด็กสวม ใส่เครื่องแต่งกาย	✓	✓		
๖.๑.๒ รับประทานอาหาร ด้วยตนเองอย่างถูกวิธี	สังเกตการรับประทานอาหาร อาหารว่างอาหารกลางวัน	✓			
๖.๑.๓ ใช้และทำความสะอาด ส้วมหลังการใช้ห้องน้ำห้อง ส้วม ด้วยตนเอง	สังเกตเด็กปฏิบัติตนในการ ใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมได้	✓			
๖.๒.๑ เก็บของเล่นของใช้ เข้าที่อย่างเรียบร้อยด้วย ตนเอง	สังเกตเด็กเก็บของเล่นของใช้ เข้าที่ เช่น รองเท้า แก้วน้ำ แปรงสีฟัน ผ้าเช็ดหน้า ที่นอน ฯลฯ	✓	✓		
๖.๒.๒ เข้าแถวตามลำดับ ก่อนหลังได้ด้วยตนเอง	สังเกตการณ์เข้าแถวใน กิจกรรมต่าง ๆ	✓	✓		
๖.๓.๑ ใช้สิ่งของเครื่องใช้	สังเกตการใช้สิ่งของเครื่องใช้	✓		✓	

อย่างประหยัดและพอเพียง ด้วยตนเอง	ต่าง ๆ ดูแลของเล่นของใช้ใน ชั้นเรียน				
-------------------------------------	---	--	--	--	--

สภาพที่พึงประสงค์	วิธีการประเมิน พัฒนาการ	การ ปฏิบัติ กิจวัตร ประจำวัน	การจัดการ		หมายเหตุ
			ประสบการณ์การเรียนรู้		
หน่วยที่....					หน่วยที่....
ด้านสติปัญญา					
มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย					
๙.๑.๒ เล่าเป็นเรื่องราวต่อเนื่องได้	สังเกตการณ์เล่าเรื่องราวต่าง ๆ	✓	✓		
๙.๑.๒ อ่านภาพสัญลักษณ์คำ ด้วยการชี้หรือกวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดจบของข้อความ	สังเกตจากการอ่านภาพอ่านนิทาน อ่านป้ายสัญลักษณ์ การอ่านหนังสือในสถานการณ์ต่าง ๆ	✓	✓		
๙.๒.๒ เขียนชื่อตนเองตามแบบเขียนข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง	การเขียนชื่อตนเอง เขียนตัวอักษร/คำ หรือข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง คำที่เขียน อาจสลับที่ตัวอักษร		✓		

ตัวอย่างที่ ๒ แบบบันทึกพฤติกรรม

เด็กหญิงจันทร์เจ้า (นามสมมติ) เกิดวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ อายุ ๕ ปี

ชื่อผู้สังเกต นางสาวน้ำหวาน (นามสมมติ)

๑.๒.๑ รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้หลายชนิดและดื่มน้ำสะอาดได้ด้วยตนเอง	๑.๓.๑ เล่นทำกิจกรรมและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย	๓.๑.๑ แสดงออกทางอารมณ์ความรู้สึกได้ สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม	๔.๑.๒ สนใจมีความสุขและแสดงออกผ่านเสียงเพลงดนตรี	๕.๒.๑ ช่วยเหลือแบ่งปันผู้อื่นได้ด้วยตนเอง
๑๐/๓/๒๕๖๐ ใช้ช้อนส้อมตักอาหารโดยไม่หกเลอะเทอะ	๑๘/๘/๒๕๖๐ นั่งชิงช้าและค่อย ๆ แกว่ง พร้อมบอกให้เพื่อนออกไปอยู่ห่าง ๆ	๒๓/๖/๒๕๖๐ ยิ้มและร้องเพลง พร้อมทั้งโยกศีรษะ	๒๘/๓/๒๕๖๐ เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะไปรอบ ๆ ห้องโดยไม่ชนเพื่อน	๑๖/๖/๒๕๖๐ แบ่งสีกินให้เพื่อนใช้
๕.๓.๑ แสดงสีหน้าและท่าทางรับรู้ความรู้สึกผู้อื่นอย่างสอดคล้องกับสถานการณ์	๖.๑.๑ แต่งตัวด้วยตัวเองได้อย่างคล่องแคล่ว	๘.๓.๑ มีส่วนร่วมสร้างข้อตกลงและปฏิบัติตามข้อตกลงด้วยตนเอง	๘.๓.๒ ปฏิบัติตนเป็นผู้นำ ผู้ตามได้เหมาะสมกับสถานการณ์	๑๑.๑.๑ สร้างผลงานศิลปะเพื่อสื่อสารความคิด ความรู้สึกของตนเอง โดยมีการดัดแปลงแปลกใหม่ไปจากเดิม และมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น
๒๑/๙/๒๕๖๐ เข้าไปโอบเพื่อนที่กำลังร้องไห้และพูดว่า “โอ้ ๆ ไม่ต้อง	๑๕/๓/๒๕๖๐ แต่งตัวเป็นเจ้าหญิงในมุมนิทานสมมติ	๓๑/๘/๒๕๖๐ หยิบรองเท้าไปเก็บที่ชั้นวางรองเท้าของเด็กหญิงตามที่ตกลงกันไว้	๖/๙/๒๕๖๐ เป็นผู้นำแสดงท่าทางเคลื่อนไหวทางร่างกายโดยที่	๒๔/๙/๒๕๖๐ ใช้สีกินตกแต่งแกนกระดาษทิชชูแตกต่างจากเพื่อน ๆ

ร้องนะ”			ครูต้องช่วยกระตุ้น	
---------	--	--	--------------------	--

จากตัวอย่างที่ ๒ แบบบันทึกพฤติกรรมของเด็กหญิงจันทร์เจ้า พบว่า มีพฤติกรรมตามสภาพที่พึงประสงค์ยกเว้นการปฏิบัติตนเป็นผู้นำผู้ตามได้เหมาะสมกับเหตุการณ์ ควรได้รับการช่วยเหลือ เนื่องจากแสดงพฤติกรรมต่ำกว่าสภาพที่พึงประสงค์

ตัวอย่างที่ ๓ การบันทึกพฤติกรรมแบบไม่เป็นทางการ

ตัวอย่าง แบบบันทึกรายวัน

ชื่อ ด.ญ.จันทร์เจ้า (นามสมมติ) เกิดวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๕๕ ชั้นอนุบาลปีที่ ๓/๑

ชื่อครูผู้สังเกต นางสาวน้ำหวาน (นามสมมติ) วันที่บันทึก ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๐.๐๐ น.

สถานที่ : ป่อทราย

พฤติกรรม : น้องเล่นอยู่ในป่อทรายเปียกกับเพื่อน ๆ โดยใช้อุปกรณ์ของเล่น ได้แก่ ช้อน ตักตวงทราย ใส่ตะแกรงที่มีรู ตักทรายใส่ถังแล้วก่อกองทรายเป็นปราสาท จากนั้นก็ใช้แม่พิมพ์พลาสติกรูปสัตว์ต่าง ๆ เช่น กุ้งและหอยวางสลับกันไว้รอบ ๆ ปราสาท ตักทรายใส่ขวดน้ำพลาสติก ปิดฝา เขย่าโดยเอามาเขย่า โกลั ๆ หูพร้อมหันไปบอกน้องมะปรางว่า “มีเสียงดังด้วยนะ” “ลองฟังดู” จากนั้นก็ยื่นขวดน้ำพลาสติกที่ใส่ทรายให้น้องมะปรางลองเขย่าดู น้องมะปรางพูดว่า “จริงด้วย มีเสียง” แล้วน้องจันทร์เจ้าก็เททราย ออก ตักทรายเข้าไปอีกแล้วเขย่า เททรายออก ตักทรายเข้าไป ทดลองเขย่าซ้ำไปมาหลายครั้ง น้องมะปรางทำเช่นเดียวกันกับน้องจันทร์เจ้า แต่ใส่ทรายเข้าไปเกือบเต็มขวด น้องจันทร์เจ้าพูดว่า “อย่าใส่ ทรายเยอะนะเขย่าไม่ได้” “ทรายเปียกติดอยู่ในขวดเทออกไม่หมด” “ต้องเคาะเอาทรายออกก่อน”

ความคิดเห็นของผู้สอน : จากการเล่นทราย น้องจันทร์เจ้าได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้าในการเรียนรู้ได้ ค้นพบข้อเท็จจริง ได้รับประสบการณ์ตรงจากสิ่งที่เป็นธรรมชาติ คือ การเล่นทราย ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน (๑.๓.๑ เล่น ทำกิจกรรมและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย) ได้สัมผัสทราย และใช้มือในการหยิบจับอุปกรณ์บอกได้ว่า ทรายกระทบวัตถุต่าง ๆ จะเกิดเสียงแตกต่างกัน (๑๐.๑.๑ บอกลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง หรือความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส) ได้ใช้ภาษาจากการสนทนา การพูดกับผู้อื่น เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ที่ใช้เรียกสิ่งหนึ่งที่เป็นธรรมชาติ เช่น ทรายเปียก ทรายแห้ง แสดงความคิดริเริ่มในการเล่นโดยใช้ทรายใส่ขวดแล้วเขย่าเพื่อให้เกิดเสียง และแก้ปัญหาการเล่นได้ (๑๐.๓.๒ ระบุปัญหาสร้างทางเลือกและเลือกวิธีแก้ปัญหา)

จากตัวอย่างที่ ๓ แบบบันทึกพฤติกรรม พบว่า เด็กหญิงจันทร์เจ้าเล่นทำกิจกรรมและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัยได้จากการสัมผัสทราย และใช้มือหยิบจับอุปกรณ์บอกได้ว่าทรายเมื่อกระทบวัตถุต่าง ๆ จะเกิดเสียงแตกต่างกัน บอกลักษณะ ส่วนประกอบ การเปลี่ยนแปลง หรือความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ จากการสังเกตโดยใช้ประสาทสัมผัส โดยสนทนา การพูดกับผู้อื่น เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์ที่ใช้เรียกสิ่งหนึ่งที่เป็นธรรมชาติ เช่น ทรายเปียก ทรายแห้ง และสามารถระบุปัญหาสร้าง

เลือกและเลือกวิธีแก้ปัญหา การแสดงความคิดริเริ่มในการเล่นโดยใช้ทรายใส่ขวดแล้วเขย่าเพื่อให้เกิดเสียง แก้ปัญหาการเล่นได้

ตัวอย่างที่ ๔ แบบสำรวจรายการ

ชื่อ ด.ช./ด.ญ.....เกิดวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตรงกับพฤติกรรมของเด็ก

พัฒนาการ	พฤติกรรมเด็ก	ครั้งที่ ๑		ครั้งที่ ๒		ครั้งที่ ๓		สรุป
		ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	ไม่ปฏิบัติ	ปฏิบัติ	
ด้านร่างกาย	๑.๒.๒ ล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังใช้ห้องน้ำห้องส้วมด้วยตนเองทุกครั้ง		✓		✓		✓	ปฏิบัติ
	๑.๒.๓ นอนพักผ่อนเป็นเวลา	✓			✓		✓	ปฏิบัติ
	๑.๓.๑ เล่น ทำกิจกรรม และปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย	✓			✓		✓	ปฏิบัติ
ด้านอารมณ์และจิตใจ	๓.๑.๑ แสดงความรู้สึกได้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม		✓		✓		✓	ปฏิบัติ
	๓.๒.๑ กล้าพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์	✓			✓			ยังสรุปไม่ได้
ด้านสติปัญญา	๑๐.๑.๓ จำแนกจัดกลุ่มสิ่งต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะตั้งแต่ ๒ ลักษณะขึ้นไป			✓		✓		ยังสรุปไม่ได้

	๑๒.๑.๒ กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ				✓		✓	ปฏิบัติ
--	---	--	--	--	---	--	---	---------

จากตัวอย่างที่ ๔ แบบสำรวจรายการเด็กชาย/เด็กหญิง...ด้านร่างกายพบว่า มีพฤติกรรมล้างมือก่อนรับประทานอาหารและหลังจากการใช้ห้องน้ำด้วยตนเองทุกครั้งนอนพักผ่อนเป็นเวลา และเล่นทำกิจกรรมและปฏิบัติต่อผู้อื่นอย่างปลอดภัย ด้านอารมณ์ จิตใจ พบว่า แสดงอารมณ์ความรู้สึกได้ตามสถานการณ์อย่างเหมาะสม และด้านสติปัญญา พบว่า กระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมตั้งแต่ต้นจนจบ

ข้อสังเกต/ข้อเสนอแนะ ควรมีการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีโอกาสแสดงออก และจำแนกจัดกลุ่มสิ่งต่างๆ เพิ่มมากขึ้นจึงประเมินพฤติกรรมการแสดงออกและการจำแนกอีกครั้งก่อนสรุปผลการประเมิน

ตัวอย่างที่ ๕ แบบบันทึกการสนทนา

ชื่อ-สกุล เด็กหญิงไก่อ สมบูรณ์ดี ชั้น ห้อง / อายุ ๕/๕ ปี

ภาคเรียนที่...๒.../...๒๕๖๐....

กิจกรรม การสนทนาข่าวและเหตุการณ์ตอนเช้า

วัน เดือน ปี	คำพูดของเด็ก	ความคิดเห็นผู้สอน
๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๐	วันหยุดหนูช่วยคุณแม่ล้างจาน	น้องไก่อกล้าพูดกล้าแสดงออก
๑๓ กรกฎาคม ๒๕๖๐	คุณพ่อสอนหนูปั่นจักรยาน หนูปั่นได้แล้ว	อย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ (๓.๒.๑)
๓๐ กรกฎาคม ๒๕๖๐	หนูขอให้คุณยาย คุณยายหนูไม่สบาย ต้องไปหาหมอ	ฟังผู้อื่นพูดจนจบ และสนทนา
	เลิกเรียนคุณแม่จะพาหนูไปซื้อเค้กวันเกิด	ได้ตอบอย่างต่อเนื่อง สามารถ
๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐	หนูชอบกินเค้กช็อกโกแลต	เชื่อมโยงเรื่องที่ฟังได้ (๙.๑.๑)
	เมื่อวานนี้ฝนตก ที่บ้านหนูไปดับ ต้นไม้หัก ด้วยเพราะลมแรง	มีความคิดรวบยอด เรื่อง “วันนี้ และเมื่อวาน” และบอกสิ่งที่จะ
๑๓ กันยายน ๒๕๖๐	ปิดเทอมคุณแม่จะพาหนูไปเที่ยวทะเล หนูจะไปเล่นน้ำทะเลกับน้องและเก็บเปลือก	ทำในอนาคตได้ (๑๐.๒.๑)
๒๖ กันยายน ๒๕๖๐	หอยด้วย	

จากตัวอย่างที่ ๕ แบบบันทึกการสนทนาของเด็กหญิงไก่ สมบูรณ์ดี พบว่า มีพฤติกรรมฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาได้ตอบอย่างต่อเนื่องเชื่อมโยงเรื่องที่ฟังได้ กล่าวพูดกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมตามสถานการณ์ และมีความเข้าใจ มีความคิดรวบยอดเรื่องวันนี้ เมื่อวาน และบอกสิ่งที่ทำในอนาคตได้

ตัวอย่างที่ ๖ แบบสัมภาษณ์

เด็กหญิง "น้องครีม" (นามสมมติ)

วัตถุประสงค์ เพื่อสัมภาษณ์เกี่ยวกับการเล่นและทำกิจกรรมร่วมกับเด็กที่แตกต่างไปจากตน

ผู้สัมภาษณ์ : น้องครีมคะ วันนี้หนูแต่งตัวเหมือนหรือไม่เหมือนกับเพื่อนคนไหนบ้างคะ

ผู้ถูกสัมภาษณ์ : วันนี้หนูใส่เสื้อกีฬาสีแดงเหมือนน้องเนยคะ แต่ได้ใส่สีฟ้า ไม่เหมือนกัน

ผู้สัมภาษณ์ : แล้วหนูกับเนยมีอะไรที่ไม่เหมือนกัน

ผู้ถูกสัมภาษณ์ : เนยมีผิวสีดำนกว่าหนู อ้วนกว่า และผมสั้นกว่าคะ

ผู้สัมภาษณ์ : หนูเคยเล่นกับน้องเนยไหมคะ เล่นอะไรกัน

ผู้สัมภาษณ์ : เล่นกันบ่อย ๆ ค่ะ เล่นเป็นครูกับนักเรียน หนูเป็นนักเรียน บางทีก็เป็นครูคะ

จากตัวอย่างที่ ๖ แบบสัมภาษณ์ของน้องครีม พบว่า น้องยอมรับความเหมือนและความแตกต่างระหว่างบุคคลระหว่างตัวเองกับเพื่อน ๆ ได้เข้าใจว่าแต่ละคนมีสิ่งที่แตกต่างกัน และมีสิ่งที่เหมือนกัน และเล่นร่วมกันกับเพื่อนที่แตกต่างจากตัวเองได้ (๘.๑.๑)

ผู้บันทึก นางสาวแก้วใจ (นามสมมติ)

ตัวอย่างที่ ๓/ การสรุปผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา จำแนกตามตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๓
(๕-๖ ปี)

ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕.....

มาตรฐานที่ ๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

[illegible]

จากตัวอย่างที่ ๓/ สรุปผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาจำแนกตามตัวบ่งชี้ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี) **ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๑** มีความสามารถในการคิดรวบยอด มีคุณภาพอยู่ในระดับ ๒ โดยมีสภาพที่ฟังประสงค์ ๙.๑.๑ ฟังผู้อื่นพูดจนจบและสนทนาโต้ตอบอย่างต่อเนื่อง เชื่อมโยงกับเรื่องที่ฟังมีคุณภาพอยู่ในระดับ ๒ ส่วน ๙.๑.๒ เล่าเป็นเรื่องราวอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพอยู่ในระดับ ๒ เช่นกัน สำหรับ **ตัวบ่งชี้ที่ ๙.๒** อ่านเขียนภาพ และสัญลักษณ์ได้ มีคุณภาพอยู่ในระดับ ๒ โดยมีสภาพที่ฟังประสงค์ ๙.๒.๑ อ่านภาพ สัญลักษณ์คำด้วยการชี้ หรือกวาดตามองจุดเริ่มต้นและจุดจบของข้อความ มีคุณภาพอยู่ในระดับ ๒ ส่วน ๙.๒.๒ เขียนชื่อของตนเองตามแบบ เขียนข้อความด้วยวิธีที่คิดขึ้นเอง มีคุณภาพอยู่ในระดับ ๒ เช่นเดียวกัน

ตัวอย่างที่ ๘ การสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กด้านสติปัญญา จำแนกตาม
มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ ๓ (๕-๖ ปี)

โรงเรียน.....ภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕.....

เด็กชาย ไก่ (นามสมมติ).....

พัฒนาการ ผลการประเมิน	ภาคเรียนที่ ๑			สรุป พัฒนาการ
	๓	๒	๑	
ด้านสติปัญญา				๒
มฐ.๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย				๒
๙.๑ สนทนาโต้ตอบและเล่าเรื่องให้ผู้อื่นเข้าใจ		✓		
๙.๒ อ่าน เขียนภาพ และสัญลักษณ์ได้		✓		
มฐ. ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้				๒
๑๐.๑. มีความสามารถในการคิดรวบยอด	✓			
๑๐.๒. มีความสามารถในการคิดเชิงเหตุผล		✓		
๑๐.๓. มีความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และตัดสินใจ		✓		
มฐ. ๑๑ มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์				๒
๑๑.๑ ทำงานศิลปะตามจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์		✓		
๑๑.๒. แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหวตามจินตนาการอย่างสร้างสรรค์	✓			
มฐ. ๑๒ มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีความสามารถในการ แสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย				๓
๑๒.๑. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้	✓			
๑๒.๒. มีความสามารถในการแสวงหาความรู้	✓			

จากตัวอย่างที่ ๘ สรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กด้านสติปัญญาของเด็กชายไก่
ในภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับ ๒ เมื่อจำแนกตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ พบว่ามาตรฐานที่
๙ ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย อยู่ในระดับ ๒ สำหรับมาตรฐานที่ ๑๐ มีความสามารถในการคิดที่
เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ มีคุณภาพอยู่ในระดับ ๒ ส่วน มาตรฐานที่ ๑๑ มีจินตนาการและความคิด
สร้างสรรค์ มีคุณภาพอยู่ในระดับ ๒ (มีฐานนิยม ๒ ฐาน โดยตัวบ่งชี้ที่ ๑๑.๑ ได้ระดับคุณภาพ ๒ และตัว

บ่งชี้ที่ ๑๑.๒ ได้ระดับคุณภาพ ๓ เนื่องจากเด็กกำลังเรียนในภาคเรียนที่ ๑ สถานศึกษาจึงสรุปผลการประเมินให้ได้ระดับ ๒ เพื่อนำข้อมูลไปใช้

๘. การบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเป็นหัวใจสำคัญของการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัยของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงมีบทบาทสำคัญในการดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้มีการนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปสู่การปฏิบัติ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาคุณภาพเด็ก การบริหารจัดการหลักสูตรปฐมวัย จึงประกอบด้วยบุคคลที่เกี่ยวข้องของหลายฝ่าย ซึ่งมีบทบาทหน้าที่สำคัญ ดังนี้

บทบาทหน้าที่ของเกี่ยวข้องในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา

มีบทบาทสำคัญ ดังนี้

- ๑) ศึกษาทำความเข้าใจหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.๒๕๖๐ และมีวิสัยทัศน์ในการบริหารจัดการ การศึกษาตามหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
- ๒) เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรการศึกษาโดยรวมให้ความเห็นชอบ กำหนดวิสัยทัศน์และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กทุกช่วงอายุ
- ๓) คัดเลือกบุคลากรที่ทำงานกับเด็ก ได้แก่ ผู้สอน พี่เลี้ยง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมและ คุณสมบัติของบุคลากร เช่น
 - มีวุฒิทางการศึกษาด้านการอนุบาล/การศึกษาปฐมวัย หรือผ่านการอบรมเกี่ยวกับการจัดการ การศึกษาปฐมวัย
 - มีความรักเด็ก จิตใจดี มีอารมณ์ขันและใจเย็น ให้ความเป็นกันเองกับเด็กอย่างเสมอภาค
 - มีบุคลิกของความเป็นผู้สอน เข้าใจและยอมรับธรรมชาติของเด็กตามวัย
 - พุดจาสุภาพเรียบร้อย ชัดเจนเป็นแบบอย่างได้
 - มีความเป็นระเบียบ สะอาด และรู้จักประหยัด
 - มีความอดทน ขยัน ซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานในหน้าที่และการปฏิบัติต่อเด็ก
 - มีอารมณ์ร่วมกับเด็ก รู้จักรับฟัง พิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆของเด็ก และตัดสินใจปัญหา ต่างๆอย่างมีเหตุผลด้วยความเป็นธรรม
 - มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี

- ๔) ส่งเสริมและจัดบริการทางการศึกษาให้เด็กได้เข้าเรียนอย่างทั่วถึง เสมอภาค และปฏิบัติการรับเด็กตามเกณฑ์ที่กำหนด
- ๕) ส่งเสริมให้ผู้สอนและผู้ปฏิบัติงานกับเด็กได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้ก้าวหน้าอยู่เสมอ
- ๖) สร้างความร่วมมือและประสานกับบุคลากรทุกฝ่ายในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา
- ๗) จัดให้มีข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับตัวเด็ก งานวิชาการหลักสูตรอย่างเป็นระบบและมีการประชาสัมพันธ์หลักสูตรสถานศึกษา
- ๘) สนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อม สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก
- ๙) นิเทศ กำกับ ติดตามการใช้หลักสูตร โดยจัดให้มีระบบนิเทศภายในอย่างมีระบบ
- ๑๐) กำกับ ติดตามให้มีการประเมินคุณภาพภายในระดับปฐมวัยในสถานศึกษาและนำผลจากการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพเด็ก
- ๑๑) กำกับติดตามให้มีการประเมินการนำหลักสูตรไปใช้ เพื่อนำผลจากการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาสาระของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็ก บริบทสังคมและให้มีความทันสมัย

๒. ผู้สอนปฐมวัย

การพัฒนาคุณภาพเด็กโดยถือว่าเด็กมีความสำคัญ กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้เด็กสามารถพัฒนาตนตามธรรมชาติ สอดคล้องกับพัฒนาการและเต็มตามศักยภาพ ผู้สอนจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดทำหลักสูตร พัฒนาหลักสูตรและนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ ทำให้กระบวนการจัดการเรียนรู้ดังกล่าวบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ผู้สอนจึงควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑) บทบาทในฐานะผู้บริหารหลักสูตร

- ทำหน้าที่วางแผน จัดทำหลักสูตรและพัฒนาหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์เรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ
- จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้เด็กเล่น/ทำงานและเรียนรู้ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม
- ประเมินผลการใช้หลักสูตรเพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

๒) บทบาทในฐานะผู้เสริมสร้างการเรียนรู้

- จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่กำหนดขึ้นด้วยตัวเด็กเอง และผู้สอนกับเด็กร่วมกันกำหนด เพื่อพัฒนาเด็กให้ครอบคลุมทุกด้าน ในชีวิตประจำวันในการแสวงหาคำตอบ หรือหาคำตอบในสิ่งที่เด็กเรียนรู้อย่างมีเหตุผล
- จัดประสบการณ์กระตุ้นให้เด็กร่วมคิด แก้ปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ด้วยวิธีการศึกษาที่นำไปสู่การใฝ่รู้ และพัฒนาตนเอง
- จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้สร้างเสริมให้เด็กปฏิบัติผ่านการเล่นได้เต็มศักยภาพและความสามารถของเด็กแต่ละคน
- สอดแทรกการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้กิจวัตรประจำวันและกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ
- จัดกิจกรรมการเล่น ที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้สิ่งแวดล้อม ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาข้อขัดแย้งต่างๆ
- ใช้ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและเด็กในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ
- จัดการประเมินพัฒนาการที่สอดคล้องกับสภาพจริงและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กเต็มศักยภาพและการจัดประสบการณ์ของตนให้มีประสิทธิภาพ

๓) บทบาทในฐานะผู้ดูแลเด็ก

- สังเกตและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา
- ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน
- ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น มีความภูมิใจในตนเองและกล้าแสดงออก
- ฝึกการเรียนรู้หน้าที่ ความมีวินัย และการมีนิสัยที่ดี
- จำแนกพฤติกรรมเด็กและสร้างเสริมลักษณะนิสัยและแก้ปัญหาเฉพาะบุคคล
- ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์

๔) บทบาทในฐานะนักพัฒนาเทคโนโลยีการสอน

- นำนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการสอนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทสังคม ชุมชน และท้องถิ่น
- ใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็ก
- จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำไปปรับปรุงพัฒนาในหลักสูตร / กระบวนการเรียนรู้และพัฒนาสื่อการเรียนรู้

- พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้ มีวิสัยทัศน์และทันสมัยทันเหตุการณ์ในยุคของข้อมูลข่าวสาร

๓. พ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็กปฐมวัย

ผู้สอนระดับปฐมวัยและพ่อแม่หรือผู้ปกครองควรสื่อสารตลอดเวลา เพื่อสร้างความเข้าใจและร่วมมือกันในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็ก พ่อแม่หรือผู้ปกครองควรมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

- ๑) มีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็นเพื่อนำไปกำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษาและให้ความเห็นชอบกำหนด แผนการเรียนรู้ของเด็กร่วมกับผู้สอน
- ๒) ร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา และกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กตามศักยภาพ โดยเชื่อมโยงระหว่างสถานศึกษากับครอบครัว เพื่อให้การเรียนรู้ของเด็กต่อเนื่องและมีความหมายต่อเด็ก
- ๓) เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ จัดบรรยากาศภายในบ้านให้เอื้อต่อการเรียนรู้
- ๔) สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษาตามความเหมาะสมและจำเป็น
- ๕) อบรมเลี้ยงดู เอาใจใส่ให้ความรัก ความอบอุ่น ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็ก
- ๖) ป้องกันและแก้ไขปัญหาพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ตลอดจนส่งเสริมคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยประสานความร่วมมือกับผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง
- ๗) เป็นแบบอย่างที่ดีทั้งในด้านการปฏิบัติตนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และมีคุณธรรมนำไปสู่การพัฒนาให้เป็นสถาบันแห่งการเรียนรู้
- ๘) มีส่วนร่วมในการพัฒนาการเด็กและในการประเมินการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

๔. ชุมชน/ท้องถิ่น

ชุมชนท้องถิ่นมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยการประสานความร่วมมือเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ ดังนั้น ชุมชนจึงมีบทบาทในการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

- ๑) มีส่วนร่วมในการส่งเสริมการบริหารของสถานศึกษา ในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา สมาคม / ชมรมผู้ปกครอง
- ๒) มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาเพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการของสถานศึกษา
- ๓) เป็นเครือข่ายการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของสถานศึกษา ให้เด็กได้เรียนรู้ มีประสบการณ์จากสถานการณ์จริง

๔) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

๕) ประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชนและมีส่วนในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

๖) มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ และประเมินผลการจัดการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา โดยทำหน้าที่ให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

การพัฒนาผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย

การพัฒนาผู้สอนและบุคลากรปฐมวัย อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง มีความสำคัญมากในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา เพราะเป็นการสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ผู้สอนให้สามารถนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านการออกแบบพัฒนาหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมในและนอกห้องเรียน การจัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินพัฒนาการโดยมีมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ของหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาคุณภาพเด็ก สถานศึกษาจึงควรกำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรปฐมวัย ดังนี้

๑) สำรวจและประเมินความต้องการในการพัฒนาตนเองของผู้สอนและบุคลากรปฐมวัยและนำข้อมูลมาจัดทำแผนการพัฒนาตนเองทั้งแผนระยะสั้นและแผนระยะยาว

๒) พัฒนาบุคลากรปฐมวัยในด้านการพัฒนาหลักสูตร การออกแบบการจัดประสบการณ์ เทคนิควิธีการจัดประสบการณ์ เทคนิคการควบคุมชั้นเรียน และด้านอื่นๆ ทั้งนี้การจัดกิจกรรมพัฒนาบุคลากรควรใช้เทคนิควิธีการที่หลากหลาย เช่น การอบรมเชิงปฏิบัติการ การประชุมสัมมนา การศึกษาดูงาน การจัดกิจกรรม PLC เป็นต้น

๓) ส่งเสริมสนับสนุนให้มีมุมความรู้โดยการจัดหาเอกสารด้านหลักสูตร แนวทางการจัดประสบการณ์ ตลอดจนองค์ความรู้ด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อเปิดโอกาสให้ครูปฐมวัยศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม

๔) ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรปฐมวัยมีโอกาสในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน ร่วมปรึกษาและวางแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกับครูผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อให้ครูเข้าใจบทบาทหน้าที่และภารกิจของตนเองในการนำหลักสูตรไปสู่ปฏิบัติส่งผลดีต่อการทำงานร่วมกันในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เป็นการเชื่อมต่อในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ได้เป็นอย่างดี

การสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากร

การพัฒนาหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐ มีความทรงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องจัดหางบประมาณและทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนให้การดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑) จัดหาและจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การจัดงบประมาณส่งเสริมกิจกรรม การเรียนรู้/โครงการ การทัศนศึกษานอกสถานที่ การพัฒนาบุคลากร การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการระดับปฐมวัย และการนิเทศ กำกับ ติดตาม

๒) จัดหา จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เพื่อจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน จัดซื้อและจัดหาสื่อของเล่นที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กตามมุมประสบการณ์ต่างๆ การพัฒนาสนามเด็กเล่น และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย รวมถึงการจัดเตรียมของใช้ส่วนตัวให้แก่เด็กตามความจำเป็น เพื่อการดูแล อนามัยส่วนบุคคลและการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆของเด็กได้อย่างสะดวกและปลอดภัย

๓) กำกับติดตามการใช้งบประมาณและทรัพยากรอย่างประหยัดและคุ้มค่า

๔) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานเอกชน ในการสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยให้เป็นไปตามหลักการพัฒนาเด็กทุกช่วงวัย ระดมทรัพยากร ในการจัดหาครูที่มีคุณวุฒิหรือประสบการณ์ด้านการศึกษาปฐมวัย พี่เลี้ยงเด็ก ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึง การพัฒนาสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้

การนิเทศ ติดตาม การนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยสู่การปฏิบัติ

การนิเทศ กำกับ ติดตามการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ เป็นกระบวนการสำคัญในการ ควบคุมคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้มีบทบาทหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องควรใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การตรวจเยี่ยม การสังเกตการณ์สอนในชั้นเรียน การสอนแนะ (Coaching) การตรวจแผนการจัดประสบการณ์ ทั้งนี้ควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างเป็นระบบ และเป็นกัลยาณมิตร เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน โดยมีแนวทางการดำเนินการ ดังนี้

๑) ประชุมผู้บริหารและครูปฐมวัย เพื่อร่วมกันกำหนดความต้องการและช่วงเวลาในการ จัดทำปฏิทินการนิเทศหรือแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามที่เหมาะสม ต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม

๒) สร้างความเข้าใจและทัศนคติที่ดีในการจัดกิจกรรมการนิเทศ กำกับ ติดตาม ให้แก่ บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

๓) ดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตามแผนการนิเทศและนำผลการนิเทศมาวางแผนเพื่อจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาบุคลากรปฐมวัยตามความต้องการจำเป็นอย่างต่อเนื่อง

๔) นำข้อมูลสารสนเทศที่ได้รับจากการนิเทศ กำกับ ติดตาม มาใช้เป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

การประเมินหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เป็นกระบวนการเชิงระบบเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาคุณภาพและหลักสูตร การปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร การบริหารหลักสูตร และการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยให้เหมาะสมต่อไป ซึ่งแนวทางการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ประกอบด้วย

๑.การประเมินก่อนนำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยไปใช้ เป็นการประเมินกระบวนการร่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ควรดำเนินการดังนี้

๑) การวิเคราะห์ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการร่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โดยวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศจากการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยฉบับเดิม ศึกษาประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการใช้หลักสูตรที่ผ่านมา มีผลสำเร็จอะไรบ้าง มีปัญหาและอุปสรรคอะไรบ้างในการใช้หลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น การประกันคุณภาพการศึกษา ภายในตามมาตรฐานการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา การประเมินพัฒนาการ นโยบายทางการศึกษาของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ผลการสอบถามความต้องการของผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ในการร่างหลักสูตรสถานศึกษา

๒) การตรวจสอบคุณภาพของร่างหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เป็นการประเมินเอกสารหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เพื่อพิจารณาความสอดคล้อง เหมาะสมเกี่ยวกับองค์ประกอบต่างๆของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย โดยใช้วิธีการสอบถามความคิดเห็นจากบุคคลที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้สอน ผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้แทนชุมชน องค์กร ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อให้ได้สารสนเทศที่จะนำไปใช้ในการปรับปรุงและแก้ไขเอกสารหลักสูตรให้มีความเหมาะสม และมีคุณภาพ

๓) การประเมินความพร้อมก่อนนำหลักสูตรไปใช้ เป็นการประเมินความพร้อมและความพอเพียงด้านปัจจัยหรือทรัพยากรในการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ได้แก่ ด้านบุคลากรมีจำนวนพอเพียงหรือไม่ มีลักษณะพร้อมที่จะจัดประสบการณ์อย่างน้อยเพียงใด ด้านเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรมีความพร้อมและพอเพียงต่อการจัดประสบการณ์หรือไม่ ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับ

การจัดประสบการณ์มีพอเพียงหรือไม่ เพื่อการจัดการพัฒนาหรือการจัดซื้อจัดหา ให้ทันต่อการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ประเมินโดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม การตรวจสอบรายการ หรือการสอบถาม

๒.การประเมินระหว่างการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เป็นการประเมินกระบวนการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตร การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ การส่งเสริมสนับสนุนการใช้หลักสูตร เพื่อศึกษาความก้าวหน้าของการใช้หลักสูตรเป็นระยะๆ เพื่อตรวจสอบว่าหลักสูตรเป็นไปตามแผนการดำเนินงานที่กำหนดไว้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร ควรมีการปรับปรุงแก้ไขในเรื่องใดบ้าง ประเด็นการประเมิน ได้แก่ วางแผนการใช้หลักสูตร การเตรียมความพร้อมและบุคลากร การนิเทศการฝึกอบรมและพัฒนาครูและบุคลากรเพิ่มเติมระหว่างการใช้หลักสูตร การจัดปัจจัยและสิ่งสนับสนุนการใช้หลักสูตร ประเด็นการประเมินเกี่ยวกับการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ได้แก่ การจัดกิจกรรมและพฤติกรรม

การจัดการเรียนรู้ การจัดการชั้นเรียน การเลือกและสื่อสารการจัดการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ ความรู้ความสามารถของครูและบุคลากร และประเด็นประเมินเกี่ยวกับการจัดมุมประสบการณ์ ได้แก่ การจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกห้องเรียน การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร ระหว่างการอาจใช้วิธีการนิเทศติดตาม การสอบถาม การสนทนากลุ่ม หรือการสังเกต

๑.การประเมินหลังการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เป็นการประเมินหลักสูตรทั้งระบบหลังจากดำเนินการใช้หลักสูตรครบวงจรแล้ว โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพและประสิทธิผลของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย และสรุปผลภาพรวมของหลักสูตรที่จัดทำว่าบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยหรือไม่ บรรลุผลมากน้อยเพียงใด ต้องมีการปรับปรุงหรือพัฒนาส่วนใดบ้างปรับปรุงหรือพัฒนาอย่างไร ประเด็นการประเมินเกี่ยวกับประสิทธิภาพของหลักสูตร ได้แก่ หน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษาที่ การจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การประเมินพัฒนาการ การบริหารจัดการหลักสูตร และการเชื่อมต่อของการศึกษา ประเมินโดยใช้วิธีการตรวจสอบรายการ การศึกษาเอกสาร การสอบถาม หรือการสนทนากลุ่ม

ตัวอย่างแบบตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัย ก่อน/หลังการนำหลักสูตรไปใช้ในตัวอย่างที่ ๑ และ ๒ สถานศึกษาสามารถปรับแบบรายการ ประเด็นการตรวจสอบและระดับคุณภาพ ไปปรับใช้ตามความเหมาะสมและตามความต้องการของสถานศึกษา

ตัวอย่างที่ ๑

แบบตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยก่อนการนำหลักสูตรไปใช้

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก.....อำเภอ.....จังหวัด.....

สังกัด.....เขต.....

คำชี้แจง

แบบตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ เป็นแบบสำรวจความคิดเห็นที่ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยก่อนนำหลักสูตรไปใช้และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของสถานศึกษาทำหน้าที่ตรวจสอบ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษา/คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชน เป็นต้น

กรณีสถานศึกษามีความต้องการในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร โดยใช้วิธีการในการรวบรวมความคิดเห็นด้วยวิธีการอื่นๆ เช่น การประชุมสนทนากลุ่ม การประชุมกลุ่มย่อย

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

๑. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง

๒. อายุ ☐ ๒๐ - ๔๐ ปี ☐ ๔๑ - ๕๐ ปี ☐ ๕๑ - ๖๐ ปี ☐ มากกว่า ๖๐ ปี

๓. สถานะ/ตำแหน่งหน้าที่

- ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา
 ☐ ครูปฐมวัย
- ☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ
 ☐ ผู้แทนคณะกรรมการสถานศึกษา
- ☐ ผู้แทนผู้ปกครอง
 ☐ ผู้แทนชุมชน
- ☐ อื่นๆโปรดระบุ.....

ตอนที่ ๒ การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยก่อนนำไปใช้

โปรดทำเครื่องหมาย / ในช่อง ใช่/ไม่ใช่ และบันทึกความเห็นในข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ที่	รายการ	ใช่	ไม่ใช่	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๑	ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา			
	๑.๑ แสดงแนวคิดและความเชื่อในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ชัดเจนครบถ้วน			
	๑.๒ มีความสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐			
	๑.๓ มีความเชื่อมโยงกับความเชื่อในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย			
	๑.๔ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดปรัชญาการศึกษา			
๒	วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย			
	๒.๑ มีความชัดเจนและสอดคล้องกับปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของ			

	สถานศึกษา			
	๒.๒ แสดงความคาดหวังและวิธีการพัฒนาเด็กปฐมวัยในอนาคตได้ชัดเจน			
	๒.๓ แสดงถึงจุดเน้น อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ที่ต้องการของสถานศึกษา			
	๒.๔ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนด			
	๒.๕ มีการกำหนดเป้าหมายที่ต้องการใน เชิงปริมาณหรือคุณภาพ			
๓	จุดหมาย ๓.๑ มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดหมายของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐			
	๓.๒ มีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ การศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา			
	๓.๓ มีความเป็นไปได้ในการนำไปสู่การปฏิบัติตามจุดหมายที่กำหนดในหลักสูตร			
ที่	รายการ	ใช่	ไม่ใช่	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๔	มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ๔.๑ นำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสภาพที่พึงประสงค์มากำหนดให้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยครบถ้วน			
	๔.๒ นำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสภาพที่พึงประสงค์มาจัดแบ่งกลุ่มอายุเด็กและระดับชั้นเรียนได้ชัดเจน ครบถ้วน			
๕	การจัดเวลาเรียน ๕.๑ มีการกำหนดเวลาเรียนต่อ ๑ ปีการศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๘๐ วัน			
	๕.๒ มีการกำหนดเวลาเรียนแต่ละวันไม่น้อยกว่า ๕ ชั่วโมง			
	๕.๓ มีการกำหนดช่วงเวลาการจัดกิจกรรมประจำวันเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก			
๖	สาระการเรียนรู้รายปี ๖.๑ มีความสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้สภาพที่พึงประสงค์ ใน			

	แต่ละช่วงวัย			
	๖.๒ มีการกำหนดครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.๒๕๖๐			
	๖.๓ มีการจัดแบ่งสาระการเรียนรู้เหมาะสมกับช่วงเวลาในการจัดหน่วยประสบการณ์			
๓/	การจัดประสบการณ์			
	๓.๑ มีกำหนดการจัดประสบการณ์โดยใช้หลักการบูรณาการผ่านการเล่นที่สอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก			
	๓.๒ มีรูปแบบการจัดประสบการณ์สอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ และจุดหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย			
	๓.๓ มีกำหนดการจัดประสบการณ์แต่ละช่วงอายุที่เหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก			
	๓.๔ มีกำหนดการจัดประสบการณ์เน้นให้เด็กลงมือปฏิบัติ ริเริ่มและมีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้			

ที่	รายการ	ใช่	ไม่ใช่	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๓/	๓.๕ มีกำหนดการจัดประสบการณ์เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สื่อ และใช้แหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย			
	๓.๖ มีกำหนดการจัดประสบการณ์ส่งเสริมให้เด็กมีทักษะชีวิตและการปฏิบัติตนตามแนวทางหลักปรัชญาและเศรษฐกิจพอเพียง			
	๓.๗ มีกำหนดการจัดประสบการณ์ส่งเสริมการพัฒนาให้เด็กเป็นคนดี มีวินัย และมีความเป็นไทย			
๔	การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้			
	๔.๑ ระบุแนวการจัดสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก			
	๔.๒ มีสื่อที่หลากหลาย เหมาะสมและเพียงพอ			
	๔.๓ มีแหล่งเรียนรู้ในและนอกสถานที่ส่งเสริมพัฒนาการและการและ			

	การเรียนรู้ของเด็ก			
๙	การประเมินพัฒนาการ ๙.๑ มีการประเมินพัฒนาการเด็กควบคุมมาตรฐานคุณลักษณะพึงประสงค์ ๙.๒ มีการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง			
๑๐	การบริหารจัดการหลักสูตร ๑๐.๑ มีความพร้อมด้าน ครู บุคลากร และข้อมูลสารสนเทศ ๑๐.๒ มีงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุนเพียงพอ ๑๐.๓ มีการวางแผนการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา (ก่อน-ระหว่าง-หลังการใช้) ๑๐.๔ มีแผนการนิเทศ ติดตามการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่วิธีปฏิบัติ			
๑๑	การเชื่อมต่อของการศึกษา ๑๑.๑ ผู้บริหารมีการวางแผนและสร้างความเข้าใจแก่ ผู้สอนปฐมวัย ผู้สอนประถมศึกษาที่เกี่ยวข้อง พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนในการสร้างรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรทั้งสองระดับ			
ที่	รายการ	ใช่	ไม่ใช่	ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
๑๑	๑๑.๒ ครูผู้สอนปฐมวัยและประถมศึกษา มีการแลกเปลี่ยนและกำหนดแนวทางการทำงานร่วมกัน			
	๑๑.๓ มีแนวทางการจัดกิจกรรมให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ของครูผู้สอนร่วมกันด้วยวิธีการหลายหลาย			
	๑๑.๔ มีการจัดเตรียมข้อมูลสารสนเทศของเด็กปฐมวัยรายบุคคลส่งต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ เพื่อการวางแผนพัฒนาเด็กร่วมกัน			

ข้อเสนอแนะ อื่นๆ

.....

 .

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ

(.....)

วันเดือนปี.....

ตัวอย่างที่ ๒

แบบตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยหลังการนำหลักสูตรไปใช้

โรงเรียน.....อำเภอ.....จังหวัด.....

สังกัด.....เขต.....

คำชี้แจง

แบบตรวจสอบหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ เป็นแบบสำรวจความคิดเห็นที่ใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยหลังการนำหลักสูตรไปใช้และให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของสถานศึกษาทำหน้าที่ตรวจสอบ เช่น ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนปฐมวัย คณะกรรมการสถานศึกษา / คณะกรรมการบริหารโรงเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้แทนผู้ปกครอง และผู้แทนชุมชน เป็นต้น

ตอนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้ข้อมูล

๑. เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง
๒. อายุ ☐ ๒๐-๔๐ ปี ☐ ๔๑-๕๐ ปี ☐ ๕๑-๖๐ ปี ☐ มากกว่า ๖๐ ปี
๓. สถานะ / ตำแหน่งหน้าที่
- ☐ ผู้บริหารสถานศึกษา ☐ ครูปฐมวัย ☐ ผู้ปกครอง
- ☐ ผู้ทรงคุณวุฒิ ☐ อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ ๒ การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยหลังการนำหลักสูตรไปใช้

โปรดทำเครื่องหมาย / ตามระดับคุณภาพและให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

ระดับคุณภาพ ๓ ดี หมายถึง สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้ครบถ้วนและเหมาะสม

ระดับคุณภาพ ๒ พอใช้ หมายถึง สามารถนำหลักสูตรไปใช้ได้แต่บางประเด็นควรปรับปรุง

ระดับคุณภาพ ๑ ปรับปรุง หมายถึง ไม่สามารถนำไปใช้ได้เป็นส่วนใหญ่ ต้องปรับปรุงแก้ไข

ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ	ข้อเสนอแนะ เพื่อการ ปรับปรุง พัฒนา
๑	ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา		
	๑.๑ แนวคิดและความเชื่อของปรัชญาการศึกษาปฐมวัย ชัดเจน ครบถ้วน		
	๑.๒ ส่งเสริมพัฒนาเด็กตามเป้าหมายหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.๒๕๖๐		

๒	วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย		
	๒.๑ บรรลุผลปรัชญาการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา		
	๒.๒ บรรลุผลตามความคาดหวังในอนาคตได้ชัดเจน		
	๒.๓ สอดคล้องจุดเน้น อัตลักษณ์ เอกลักษณ์ ที่ต้องการของสถานศึกษา		
	๒.๔ บรรลุผลตามเป้าหมายที่ต้องการในเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ		
๓	จุดหมาย		
	๓.๑ มีความสอดคล้องและครอบคลุมจุดหมาย ของหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐		
	๓.๒ มีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ การศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษา		
	๓.๓ นำไปสู่การปฏิบัติตามจุดหมายที่กำหนดในหลักสูตรได้		
๔	มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์		
	๔.๑ นำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสภาพที่พึงประสงค์ไปใช้ได้ครบถ้วน		
	๔.๒ นำมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์และสภาพที่พึงประสงค์ไปใช้กับเด็กทุกกลุ่มอายุและระดับชั้นเรียนได้ครบถ้วน		

ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ	ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงพัฒนา
๕	การจัดเวลาเรียน		
	๕.๑ กำหนดเวลาเรียนต่อ ๑ ปี การศึกษาได้ ความเหมาะสม		
	๕.๒ กำหนดเวลาเรียนแต่ละวันมีความเหมาะสม		
	๕.๓ กำหนดช่วงเวลากิจกรรมประจำวันมีความเหมาะสม		
๖	สาระการเรียนรู้รายปี		

	๖.๑ มีความสอดคล้องกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ ในแต่ละช่วงวัย		
	๖.๒ มีความครอบคลุมประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ.๒๕๖๐		
	๖.๓ มีการจัดแบ่งสาระการเรียนรู้ได้เหมาะสมกับหน่วย ประสบการณ์		
๓/	การจัดประสบการณ์		
	๓/๑ ใช้หลักการบูรณาการผ่านการเล่นที่สอดคล้องกับพัฒนาการ ตามวัยของเด็ก		
	๓/๒ มีความสอดคล้องกับปรัชญา วิสัยทัศน์ และจุดหมายของ การจัดการศึกษาปฐมวัย		
	๓/๓ มีความเหมาะสมกับวัยและความสนใจของเด็ก		
	๓/๔ เน้นให้เด็กลงมือปฏิบัติ ริเริ่มและมีส่วนร่วมในการออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้		
	๓/๕ เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สื่อ และใช้แหล่ง การเรียนรู้ที่หลากหลาย		
	๓/๖ ส่งเสริมให้เด็กมีทักษะชีวิตและการปฏิบัติตนตามแนวทางหลัก ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง		
	๓/๗ ส่งเสริมการพัฒนาให้เด็กเป็นคนดี มีวินัยและมีความเป็นไทย		

ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ	ข้อเสนอแนะ เพื่อการ ปรับปรุง พัฒนา
๔	การจัดสภาพแวดล้อม สื่อ และแหล่งเรียนรู้ ๔.๑ มีการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทาง จิตภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก		

	๘.๒ มีสื่อที่หลากหลายเหมาะสม เพียงพอ		
	๘.๓ มีแหล่งเรียนรู้ในและนอกสถานศึกษาเหมาะสม เพียงพอต่อการจัดกิจกรรม		
๙	การประเมินพัฒนาการ ๙.๑ มีการประเมินพัฒนาการเด็กครอบคลุมมาตรฐานคุณลักษณะพึงประสงค์		
	๙.๒ มีการประเมินพัฒนาการตามสภาพจริง		
	๙.๓ มีร่องรอยการประเมินพัฒนาการเด็ก		
	๙.๔ มีการรายงานผลการประเมินพัฒนาการแก่ผู้บริหาร ผู้ปกครอง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง		
๑๐	การบริหารจัดการหลักสูตร ๑๐.๑ มีความพร้อมด้าน ครู บุคลากร และข้อมูลสารสนเทศ		
	๑๐.๒ มีงบประมาณและทรัพยากรเพียงพอ		
	๑๐.๓ มีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา		
	๑๐.๔ มีการนิเทศ ติดตามการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสมวัยสู่การปฏิบัติ		
๑๑	การเชื่อมต่อของการศึกษา ๑๑.๑ ผู้บริหารสร้างความเข้าใจในการสร้างรอยเชื่อมต่อของหลักสูตรทั้งสองระดับ		
	๑๑.๒ ครูผู้สอนปฐมวัยและประถมศึกษา มีการแลกเปลี่ยนและการทำงานร่วมกัน		

ที่	รายการ	ระดับคุณภาพ	ข้อเสนอแนะ เพื่อการ ปรับปรุง พัฒนา
๑๑	๑๑.๓ มีการจัดกิจกรรมให้เด็กปฐมวัยมีความพร้อมในการเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่๑ ของครูผู้สอนร่วมกันด้วยวิธีการหลากหลาย		

	๑๑.๔ มีการจัดกิจกรรมให้ความรู้และหรือกิจกรรมสัมพันธ์ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้าใจการศึกษาทั้งสองระดับ		
--	--	--	--

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้ตรวจสอบ

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันเดือนปี.....

การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับเตรียมอนุบาล กับระดับอนุบาล

การเชื่อมต่อของการศึกษาระดับปฐมวัยกับเตรียมอนุบาล กับระดับอนุบาล มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุกคนเข้าใจพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กสามารถสร้างหลักสูตร ที่เชื่อมต่อกับระดับการศึกษาและจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้และพัฒนาการของเด็กแต่ละคนเพื่อให้เด็กทุกคนสามารถพัฒนาและเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมตามวัยบุคคลทุกรายที่เกี่ยวข้องจึงต้องให้ความสนใจต่อการช่วยลดช่องว่างของความไม่เข้าใจในการจัดการศึกษาทั้งสองระดับ

ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอน ตัวเด็ก ผู้สอน ผู้ปกครองและบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆทั้งระบบ ผู้สอนระดับปฐมวัยกับผู้สอนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ต้องสร้างความเข้าใจร่วมกันดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ผู้สอนระดับปฐมวัย และผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ พ่อแม่ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรให้การสนับสนุนและช่วยเหลือที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กสามารถปรับตัวรับความเปลี่ยนแปลงในช่วงรอยเชื่อมต่อได้เป็นอย่างดี สามารถพัฒนาการเรียนรู้ได้อย่างราบรื่นและประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายหลักสูตรที่กำหนดไว้

บทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรอยเชื่อมต่อของการศึกษาระดับเตรียมอนุบาล กับระดับอนุบาล

การสร้างความเข้าใจของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาระหว่างการศึกษาระดับปฐมวัยและระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ควรประสานงานและเรียนรู้ลักษณะการจัดการเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อร่วมมือส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของเด็ก ให้สามารถเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่องสัมพันธ์กัน ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และควรดำเนินการ ดังนี้

๑. ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลสำคัญที่มีบทบาทเป็นผู้นำในการสร้างรอยเชื่อมต่อระหว่างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยศึกษาหลักสูตร เพื่อทำความเข้าใจและจัดระบบการบริหารงานด้านวิชาการที่จะเชื่อมต่อการสร้างรอยเชื่อมต่อการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการดังนี้

๑.๑ จัดประชุมสร้างความเข้าใจให้ผู้สอนระดับอนุบาล ๒ กับระดับอนุบาล ๓ เพื่อร่วมกันสร้างแนวปฏิบัติเกี่ยวกับรอยเชื่อมต่อของการศึกษาอนุบาล ๒ กับระดับอนุบาล ๓ ซึ่งต่อไปนี้เป็นตัวอย่าง ทักษะทางพื้นฐานทางภาษา คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ดังนี้

๒. ครูผู้สอนระดับปฐมวัย

ผู้สอนระดับปฐมวัยต้องศึกษาหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ การจัดการเรียนรู้ในชั้นอนุบาล ๑ ไปยังชั้นอนุบาล ๒ และสร้างความเข้าใจให้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคลากรอื่นๆ รวมทั้งช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวก่อนเลื่อนขึ้นชั้นอนุบาล ๑ ไปยังชั้นอนุบาล ๒ โดยผู้สอนระดับปฐมวัยควรดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ จัดระบบข้อมูล สารสนเทศ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ส่งต่อให้ผู้ชั้นอนุบาล ๒ เพื่อช่วยให้ผู้สอนระดับอนุบาล ๑ ไปยังชั้นอนุบาล ๒ ศึกษาและทำความเข้าใจเด็กรายบุคคล ซึ่งจะช่วยเหลือเด็กในการปรับตัวเข้ากับการเรียนรู้ใหม่ได้ดีขึ้น

๒.๒ สร้างความเข้าใจร่วมกับเด็กปฐมวัย เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของห้องเรียนชั้นอนุบาล ๒ เช่น การเยี่ยมห้องเรียน การสำรวจอาคารเรียน อาคารประกอบ และห้องปฏิบัติต่าง ๆ เป็นต้น

๒.๓ จัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ที่ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้และมีประสบการณ์พื้นฐานที่สอดคล้องกับรอยเชื่อมต่อในการเรียนระดับชั้นชั้นอนุบาล ๒ เช่น จัดกิจกรรมบทบาทสมมติในการนั่งเก้าอี้ ฝึกการจัดเก็บกระเป๋าทะ-เก้าอี้ และอุปกรณ์ของใช้ส่วนตัว และจำลองสถานการณ์การเรียนรู้ในระดับชั้นอนุบาล ๒ เป็นต้น

๓. ผู้สอนระดับประถมศึกษา

ผู้สอนระดับประถมศึกษาต้องมีความรู้ ความเข้าใจในพัฒนาการเด็กปฐมวัย และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย เพื่อนำมาเป็นข้อมูลการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ระดับชั้นอนุบาล ๒ ให้ต่อเนื่องกับการพัฒนาเด็กในระดับปฐมวัย โดยผู้สอนระดับประถมศึกษาควรดำเนินการ ดังนี้

๓.๑ จัดกิจกรรมสร้างความคุ้นเคยให้เด็ก พ่อแม่ และผู้ปกครอง มีโอกาสได้ทำความรู้จักกับผู้สอน และห้องเรียนชั้นอนุบาล ๒ ก่อนเปิดภาคเรียน

๓.๒ จัดห้องเรียนชั้นอนุบาล ๒ ให้มีบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย และมีพื้นที่สำหรับเปิดโอกาสให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมอย่างอิสระ เช่น ชั้นวางหนังสือ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยให้เด็ก ได้ปรับตัวและเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

๓.๓ วางแผนและออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เชื่อมต่อกับระดับปฐมวัยควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความคุ้นเคยกับเด็กที่เข้าเรียน ประมาณ ๒-๔ สัปดาห์ โดยร่วมกันสร้างข้อตกลงเกี่ยวกับการปฏิบัติตนซึ่งจะช่วยให้เด็กคุ้นเคยและสามารถปรับตัวเพื่อเรียนรู้ในระดับชั้นอนุบาล ๒

๓.๔ ศึกษาข้อมูลของเด็กเป็นรายบุคคล เพื่อจัดการเรียนรู้ให้กับเด็กอย่างเหมาะสม หากพบเด็กมีความต้องการจำเป็นพิเศษ หรือมีลักษณะเฉพาะ ควรจัดกิจกรรมช่วยเหลือ หรือส่งเสริมให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน

๓.๕ เผยแพร่ข่าวสารด้านการเรียนรู้และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเด็กพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน โดยจัดทำจุลสาร แผ่นพับ หรือใช้สื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook และ Group Line เป็นต้น

๔. พ่อแม่ผู้ปกครอง

พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมการศึกษาของบุตรหลาน และเพื่อช่วยบุตรหลานของตนเองในการศึกษาต่อชั้นอนุบาล ๒ พ่อแม่ ผู้ปกครองควรดำเนินการดังนี้

๔.๑ ศึกษาและทำความเข้าใจหลักสูตรของศึกษาทั้งสองระดับ

๔.๒ จัดหาหนังสือ อุปกรณ์ที่เหมาะสมกับวัยเด็ก

๔.๓ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับบุตรหลาน ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ดูแลบุตรหลานอย่างใกล้ชิด

๔.๔ จัดเวลาในการทำกิจกรรมร่วมกับบุตรหลาน เช่น เล่นนิทาน อ่านหนังสือร่วมกัน สนทนาพูดคุยซักถามปัญหาในการเรียน ให้การเสริมแรงและให้กำลังใจ

๔.๕ ร่วมมือกับผู้สอนและสถานศึกษาในการช่วยเตรียมตัวบุตรหลานเพื่อช่วยให้บุตรหลานของตน ปรับตัวได้ดีขึ้น

การจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยตามหลักสูตรปฐมวัย พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติ และการจัดกิจกรรมเรียนรู้กิจวัตรประจำวันในระดับปฐมวัยมีความยืดหยุ่น เน้นการช่วยเหลือตัวเองและส่งเสริมทักษะที่จำเป็น ซึ่งเป็นการเตรียมความพร้อมเพื่อเป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ต่อไป ดังนั้น เด็กที่จบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยซึ่งมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในแต่ละพัฒนาการตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ของเด็กอายุ ๓-๕ ปีตามที่ระบุไว้ในหลักสูตร อย่างไรก็ตามเด็กปฐมวัยมักถูกคาดหวังว่าต้องมีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ทางวิชาการในระดับชั้นอนุบาล ๒ ทั้งที่เป้าหมายหลักในการจัดการศึกษาปฐมวัยคือ การช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถ ความเข้าใจ และการแสดงพฤติกรรมพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

การเรียนรู้ที่ผ่านประสบการณ์สำคัญตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยดังกล่าว จะช่วยให้เด็กเกิดทักษะนำไปสู่ความพร้อมในการเรียนรู้ และประสบความสำเร็จในการเรียนที่มีลักษณะอย่างเป็นทางการของระดับประถมศึกษาได้อย่างดี และมีทักษะจำเป็นสำหรับความพร้อมในการเรียนรู้สำหรับเด็กชั้นปฐมวัยศึกษากับชั้นอนุบาล ๒ ประกอบด้วยทักษะที่สำคัญ ดังนี้

๑. ทักษะการช่วยเหลือตนเอง เด็กสามารถใช้ห้องน้ำ ห้องส้วมได้ด้วยตนเอง แต่งกายได้เองเก็บของเข้าที่เมื่อเล่นเสร็จและช่วยทำความสะอาด ร้องขอให้ช่วยเมื่อจำเป็น

๒. ทักษะการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ เด็กสามารถวิ่งได้อย่างราบรื่น วิ่งก้าวกระโดดได้ กระโดดด้วยสองขา พ้นจากพื้น ถีบจับ ขว้าง กระดอนลูกบอลได้ ปีนป่ายเครื่องเล่นสนามได้

๓. ทักษะการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เด็กสามารถใช้มือประสานสัมพันธ์กับตาและหยิบจับอุปกรณ์วาดภาพและเขียน วาดภาพคนมีแขน ขา และส่วนต่างๆ ของร่างกาย ตัดตามรอยเส้นและรูปร่างต่างๆ เขียนตามแบบอย่างไร

๔. ทักษะภาษาและการรู้หนังสือ เป็นทักษะกระบวนการที่เกิดขึ้นตั้งแต่แรกเกิด และมีการพัฒนาต่อเนื่องไปตลอดทุกช่วงวัย เป็นทักษะจำเป็นที่เด็กสามารถพูดให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ฟังและปฏิบัติตามคำชี้แจงง่ายๆ ฟังเรื่องราวและคำคล้องจองต่างๆ อย่างสนใจ เข้าร่วมฟัง และสนทนาอภิปรายในเรื่องต่างๆ ผลัดกันพูดโต้ตอบเล่าเรื่องและทบทวนเรื่องราวหรือประสบการณ์ต่างๆ ตามลำดับเหตุการณ์ เล่าเรื่องจากหนังสือภาพอย่างเป็นเหตุเป็นผล อ่านหรือจดจำคำบางคำที่มีความหมายต่อตนเอง เขียนชื่อของตนเองได้ เขียนคำที่มีความหมายต่อตนเอง โดยประดิษฐ์ทำด้วยตนเอง (invented spelling) มีความคิดรวบยอดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบและความหมายของภาษาเขียนที่ปรากฏตามสื่อ สิ่งพิมพ์รูปแบบต่างๆ (Concepts of prints)

๕. ทักษะการคิด เด็กสามารถแลกเปลี่ยนความคิดและให้เหตุผลได้ จดจำภาพและวัตถุที่เหมือนและต่างกันได้ใช้คำใหม่ๆ ในการแสดงความคิด ความรู้สึก ถามและตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องที่ฟัง เปรียบเทียบจำนวนของวัตถุ ๒ กลุ่มโดยใช้คำ “มากกว่า” “น้อยกว่า” “เท่ากับ” อธิบายเหตุการณ์/เวลาตามลำดับอย่างถูกต้อง เชื่อมโยงเวลากับกิจวัตรประจำวัน

๖. ทักษะทางสังคมและอารมณ์ เช่น ปรับตัวตามสถานการณ์ ใช้คำพูดเพื่อแก้ไขข้อขัดแย้งนั้งได้นาน ๕ ถึง ๑๐ นาทีเพื่อฟังเรื่องราวหรือทำกิจกรรมทำงานจนเสร็จร่วมมือกับคนอื่นแล้วผลัดกันเล่น ควบคุมอารมณ์ตนเองได้เมื่อกังวลหรือตื่นเต้น หยุดเล่นและทำในสิ่งที่ผู้ใหญ่ต้องการให้ทำได้ภูมิใจในความสำเร็จของตนเองด้วยเหตุผลดังกล่าว และผู้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยเข้าใจความแตกต่างของการเรียนรู้ระหว่างเด็กปฐมวัยกับเด็กประถมศึกษาแล้ว ทุกฝ่ายจะสามารถร่วมกันพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับความพร้อมในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม และหลีกเลี่ยงที่จะเน้นเฉพาะทักษะอ่านเขียน เรียนเลขและเรียนรู้แบบท่องจำให้กับเด็ก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อพัฒนาการที่จำเป็นสำหรับความสำเร็จทางวิชาการของเด็กในอนาคตหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยจึงมุ่งเน้นการพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างสมดุลทุกด้านมากกว่าการเน้นทักษะการอ่านเขียนเรียนเลข การปรับตัวของเด็กในช่วงรอยเชื่อมต่อระหว่างชั้นเรียนอนุบาล และประถมศึกษาเป็นสิ่งสำคัญต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา และการ

ช่วยเหลือที่เหมาะสมจากครูพ่อแม่ ผู้ปกครองตลอดจนบุคลากรที่เกี่ยวข้องกล่าวโดยสรุป ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องจึงควรทำความเข้าใจลักษณะการจัดการศึกษาของทั้งสองระดับ เพื่อช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวในช่วงระยะของรอยเชื่อมต่อระหว่างระดับปฐมวัยชั้นอนุบาล ๑ และชั้นอนุบาล ๒ ได้เป็นอย่างดี ซึ่งหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ได้ระบุมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ สภาพที่พึงประสงค์ และประสบการณ์สำคัญ ที่มีความสัมพันธ์และสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์และสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งทักษะพื้นฐานด้านการอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ทักษะการคิดพื้นฐานการติดต่อสื่อสาร กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม พัฒนาพื้นที่ฐานความเป็นมนุษย์อย่างสมบูรณ์และสมดุลในด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งด้านความคิดสร้างสรรค์ บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายจึงจำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของรอยเชื่อมต่อของการศึกษาทั้งสองระดับ ตลอดจนทำงานแบบร่วมมือซึ่งกันและกัน เพื่อให้สามารถจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องเชื่อมต่อกันทั้งสองระดับ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กสามารถปรับตัวต่อเรียนรู้ในระดับชั้นอนุบาล ๒ ได้อย่างเหมาะสมและได้รับการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวม สมดุลและต่อเนื่องทุกด้านตามเป้าหมายของหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช ๑๕๖๐

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น , กระทรวงมหาดไทย . แนวการจัดกิจกรรมเตรียม
 ประสพการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยของสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 (ฉบับปรับปรุง) เพื่อสอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ คณะกรรมการ
 การศึกษาขั้นพื้นฐาน , สำนักงาน.คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐ (สำหรับเด็กอายุ
 ๓ - ๖ ปี) ศึกษาธิการ, กระทรวง. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๖๐. กรุงเทพฯ : สำนัก
 วิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ., ๒๕๖๐. เอกสารประกอบการประชุมสร้างความเข้าใจหลักสูตร
 การศึกษาปฐมวัย ๙ มีนาคม ๒๕๖๑